

LA ROCA DE XEIX

Núms. 18-19-20 . novembre 1999

Presentació, per Josep Azuara

Pròleg, per Ramon Alberch

La dinamització de les terres de marina durant el segle XVIII, a través dels cabalers: la família Hombravella del Masnou, per Jordi Pagès, Ramon Ros, Àngela Lisnier i Anna M. Bassegoda

Fitxa tècnica: Carta nàutica general de l'oceà Atlàntic Septentrional, per Palemó Anglès

AGRAÏMENTS

A Elisa Hombravella, Anna Maria Hombravella, Rosa Maria Hombravella, Maria Eugènia Hombravella, Montserrat Millet, Josep Maria Pagès, Elena Ferrer i Jacint Ros.

També als tècnics i arxius que van col·laborar en la investigació duta a terme per a l'edició d'aquesta obra.

Edita: Ajuntament del Masnou
Departament de Presidència - Museu Municipal de Nàutica del Masnou

President del Patronat del Museu: Josep Azuara

Direcció i coordinació: Rosa Almuzara
Difusió: Ajuntament del Masnou (Gabinet de l'Alcaldia i Despatx Central)
Correcció: Aurora Mateu (Servei Municipal de Català)
Disseny Gràfic: Lluís P. Coma
Edició del text: M. Teresa Cisa, Cristina Espuga i Josep Rossell
Imatges: Família Hombravella
Reportatge fotogràfic: Laureà Carbonell

Foto coberta: Xicra amb la reproducció de la imatge d'en Jacinto Hombravella Pujades

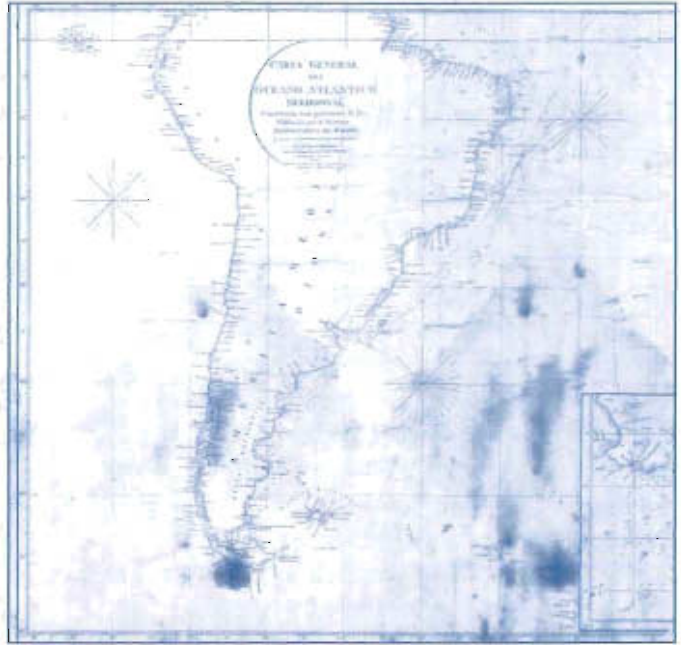
© Presentació Josep Azuara
© Pròleg Ramon Alberch
© Nota introductòria Rosa Almuzara
© Monografia Jordi Pagès, Ramon Ros, Anna M. Bassegoda, Àngela Lisnier
© Fitxa tècnica: Palemó Anglès

Exemplar gratuït: per a sol·licituds adreceu-vos a l'Ajuntament del Masnou

Maquetació: Josep Puig
Impressió: Ramon Ruiz Bruy
ISSN.: 1130-7935
Dipòsit legal: B-45.605-90

SUMARI

• Presentació, per Josep Azuara	6
• Pròleg, per Ramon Alberch	11
• Nota introducturòria sobre les fonts documentals, per Rosa Almuzara	15
• La dinamització de les terres de marina durant el segle XVIII, a través dels cabalers: la família Hombravella del Masnou, per Jordi Pagès, Ramon Ros, Àngela Lisnier i Anna M. Bassegoda	20
• Addenda: <ul style="list-style-type: none"> - Relació dels <i>Ombrevella</i> documentats - Arbres genealògics - Cronologia des del 1322 fins al 1952 - Mapa del terme municipal del Masnou, amb indicacions sobre les propietats urbanes de la família	92
• Fitxa tècnica: Carta nàutica <i>general de l'oceà Atlàntic Septentrional</i> , per Palemó Anglès	111

PRESENTACIÓ

Si donem un cop d'ull als estudis editats sobre famílies catalanes, que recollia en un article periòdic l'escriptor Albert Manent (*Avui* 99.08.26), com les d'Abadal, Salelles, les del camp de Tarragona recollides en el llibre de Laureà Pagaroles, titulat *L'aristocràcia al Baix Camp: el llinatge dels Torrell, Folc i Nicolau (1484-1984)*, les que tracta Salvador Rovira sobre els Yxart o *La burgesia mercantil de Reus ennoblida durant el segle XVIII* i sobretot l'estudi sobre *Els nobles de Tortosa (Despuig, Boteller, Corder, Pinyol, Jordà, Abària, Curto, Gil de Frederic)*, el recentment editat pel professor Enric Olivé sobre *Els Moragas. Història íntima d'una família de notables (1750-1868)*, o els estudis de Rosalia Pantebre de famílies andorranes, el de mossèn Nonell i Bru sobre la família mataronina *Nonell (1769-1996)*, i molt especialment el que ha realitzat el professor Martí de Riquer *Quinze generacions d'una família catalana*, sobre la seva nissaga. Caldria afegir l'estudi de M. Luz Retuerta i Carme Sanmartí sobre el *Palau Falguera* (situat al Baix Llobregat) que tracta de la història d'aquesta edificació senyorial, a través de les famílies que el feren construir i l'heretaren, fins que el 1995, el va adquirir l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.

Veurem com els trets comuns de tots aquests estudis, és que parteixen d'un fons documental familiar, que permet anar seguint l'evolució de les generacions de la branca troncal, i en alguns casos, fins i tot es pot arribar a tractar llinatges laterals entroncats per casaments, i que han estat realitzats per professionals de la història. Mentre que la monografia que configura *La Roca de Xeix* núms. 18-19-20, dedicada a la família *Hombravella* del Masnou s'ha realitzat sense partir d'un arxiu familiar, sinó inicialment a través dels records de tres néts i d'un besnét, amb unes quantes fotografies i una petita quantitat d'altres documents, bàsicament testaments, escriptures de finques, un diari de navegació, impresos d'accions mercantils, un llibre comptable, etc.

De manera que vist en perspectiva, potser vam ser una mica agosarats, a l'aprovar aquest projecte, però la il·lusió que hi va posar la família ens va fer decidir tirar-lo endavant. Ara, però, els resultats després de gairebé dos anys d'investigacions, creiem que són prou satisfactoris, perquè m'atraveïxi a proposar que altres famílies facin aquest exercici que han fet els descendents

de les quatre branques, d'aquell cabaler vingut de la Garrotxa el 1765. Llàstima que no podem saber què va pensar en Jacinto Hombravella i Comademont, quan arribà al *vecindario* del Masnou -un llogarret vora el mar-, ell que venia del mas Ombravella de Mieres-situat en una vall de la Catalunya interior-, encara ara de paisatge bucòlic, imagineu-vos-el, ara fa 234 anys.

Comprenc que pels que no sou del Masnou o no coneixeu la seva història, no podeu copsar la importància del fet de saber l'origen concret d'una família, i que ben mirat ho considereu un fet ben simple, l'afirmació que uns masnovins descendeixen d'un cabaler emigrat de la Garrotxa. Però dins el context històric del Masnou, la procedència de les famílies que hi vivien en constituir-se en municipi independent (1825), sempre ha quedat limitat a principis del segle XIX, deduint que eren una comunitat de pescadors. Doncs, que sapiguem, sols tenim la procedència de la família Sust, gràcies als estudis de mossèn Jaume Sust, que va arribar a la conclusió que procedien de Finale (Liguria), i que el congnom originari *Susto* es va transformar en Sust. I de la família Millet de Can Fita, que pels estudis de Josep Maria Millet i Genové, coneixem que la procedència familiar és de Bèziers.

És per això, que vam donar suport als descendents de la família *Ombravella*, perquè poguessin tirar endavant el projecte que ens van proposar, en uns moments que estàvem preparant el 175è aniversari de la fundació del municipi del Masnou que commemorarem el 28 d'octubre del 2000, que fou possible gràcies als esforços d'uns ciutadans, descendents dels que es van instal·lar a la partida de *la Roca de Xeix*, entorn de la qual es va anar formant el *vecindario* del Masnou. I entre aquests ciutadans que van bregar molts anys per aconseguir una identitat municipal independent hi havia en Francesc Hombravella i Millet, fill del cabaler vingut de Mieres, que s'havia adaptat molt bé al Masnou, com ho prova que als sis anys d'arribar-hi, es casà amb Marianna Millet i Maristany, filla d'una família de la futura classe dirigent. El fet que el seu testimoni de casament fos un barceloní, fa suposar que no coneixia a ningú quan arribà al Masnou, i potser abans havia treballat a Barcelona, on va tenir notícia de la prosperitat del futur poble del Masnou. Sens dubte és un símptoma de voluntat de superar-se, per part d'en

Jacinto Hombravella i Comademont, en no conformar-se amb l'entorn immediat, i decidir emigrar lluny (per l'època) del nucli familiar, probablement en decadència, tot i que encara avui, el mas Ombravella, té una extensió de 100 hectàrees (la majoria de bosc). Aquesta voluntat de superació ho representa molt bé aquest cabaler, no tan sols per la seva experiència personal, sinó perquè l'afany de superació el va saber inculcar als seus fills.

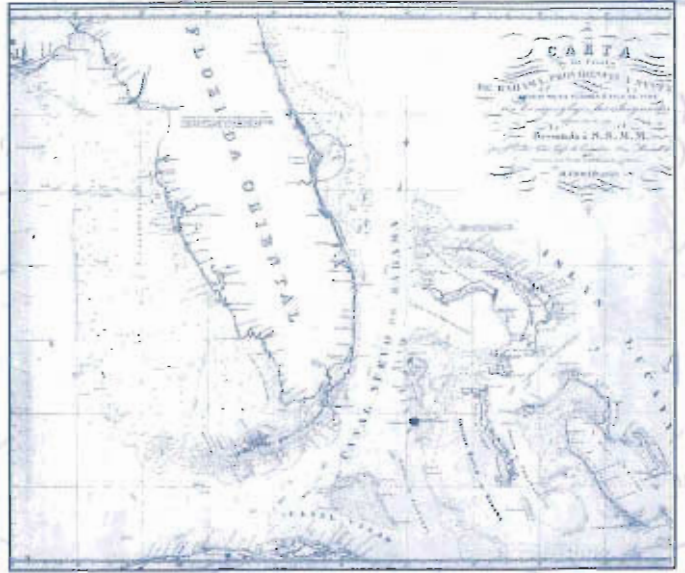
Però sols amb el suport del projecte per part dels que fem possible aquests quaderns d'història, no n'hi hauria hagut prou, ja que ha calgut fer molta part del treball en arxius, per això vull fer constar el nostre agraïment al personal de: l'Arxiu Històric Comarcal de Mataró, l'Arxiu Històric Municipal del Masnou, l'Arxiu Històric de Girona, l'Arxiu Històric Comarcal d'Olot, els Arxius Diocesans de Girona i Barcelona i l'Arxiu Nacional de Catalunya (àrea d'imatges). I també

al professor de la facultat de Nàutica de Barcelona Dr. Laureà Carbonell, que per la seva dedicació als estudis d'història naval, i la seva vinculació com a estiuejant masnoví, una vegada més ha col·laborat, aquest cop en la realització d'imatges, i a la historiadora Núria Sales per atendre la nostra consulta amb tanta eficiència i rapidesa.

Quan el dia 27 de novembre presentem aquesta nova monografia sobre història masnovina, corresponent als nùms. 18/19/20 de La Roca de Xeix, ja hurem començat a preparar el 175è aniversari del Masnou com a ens local independent i faltaran 400 dies per al canvi del segon al tercer mil·lenni de l'era cristiana. Aquesta il·lusió ha portat a celebrar-ho tot just iniciat l'any 2000, per això us avanço que us desitjo: BON TERCER MIL·LENNI I QUE PUGUEU VIURE'L AMB LA INTENSITAT PRÒPIA DELS MOMENTS FUGISSERS.

Josep Azuara
Alcalde del Masnou

CARTA

PRÒLEG

L'estudi La dinamització de les terres de marina durant el segle XVIII, a través dels cabalers: la família Hombravella del Masnou constitueix una aportació ben original al coneixement de la família catalana. Usualment la historiografia ha tendit a la recerca monogràfica entorn d'un llinatge -generalment en base als seus propis arxius patrimonials- o bé a l'anàlisi aprofundida de determinats llinatges emparentats per estratègies matrimonials o per l'exercici continuat del poder polític i econòmic.

El cas que ens ocupa presenta, al meu parer, dues singularitats ben remarcables. En primer lloc la riquesa i diversitat de fons documentals que han emprat per confeir l'itinerari vital dels seus avantpassats. Lluny de començar la casa per la teulada -el més fàcil hauria estat creure's els orígens italians i anar a la recerca d'aquests boirosos precedents- els autors parteixen del present per anar reculant amb fermesa cap al passat mitjançant un ús molt eficient dels arxius del nostre país.

Així s'han dut a terme recerques a arxius tan diversos com el notarial, el municipal, el parroquial, el comarcal, al registre de la propietat, al jutjat de pau, a l'Arxiu Diocesà, a l'arxiu del Museu Marítim fins arribar a l'Arxiu Nacional i a l'Arxiu de la Corona d'Aragó. Aquesta recerca tan àmplia i transversal -abraçant diferents fons i arxius- necessàriament havia de donar uns resultats ben satisfactoris. Paral·lelament, la recerca documental s'ha complementat amb els recurs a allò que podríem denominar les fonts orals, és a dir, els records familiars llegats de generació en generació, i que permeten acolorir l'estudi amb un reguitzell de detalls de gran interès. Afortunat maridatge, doncs, entre la recerca arxivística i la història oral.

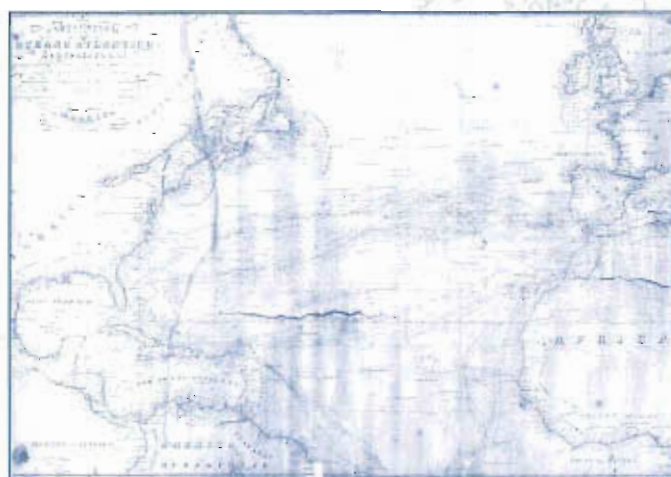
La segona singularitat a què em referia rau en el propi plantejament del treball. La recerca dels orígens familiars -finalment concretat en un cabaler vingut de la vila de Mieres cap al Masnou l'any 1765- s'ha complementat amb una aportació més personal, consistent en resseguir l'evolució de les quatre branques d'en Jacinto Hombravella i Comademont -aquell cabaler garrotxí que canvià l'esponerosa naturalesa de la Garrotxa per l'inabastable horitzó de la costa masnovina- per part dels seus descendents directes actuals.

El treball és, doncs, història d'una família i història de Catalunya alhora, ja que resseguint les incidències de la família Hombravella hi veiem reflectida l'evolució d'una part de la societat catalana dels segles XVIII i XIX. En primer terme l'emigració de les zones interiors cap a la zona costanera a la recerca de més possibilitats de treball i prosperitat; segonament, la constatació de com una família d'origen rural contribueix activament en el procés d'industrialització del nostre país. En tercer lloc l'evidència de la participació catalana en l'aventura americana mitjançant el comerç marítim primer, i més tard amb la consolidació d'una activitat industrial a les terres d'Argentina. En síntesi, un estudi molt reeixit que fa patent l'extraordinària utilitat dels arxius per al coneixement de la història de la família en el marc general de la història de Catalunya.

Ramon Alberch i Fugueras

Arxiver en Cap de l'Ajuntament de Barcelona

NOTA INTRODUCTÒRIA
SOBRE LES FONTS
DOCUMENTALS
DE LA FAMÍLIA
HOMBRAVELLA
DEL MASNOU

per:
Rosa Almuzara

A F R I C

La monografia sobre la família *Hombravella del Masnou*, inicialment, es va plantejar com un exercici d'història oral, a partir dels descendents de cada una de les quatre branques d'en Jacint Hombravella i Pujadas, nét del primer Hombravella o millor dit Ombravella que es va instal·lar al Masnou. A mesura que avançava la posada en comú dels records d'Anna M Bassegoda, Ramon Ros, Angela Lisnier i Jordi Pagès i s'anaven recopilant els documents que es guardaven de manera dispersa, entre els diversos membres de la família, es va començar a veure la necessitat d'anar ampliant les dades, tot i que no se sabia per on començar perquè, ja anteriorment hi havia hagut el projecte de fer la història familiar, i una professora amiga de la família havia facilitat les següents dades que transcrivim:

Libro 8-7 DC 4 pàg. 17

GHIAVINTO OMBRAVEGLIA

Naviero, natural de Fiorli (Ravena casado con Vittoria Rosa Benal-le, industria en Paseo Gran (pequeña Barcelona) permiso de residencia 9.753 en enero 1690. Traslada su residencia a Rosas (Gerona. Otro Ombraveglia de nombre Giovanni Battista solicita desde Palamós (Gerona) permiso de industria que le es concedido. (No se sabe el parentesco con el anterior, pues no consta el nombre de sus padres).

GIAN MARIA OMBRAVELLA

Libro 89-6-3 Dc. 6 pag. 117

Industrial de productos de ultramar y naviero natural de La Spezia (Genova) casado con Barbara Danti, solicita el permiso y adquiere terrenos a 20 K de la capital en el litoral norte, donde solicita y obtiene según consta en el Libro 20 pag. 98 del año 1705 permiso para instalar su industria (presumiblemente marinera) no consta.

El apellido Hombravella aparece por vez primera en 1820 los hermanos Francisco, Luis y Romina fundan una union Naviera pero fuera ya de la jurisdiccion comercial barcelonesa.

(1)

Davant d'aquesta informació, és lògic que,

primerament, es pensés que la família tenia uns orígens italians, però d'entrada vam creure més coherent començar a investigar pels arxius que conservaven fons més pròxims en el temps històric, i que a mesura que retrocedíssim en la cronologia, ja trobaríem el camí d'arribar als fons italians que ens permetessin corroborar aquesta hipòtesi inicial.

El primer arxiu que es va consultar fou l'**Arxiu Històric Comarcal de Mataró** que custodia entre altres fons, els notariais del Districte de Mataró des de 1801 (2). La recerca fou molt laboriosa, ja que es desconeixia els notaris que haguessin pogut elaborar la documentació familiar i les dates en què s'havien fet. Atès que al Masnou no va haver-hi notari fins al 1821, que fins i tot podria ser de Mataró, Vilassar de Dalt (3) o de Barcelona. De manera que en Jordi Pagès, que fou el membre familiar que majoritàriament dugué a terme les investigacions arxivístiques, en aquest Arxiu va tenir jornades de treball en què va arribar a consultar 27 volums de protocols notariais.

Sortosament la dedicació a la investigació va portar a trobar el que en podríem anomenar la clau de volta de l'estudi sobre els *Hombravella al Masnou*, és a dir, els orígens familiars al poble de Mieres, ja que es va localitzar el testament d'en Jacint Hombravella i Millet, realitzat davant el notari Joan Vila i Roldós (4) el dia 23 de juliol de mil nou-cents quaranta-cinc (5):

...Jo Jacinto Hombravella Patró del poble de Sant Pere del Masnou Bisbat de Barcelona fill legitim y natural de Jacinto Hombravella Sastre del poble de Mieras Bisbat de Gerona y de Mariagna Millet cònjuges difunts...

També va ajudar, per a situar a la família, el testament d'en Francisco Ombravella Millet, realitzat davant el notari Agustí Ponsico i Maurell (6) el dia 2 de març de 1828 (7) (8):

En nom de Déu. Francisco Ombravella y Millet Sastre del Poble y Parròquia de Sant Pere del Masnou Bisbat de Barcelona y Corregiment de Mataró, fill legitim y natural dels cònjuges difunts Jacinto Ombravella tambe sastre que fou y Marianna Ombravella y Millet...

De manera que es va trobar el nucli familiar, pare, mare i 2 fills, que serien l'origen dels

Hombravella del Masnou, és a dir, avis, oncle i pare de Jacint Hombravella i Pujadas, considerat pels autors de la monografia l'inici troncal de la família al Masnou (9).

A partir del testament d'en J.H.M. la investigació es va encaminar cap als arxius gironins i tot i que el camp de recerca era molt ampli, el fet que a nivell familiar es creïés amb la possibilitat d'uns orígens de comerciants italians, va fer que davant l'evidència d'una procedència rural, s'incrementés l'interès per tal d'anar resseguint la història troncal familiar, sense estaïviar-ne esforços.

El primer arxiu consultat fou l'**Arxiu parroquial de Sant Pere de Mieres**, però el llibre de registre més antic conservat és del 1793, per tant, quan el cabaler Jacinto Ombravella ja era al Masnou (10), de manera que no va ser possible extreure'n cap dada que ens permetés ubicar la família a Mieres (11). Després es va consultar l'**Arxiu Municipal**, però tampoc es va poder aconseguir avançar en la investigació. A l'Ajuntament van prendre interès pel tema i van facilitar la informació que va permetre continuar la recerca, quan van dir que el mas conegut per *Borbella*, el seu nom registral era *Ombravella*, i tot i que ja no quedava cap família amb aquest cognom, van adreçar-nos a l'actual propietari, que ha resultat ser descendent de Joan Vilar Ombravella, cosí germà d'en Joan Ombravella Quintana, darrer hereu del mas Ombravella.

Seguidament es va passar a consultar els fons notariaus custodiats a l'**Arxiu Històric Comarcal d'Olot** i l'**Arxiu del Registre de la Propietat d'Olot**, però si bé s'anaven recollint moltes dades sobre els Ombravella de la Garrotxa, encara es desconeixia el lligam exacte entre aquests i el sastre Jacint Ombravella afinat al Masnou.

Fou en la consulta dels fons notariaus custodiats a l'**Arxiu Històric de Girona** on es va localitzar el document del qual en transcrivim un fragment, que va permetre confirmar l'origen d'en Jacint Ombravella i Comademont:

...Mandasse â Joseph Ombravella labrador del lugar de Mieras que por ahora, y hasta que otra cosa se aprovaria de y pague â Jacinto Ombravella Sastre domiciliado en el vecindario del Mas-

nou la cantidad annual de veinte y sinco libras ...

Malauradament no es conserva l'arxiu patrimonial de la família, per això es va obrir un darrer camp de recerca a l'**Arxiu de la Corona d'Aragó**, sense que hi hagués cap resultat concretat a la branca de la família masnovina. Es va anar continuant el treball a l'**Arxiu Històric Municipal del Masnou** i a l'**Arxiu del Jutjat de Pau del Masnou** i a l'**Arxiu Diocesà de Barcelona** (fons parroquial de Sant Martí de Taià). Ara bé a més de la recerca en quant a la línia familiar, també va caldre realitzar altres investigacions per temes que es poden considerar laterals a l'**Arxiu Nacional de Catalunya** (àrea d'imatges), al **Museu Marítim de Barcelona** i a l'**Arxiu Històric de Protocols de Barcelona**.

En bona part dels arxius que s'ha investigat s'han anat acumulant dades sobre membres d'aquesta família, sobretot els que havien cursat la carrera eclesiàstica, especialment en el santuari de Santa Maria del Collell. Per això, a part de l'estudi que s'havia projectat inicialment, a mesura que avançaven les investigacions, cada cop semblava més interessant arribar a fer l'estudi de la *família Ombravella* dins el context històric gironí, i esperem que algun dia, algun historiador el faci, i en especial sobre Patllari Ombravella, eclesiàstic de qui en vam tenir notícia gràcies als estudis de la historiadora Núria Sales (13), perquè citava els seus textos manuscrits: *Cosas y treballs que han succehit en est pahys de Catelunya la senturia de 1700* i el seu *Dietari*, que creiem que, a part d'ajudar a contextualitzar la família Ombravella, el seu interès sigui d'àmbit més general (14).

Rosa Aimuzara

Notes:

(1) Encara no s'ha localitzat el fons d'on s'han extret aquestes dades (potser sigui de l'**Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona**).

(2) Cronològicament s'inicia el 1715, però al llarg del segle XVIII sols s'hi conserven alguns notaris, mentre que a partir de 1801, la sèrie és completa.

(3) L'actual Vilassar de Dalt, és a dir Sant

Genís de Vilassar, té una llarga tradició notarial, hi va haver notari públic des de 1507.

(4) Notari de Sant Genís de Vilassar de 1803 a 1850.

(5) Volum *Manuale de 1845* foli 297-v (darrera línia), 298 r-v-, 299 r-v.

(6) Notari del Masnou (1821-1829).

(7) Volum de *Manuale de 1828 i 29* foli 21 r-v

(8) El dia 3 de març en torna a fer un altre (foli 22 r-v).

(9) A més del fons notarial, es va consultar el de l'*Antiga Comptadoria d'Hipoteques* (1768-1862).

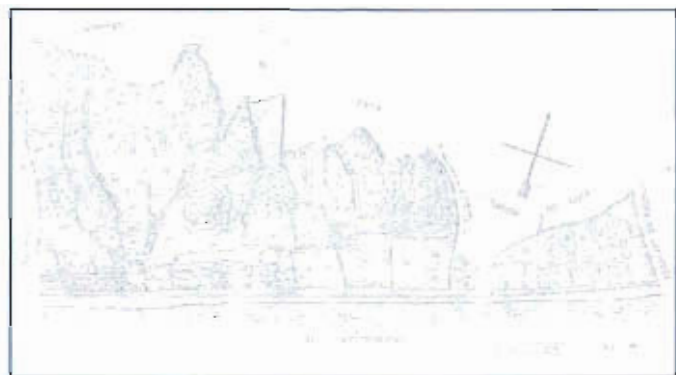
(10) Pel llibre de registre de matrimonis de la Parròquia de Sant Martí de Teià, sabem que es va casar el 1771, als 21 anys, quan en feia 6 que havia arribat al Masnou, de manera que havia nascut el 1750.

(11) De fet l'arxiu parroquial es troba conservat al Santuari de Santa Maria del Collell i microfilmada a l'*Arxiu Diocesà de Girona*.

(12) Esteve Plana (notari de Banyoles) volum *Manuale 1780* folis 277 a 281.

(13) Núria Sales "Els segles de la decadència: segles XVI-XVIII, dins "Història de Catalunya" dirigida per Pierre Vilar, vol. IV pp. 248 i 436.

(14) Posats en contacte amb la historiadora Núria Sales, donat que no podíem localitzar aquests manuscrits, ens va remetre a la transcripció dels folis 462 a 477 del segon ms., realitzada per Lluís G. Constans ("Anales del Instituto de Estudios Gerundenses 1950, pp. 73-177).

TAYA

LA DINAMITZACIÓ
DE LES TERRES DE
MARINA DURANT EL
SEGLE XVIII, A TRAVÉS
DELS CABALERS:
LA FAMÍLIA
HOMBRAVELLA
DEL MASNOU

per:

Jordi Pagès, Ramon Ros,
Anna M. Bassegoda i Àngela Lisnier

ERMINO DE TAYA

UN CABALER HOMBRAVELLA S'INSTAL·LA AL MASNOU

Els Hombravella o Ombravella, que és la forma antiga del cognom, són originaris del poble de Mieres (La Garrotxa). Aprofitant l'auge de les terres de marina, un cabaler de la família, el fill petit abandonà el mas i s'instal·là a l'aleshores veïnat del Masnou del poble de Sant Martí de Teià al 1765.

Jacinto Ombravella Comademont és, per tant, l'iniciador de la nissaga dels Hombravella al Masnou. Va pertànyer al gremi dels sastres, ofici que exercí tota la seva vida. Es va casar sis anys més tard d'arribar al Masnou amb Maria Anna Millet Maristany, filla de Josep Millet, que era marí, i de Paula Maristany; instal·laren a viure al

Casa situada al carrer de Sant Antoni núm. 33 on va viure Jacinto Ombravella Comademont i posteriorment, el seu fill Francisco Hombravella Millet, 1999

carrer de Sant Antoni. Varen tenir 11 fills, dels quals només 5 arribaren a edat adulta i deixaren descendència; dos nois, Francisco i Jacinto i tres noies: la Rosa que es va casar amb Francisco Maristany, la Maria que es va casar amb Joan Casals, ambdós Patrons de la Matricula del Masnou i la Joana que es va casar amb Anton Codina, Patró de la Matricula de Tiana.

En Jacinto que va seguir la tradició de la seva família materna, va esdevenir marí, es va casar amb Eulàlia Oliver i van viure al carrer de la Ginesta (actualment Dr. Curell). Del matrimoni varen néixer tres fills:

La Rosa, que es va casar amb un Rosés.

La Maria, que es va casar amb José Isern, de cal Titit, un nét dels quals va ser alcalde del Masnou. Els descendents d'aquesta família, actualment viuen a la ciutat de Rosario a la República Argentina.

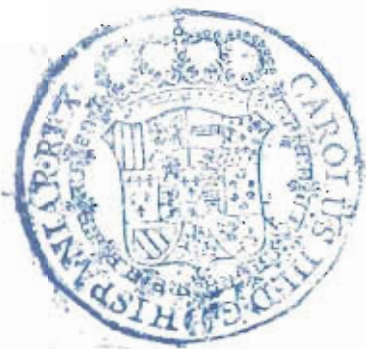
L'últim fill que va néixer va ser Francisco que no es va casar; va ser pilot i va morir al port de Vigo en un dels seus viatges amb el vaixell de la família el "Nuevo Irene". (a) "La Fortuna".

Jacinto Hombravella Millet, patró de la matrícula de Cadis, va iniciar-se com a propietari el 1819 amb la compra del llaüt "San Antonio" de 25 tones que va convertir, posteriorment, en místic. Sobre aquest vaixell, a l'escribania de marina en una escriptura de 1825, trobem una anotació marginal d'un any més tard que diu el següent:

Queda cancelada por haberse apresado el buque con la patente 534 y demás papeles por el corsario colombiano en la madrugada del 16 de mayo a media legua de la Punta Sagres.

Després de donar de baixa el místic "San Antonio", al setembre de 1826 va comprar a Josep Dalmasas, que era corredor reial de canvis, la goleta "Irene" de 84 tones, la qual es va vendre, l'octubre de 1838, a Pau Oliver. Un any més tard, el 25 de gener de 1839 va encarregar al mestre d'aixa Joan Carrera del Masnou la construcció d'un altre místic, amb el nom de "Nuevo Irene" (a) "La Fortuna", que era el que pilotava el seu fill, quan li va sobrevenir la mort.

Document en què consta l'establiment del contracte emfiteusi entre Jacinto Hombravella Comademont i Joan i M. Teresa Targa sobre uns terrenys on, actualment, hi ha el passatge Mare de Déu de Lourdes

Ciento y treinta y seis maravedis.

SELLO SEGUNDO, CIENTO Y TREINTA Y SEIS MARAVEDIS, AÑO DE MIL SETECIENTOS Y SETENTA Y OCHO.

En nom de Deu sia Amen. Yo, *Juan Fructos Páez* del
 Veynat del Uarnou de la Parro de Sta Maria Teyá
 Bisbat de Lma, y *Maxia Theresa Fargas Páez* y
Lledó Conyug^s en nom de usufructuari y propietarios.
 Per milloax, y detexioax. Esponzament Esta-
 bleixen, y concedeixen en Emphyteusis a *Jacinto*
Ombraella Sarre habitant en dits Veynat y Parro.
 Tot aquell tros de terra hexma, que per sos corts, y legi-
 tims títols, y altrament per títol de Conveni fet entre
Fran^{co} Truch, y *Miguel Páez* y *Lledó* Pare de Sta *Maxia*
Theresa, en poder del No^{re} avall escrit, ab trenta de
 Noembre mil set centy sexanta y dos, tenen, y porcheix
 per en dits nomu al Costat del pati de la Cava, que por-
 cheixen en dit Veynat del Uarnou nomenada sen
Lledó. Lo qual tros de terra texmena a llevant ab
 honox de *Fran^{co} Truch*, mediant un Camí, a mig dia,
 y ponent ab honox de dits Establients, y a tre munta-
 na part ab la Cava de *Triphuller* y *Estaper* y
Sol dem Truch. Se repunt ab la Cava y Gleba a dits
 Establients remanent, en abou y linceu s^{ua} del

També tenim constància a través de les actes del Ple, que des del 29 de novembre de 1829 fins al 30 de setembre de 1830 va ocupar el càrrec de diputat per a l'Ajuntament del Masnou.

De l'hereu Francisco disposem de molt poca informació sobre la seva vida. Sabem que va dedicar-se a l'ofici de sastre com el seu pare i que va ser Síndic Procurador General del primer l'Ajuntament del Masnou, des del 28 d'octubre de 1825 fins al 31 de desembre de 1826. Vivia a Ocata, a la casa que havia heretat del seu pare i va comprar una vinya al costat del torrent Umbert en la més típica tradició pagesa dels seus avant-passats. Es va casar amb Antònia Pujadas Amadas de Teià de la qual va enviduar el 1817, quan ella només comptava 37 anys. D'aquest matrimoni varen néixer dos fills, Francisca que va morir soltera l'any 1846 amb 34 anys d'edat i Jacinto que és considerat el patriarca de la família perquè amb la seva activitat econòmica va crear les bases del patrimoni i el progés dels Hombravella.

GOLETA "IRENE"

Informació obtinguda de l'Arxiu del Museu Marítim de Barcelona. Transcripció.

1ª Lista , vol. II, folio de goletas

Vulgarmente llamada "La Fortuna"

Des de septiembre de 1828 aparejó de místico

Goleta de 45 toneladas de porte y construida en el astillero de Lloret, con las debidas licencias, por el maestro D. Joaquín Ribas, el cual la vendió a D. Francisco Teixidor y Vivó, D. Juan Seriol i Pablo Boet, del comercio de Barcelona, y D. Francisco Roca, del folio 44 de la Maestranza de Blanes, por el precio de 2.000 libras catalanas.

Trájose este asiento en la Revista de inspección de 29 de abril de 1826 y vino del folio 235 de la Lista de embarcaciones de Blanes, en vista de la copia remitida por el Comandante de Marina de Mataró, con oficio del día anterior y a solicitud de su dueño. Decía así: "Formóse este asiento el 28 de diciembre de 1824, en virtud de escritura actuada en la Escribanía principal de Marina de esta provincia en la misma fecha. Presente en la Revista de diciembre de 1824, estando marcado con el número 235. Patronea interinamente eseta goleta, a voluntad de sus dueños, D. Francisco Yllas, del folio 142 de patrones de esta matrícul. Constó por escritura actuada en la Escribanía principal

Estat actual de les cases de Joan Casals i Jacinto Hombravella Millet, al carrer Doctor Curell. 1999

de Marina de esta provincia en 12 de enero de 1825 y se anotó el 13 de los mismos".

Arqueado este barco con sujeción a la R.O. de 18 de diciembre de 1844 resultó medir 84 toneladas y tener las dimensiones siguientes: 50 pies de eslora, 22 de manga de construcción, 21 de idem. arqueo y 10 de puntal. Se anotó el 8 de marzo de 1845. (Véanse las notas siguientes con las alteraciones de su tonelaje y aparejo).

Los dueños de este buque lo vendieron por el precio de 2.000 libras catalanas a D. José Dalmases, corredor real de cambios de esta plaza, según resultado de la escritura otorgada el 15 de abril de 1826 en la Escribanía de Marina de esta provincia y se anotó en la Revista de inspección de 1826.

Por escritura actuada en esta Escribanía de Marina el 27 de septiembre de 1826, constó que Jacinto Hombravella, del folio ... de la llista de patrones de Cádiz, adquirió este buque de D. José Dalmases, por la cantidad de 2.000 libras catalanas. Anótose el 2 de octubre siguiente.

Con las debidas licencias se cambió el aparejo de este barco por el de místico, sin haber sufrido alteración el porte que tenían. Anotado el 30 de septiembre de 1828.

Una nota de 3 de octubre de 1838 hace constar que este buque fué remontado hasta el porte de 50 toneladas.

El dueño de este barco lo vendió a D. Pablo Oliver, del folio 106 de patrones de la matrícula de Masnou, por la cantidad de 2.000 libras catalanas, según escritura actuada en la Escribanía de Marina de esta provincia el 3 de octubre de 1838, anotándose el 13.

Otra nota de 11 de octubre de 1849 dice que pertenecía este barco a D. Jaime Oliver, del folio 324 de pilotos de la matrícula de Masnou, por haberse lo comprado el anterior dueño en precio de 2.000 pesos fuertes, según escritura otorgada en esta Escribanía de Marina el 28 de agosto anterior.

Pasó al folio 193 de la 1ª Lista de embarcaciones de la matrícula de Masnou, donde se le continuó su asiento, con arreglo a la R.O. de 10 enero de 1851, según comunicó el 2º Jefe del Departamento de Cartagena en oficio de 14 agosto de 1852, dándosele aquí de baja.

(Del Registre de Marina)

GOLETA "NUEVO IRENE",

Informació obtinguda de l'Arxiu del Museu Marítim de Barcelona. Transcripció.

1ª Lista, vol. IV, folio 32 de místicos Vulgarmente llamada "La Fortuna"

Místico-goleta que hasta mediados de 1855 aparejó de místico, que al inscribirlo aquí se le asignaron 81 toneladas de porte (antes era de 50) y las dimensiones siguientes: 69 pies de eslora, 61 de quilla y 18 de manga, 4 de plan y 8 de puntal. Fue construido en Masnou por el maestro Juan Carreras y por cuenta de Jacinto Hombravella, hijo de otro, folio 286 de la Lista de patronos de la matrícula de Cádiz, y en cuya construcción invirtió la cantidad de 4.500 pesos fuertes.

Formóse su asiento el 10 de junio de 1856, en virtud de orden del Excm. Sr. Comandante General del Departamento de Cartagena, comunicada en oficio del 4 y con el que se acompañaba copia del asiento que tenía en la matrícula de Masnou y en el folio 130 de la 1ª Lista de embarcaciones y que decía: "Fórmase este asiento el 26 de enero de 1839, en virtud de escritura de propiedad actuada en la Escribanía de Marina de esta provincia el 25. Prátonca interinamente este buque, por voluntad de su dueño, D. Francico Hombravella, piloto del folio 319 del Distrito de Masnou; desde 16 abril 1844. Habiendo sido arqueado este buque en el puerto de Barcelona, según està prevenido en la R.O. de 18 de diciembre 1844, resultó ser de 81 toneladas de porte y las dimensiones que siguen: 79 pies de eslora, 22 de manga de construcción, 20 de idem de arqueo y 8 de puntal, según consta por documento que ha presentado de fecha 28 junio 1845, autorizado por el Jefe de aquel Tercio Naval. Se anotó el 2 de julio siguiente. Cesó en el mando de este barco D. Francisco Hombravella, antes citado, por haber fallecido en Vigo el 23 de abril de 1852. Es patrón interino de este buque D. Salvador Isern y Font, piloto folio

742 de la matrícula de Barcelona. Se anotó el 9 de junio de 1852. Cesó dicho señor en el mando el 23 de mayo de 1853. Es único dueño de este barco Juan Rosés, folio 163 de patronos de Masnou, por haberlo comprado en precio de 50.000 reales vellón, según escritura actuada en la Escribanía de Marina de esta provincia el 23 de mayo de 1853. Este buque ha cambiado su aparejo de místico por el de místico-goleta, según nota de 1º de octubre de 1855. Es único dueño Mariano Juliá, hermano de Pablo, folio 148 de la Lista de Inhabiles de la matrícula de Barcelona, por haberlo comprado a su anterior propietario por el precio de 3.000 pesos fuertes, según escritura actuada en la Escribanía de Marina el 21 de mayo de 1856. (Expidióse copia de este asiento en Mataró el 27 de mayo de 1856).

(No consta nada más acerca de este buque)

(Del Registro de Marina)

ACTA MATRIMONIAL DE JACINTO OMBRAVELLA COMADEMONT I MARIA ANNA MILLET MARISTANY.

Arxiu Diocesà de Barcelona, fons Parroquial de Teià. Transcripció literal.

El 26 de setembre de 1771, haventse fet les tres acostumades amonestacions en tres dies festius, y foren lo dia sis, dia tretze, y lo dia vint, dit mes y any en la missa major en la hora del ofici y no constant algun impediment, jo reberent, Anton Carrera prebiter y resident de Sant Cugat del Rech, parroquia de Barcelona, amb llicencia del il.lustre senyor don Felip Rico, vicari general y oficial del present bisbat per assistir al matrimoni celebrant entre Jacinto Ombravella, fadrí, sastre, natural del lloc de Mieres, bisbat de Girona, habitant, emperò, de part de sis anys en la parroquia de Sant Marti de Teia, bisbat de Barcelona, fill llegendim y natural de Joan Ombravella, pages de dita parroquia de Sant Pere de Mieres, y de Anna Maria Ombravella y Comademunt, conjugues, difunts de una part; y Maria Anna Millet donzella filla llegendim y natural de Josep Millet, mariner, difunt de dita parroquia de Teia y de Paula Millet y Maristany viuda, vivint de part d'altre. Haventlos interrogat y en los mutus consentiment de dits contraients per paraules del revend don Joan Perals presbiter y rector de aquesta parroquia de Teia, les ha unit en matrimoni segons ritu y cerimonia del esglesia, essent presents per testimonis Francisco Vila, torcedor (tosicador) de ceda ciutada de Barcelona, y Salvador Sala, pages del expressada parroquia de Teia.

Don Fernando Septimo por la gracia de Dios Rey de Castilla, de Leon, de Aragon, de las Islas Bietias, de Ceruenia, de Navarra, de Granada, de Toledo, de Valencia, de Galicia, de Mallorca, de Menorca, de Sevilla, de Cerdeña, de Cordoba, de Cerega, de Murcia, de Jaen, de los Algarbes, de Algeciras, de Gibraltar, de las Islas de Canarias, de las Indias Orientales y Occidentales, Ylas y Tierras firmes del Mar Oceano, Archiduque de Austria, Duque de Borgoña, de Brabante y de Milanes, Conde de Arques, Flandes, Carol y Barcelona, Señor de Valencia y de Molina &c.

Por quanto con Real Provision del Consejo de diez y seis de Agosto del corriente año se acordó en lo tocante del Lugar del Masnou en el Corregimiento de Montorió la facultad de poder establecer en el un Bayle y Ayuntamiento con independencia del de San Sadoni de Noya; y debiendo proceder esta sublecion a su nombramiento en cumplimiento de la Real Cedula de diez y siete de Octubre del año pasado, y a tenor de lo dispuesto en la citada Real

Acta de l'Ajuntament del Masnou, de l'any 1825, on s'esmenta el nomenament de Francisco Ombravella Millet, com a Síndic Procurador General, de l'Ajuntament

Provision: Por tanto el Real Acuerdo en el Real
nombre de S. M. elige y nombra para Procurador Sindico
del referido Lugar del Maricao a Francisco Quebravella
Terrero, continuando en primer lugar de la propuesta
suscrita por el Alcalde Mayor primero de esta Ciudad
Concediendo para las diligencias de su formacion, por ren-
uncia las circunstancias prescritas en la expresada Real
Cedula e instrucciones que rigen en la materia; cuyo
oficio de Procurador Sindico ha de ser el nombrado
Francisco Quebravella el tiempo que resta del corriente año,
y por todo el venidero de mil ochocientos veinte y seis, has-
ta que en conformidad a lo propio Real Cedula se le
nombre sucesor, dependiendo al Publico y su Comunidad
en lo que respecta se le pague, y concurrencia a todos
los aparcamientos, paramientos de cuentas, funciones pu-
blicas y de Justicia que se celebraren, ocupando el lugar
y asiento inmediato al ultimo Diputado, y no asistien-
do los Diputados, al ultimo Regidor; y se manda al re-
ferido Alcalde Mayor primero de esta Ciudad, que al
tiempo de realizar la instalacion de dicho Ayuntamiento
veniente en virtud del encargo que se le tiene conferido ad-
mita al elegido al uso y ejercicio de su cargo, y
le reciba su juramento que ha de prestar con arreglo a
las ordenas siguientes, y de portarse bien y fielmente en
su oficio, y hecho le ponga en posesion, acudiendose con

8.

el sueldo anual que goce cada Regidor de dicho Ayuntamiento y
 grandemente y haciendo se le guarden todas las exenciones, preeminencias, go-
 zas y constituciones que por razón de dicho Oficio de Alcaldes Sordos le
 corresponden. Dado en Barcelona a veinte y ocho de Octubre de mil ochocientos
 veinte y cinco.

D. Francisco
 de Pinera
 Reg.º

D.ª José María y D.ª Joaquín
 de Seoane y Bañer

Francisco Pinares
 Sr. del R. Ac.º

Reg.º en el Ofic.º 8.º fol. 156
 Dto. del R.º Ac.º. 2.º 9.
 De Registro. . . 1.º 16.º

Titulos de Alcaldes Sordos del Lugar del Marimon a favor de Francisco
 Umbraella, Comadre.

Para Sindico 1º

En 1º Lugar . Juan Vilas y su nieto.
En 2º id . . . . . Jose Soler.
En 3º id . . . . . Pablo Costa.

Para Sindico 2º

En 1º Lugar . . . . . Pedro Lages y su nieto.
En 2º id . . . . . Pedro Fontanella y su nieto.
En 3º id . . . . . Juan Posa.

Para Diputado 1º

En 1º Lugar . . . . . Pedro Vilal y su nieto.
En 2º id . . . . . Franº Vila y su nieto.
En 3º id . . . . . Mateo Limeris.

Para Diputado 2º

En 1º Lugar . . . . . Jacinto Ombravella.
En 2º id . . . . . Antonio Matasca, li.
En 3º id . . . . . Jose Casals (ca) negra.

Los Sres mandaron q. poniendse de esta proposi-
cion copia testimoniada en el libro de Registros del
Ayuntamiento, original se remitia a los S.S. del Pl. Acuerdo
por conducto del Alcalde Mayor de Matara, quien es con-
arreglo a lo dispuesto por el Artº 1º de la Ley de 1825, corresponde la eleccion
de los sujetos q. han de reger esta jurisdiccion de d.º
Sres de los q. fue propuesta se firmaron de yo el Jefe
de her certifico.

Fragment del document de les eleccions de diputats provincials de 1825, on apareix Jacinto Ombravella Millet com a diputat 2n.

JACINTO
HOMBRAVELLA
PUJADAS

Retrat al carbó de Jacinto Hombrevella Pujadas realitzat pel fotògraf Pau Audouard

Salons... industrials de l'any 1865, qui papava la contribució del "cronòmetre" era el generalino Maristany Maristany. A partir de 1868 papa ja era lo Hombrevella Pujadas.

L'any 1828, al morir Francisco Hombrevella Millet, els seus dos fills, Francisca i Jacinto es van quedar orfes amb 16 i 14 anys d'edat respectivament i van fer-se'n càrrec la seva tieta paterna Maria Hombrevella i el seu marit Joan Casals que, com bona part de la població del Masnou era patró de vaixell. Tot i que era menor d'edat, Jacinto ja era propietari i pertanyia a la classe dirigent del jove poble del Masnou, i per tal de distingir-lo del seu oncle, els veïns del poble l'anomenaven *sastret*, mot que quedarà per sempre més a la família.

Envoltat com estava d'un ambient familiar de persones dedicades a la marina, ell també va decidir fer-se pilot i el 22 d'agost de 1837, als 23 anys, inicià el seu primer viatge amb destinació a Amèrica del Sud, com a segon pilot i encarregat de deriva en la goleta "La Estrella" del seu oncle i tutor Joan Casals. Amb l'inici de l'activitat comercial i amb la solidesa que li dona l'herència del seu pare compra, el 1840 el bergantí "Cronòmetre", i amb una visió poc comuna per la seva època, diversifica els seus guanys en nòlits, accions empresarials i propietats immobiliàries.

L'any 1850, Jacinto tenia 36 anys, edat que es pot considerar madura i que era l'habitual de casar-se els marins d'aquella època, però inhabitual entre els ciutadans de terra, es va casar amb Àgueda Maristany Maristany, filla de la seva cosina germana Ana Maristany Hombrevella i esposa de Gerardo Maristany Millet. D'aquesta unió varen néixer 7 fills dels quals en sobrevisqueren quatre: Ana, Jacinto, Gerardo i Francisco, que són l'origen de les quatre branques actuals de la família Hombrevella.

Aquest casament significaria l'ampliació futura del patrimoni dels Hombrevella, ja que el pare de l'Àgueda, Gerardo Maristany quan va morir va deixar als seus néts, les cinc cases i els terrenys sense edificar que tenia a la zona del torrent Xic, entre l'actual plaça de Catalunya i el carrer de Sant Miquel a més d'una vinya de 10.678 m², situada a la zona del Torrent Humbert. D'en Gerardo, que també l'anomenaven *Cavalleria* per la seva afició als llibres sobre aquest gènere, s'expliquen dues anècdotes. La primera era que sentia molta estima per la seva vinya i moltes tardes, sempre que hi anava, portava una moneda de plata per sortir ben parat d'algun possible

encontre amb una partida carlina. La segona és que, complint una de les seves últimes voluntats, va ser enterrat mirant la vinya, o sigui capgirat, per tal que, fins i tot després de mort, pogués contemplar-la. Aquesta voluntat s'ha respectat durant més de 100 anys encara que, malauradament avui en dia, està totalment urbanitzada.

Entre les inversions immobiliàries que va realitzar Jacinto Hombrevella Pujadas cal esmentar la compra, el 1849, de les propietats sobre les que el seu avi, Jacinto Hombrevella Comademont, havia fet un contracte emfitèutic. En aquest mateix lloc, 8 anys més tard, es va construir la casa que encara, actualment, és considerada pairal pels Hombrevella al Masnou, situada a l'actual carrer de Barcelona, núm. 24. L'any 1855 encarrega a l'arquitecte masnoví, Miquel Garriga i Roca, la façana d'una casa que mai es

Retrat al carbó d'Àgueda Maristany Maristany realitzat pel fotògraf Pau Audouard

va arribar a realitzar.

Un altre signe de la bonança econòmica que gaudia Jacinto Hombrevella és la cessió que fa a l'Ajuntament, conjuntament amb altres veïns, l'any 1868, dels patis de les cases per construir-hi la plaça del Correu, actualment plaça de la Llibertat. Aquest mateix any es construeix el nou cementiri i com a prova de la seva importància,

Retrat d'una dama, probablement d'Ana Maristany Hombravella

els dos primers panteons que s'hi construeixen són: un per a la família Hombravella i l'altre per a la família Cullell, la del mestre d'obres que va fer-ne la construcció.

També hem de destacar que l'any 1869 forma una societat econòmica per establir negocis a les amèriques, amb uns íntims amics seus, els germans Jerónimo i Santiago Gubern, que eren

negociants i advocats. Al llarg de 1869 i 1870 va ocupar el càrrec de jutge de pau. Per últim, l'any 1871 compra per 28.500 ptes. un segon vaixell, la corbeta "Volador", de la qual nomenà capità Domingo Sanjuan Casals qui poc, després, es casà amb la seva filla Ana.

L'any 1872 enviudà i per aquells mateixos anys deixa al seu fill Jacinto i posteriorment a Gerardo el comandament del "Cronómetro". Després d'una breu estada a Barcelona es va retirar al Masnou, on moriria l'any 1882 a l'edat de 68 anys. Deixà un patrimoni força important, fruit de saber apro- fitar l'expansió econòmica de la carrera d'Amèrica i la crisi del vi francès motivada per la fil-loxera, ja que, aquesta, no arribà a Catalunya fins a l'any 1882, any que coincidí amb la seva mort.

BERGANTÍ "CRONÓMETRO"

Informació obtinguda de l'Arxiu del Museu Marítim de Barcelona. Transcripció.

Bergantí construït a Vilassar de Mar pel mestre Francesc Segarra, pel preu de 2.800 pesos forts, essent el seu valor total de 10.000 id.

Característiques:

Eslora 83 peus, quilla 79, mànega 25, puntal 10, plan 4, tones 123

Altre arqueig:

(R.O. 18-XII-1844) Eslora 90 peus, mànega de

Bustos d'Àgueda Maristany i de Jacinto Hombravella que hi ha a l'interior del panteó de la família Hombravella

"matriculat al Masnou"?

coberta 26, id. d'arqueig 24, puntal 12, tones 150. Anotat el 5 d'agost de 1845.

Inscrit a la matrícula de Barcelona al foli 159, el 20 d'octubre del 1840 en mèrits d'escriptura atorgada el dia anterior. Es va inscriure a favor del pilot del Masnou (foli 65) Jacint Hombravella.

Segons ofici del comandant principal dels Tercis Navals de Llevant, de data 18 de desembre de 1849, aquest assentament es traslladà al foli 17 de la primera llista de la Matrícula de Tarragona. Anotat el 27 de desembre.

(Del registre de Marina)

BRICBARCA "VOLADOR"

Informació obtinguda de l'Arxiu del Museu Marítim de Barcelona. Transcripció

5ª Lista, vol. II, folio 71

Des de mayo de 1883 se llamó "Maria"

Corbeta construida en Sestri Ponente (Italia) en 1862.

Características:

130 pies de eslora total y 70 de idem en la bodega, 29 1/2 de manga de construcción, 27 1/2 idem de arqueo, 8 3/4 de puntal en la bodega y 5 3/4 de puntal en el entrepuente. 205.991 toneladas de total arqueo, 149.435 para carga y 56.559 para cámaras y pañosles.

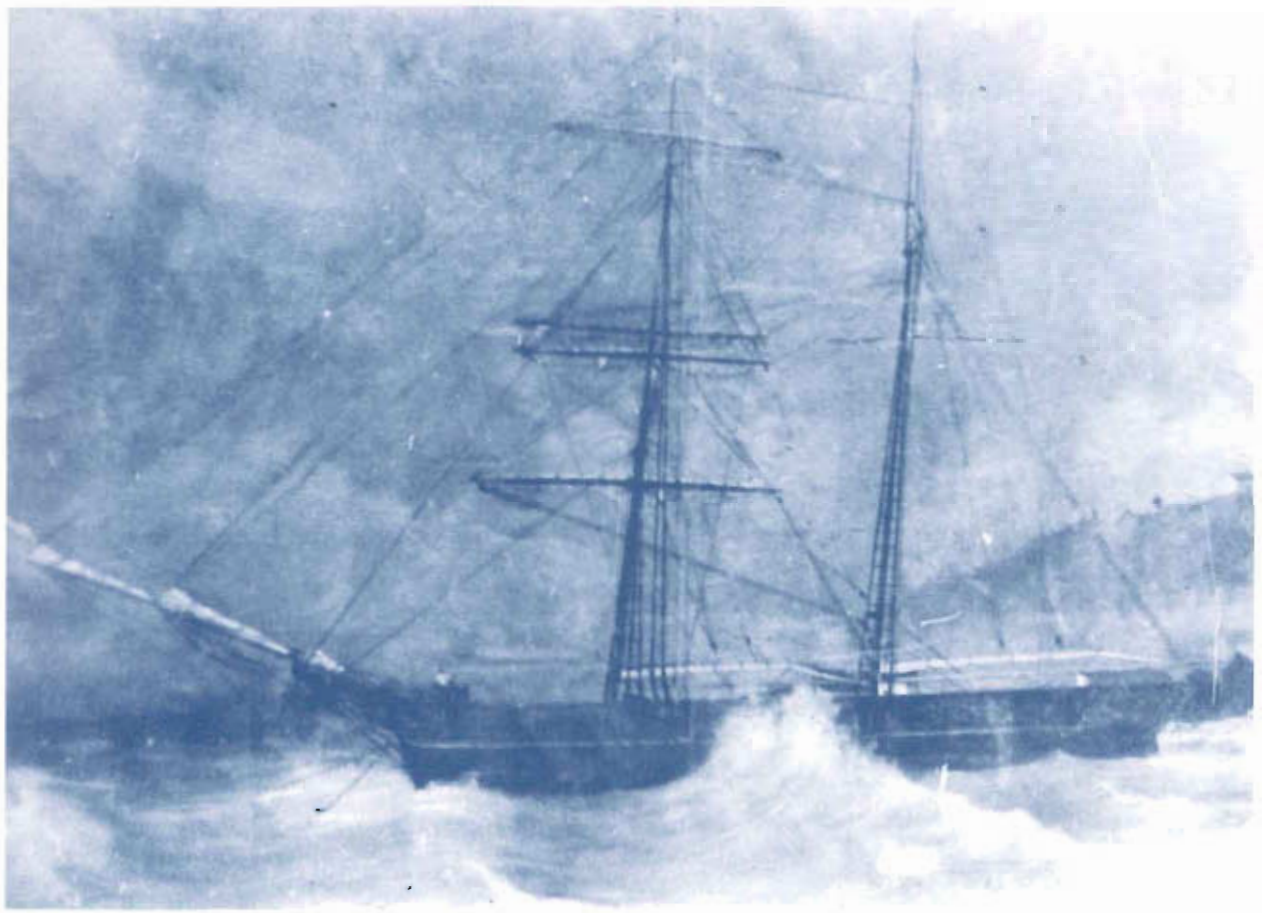
Otro arqueo:

Con arreglo al decreto de 2 diciembre 1874 se les asignaron: 35'45 metros de eslora de manga y 4'28 de puntal, con 287'27 toneladas de arqueo total y 272'91 para carga o sea de registro neto. Se anotó el 29 de agosto de 1877.

Una nota de 31 de marzo de 1894 dice que por oficio del 1º dicho mes el Sr. Comandante de Marina de La Habana, dió cuenta de haberse efectuado diversas obras en este buque y haberse cambiado el aparejo por el de bergantín goleta de tres palos.

Este velero fue abordado por el vapor alemán "Gosbart", de Hamburgo, en la noche del 8 al 9 de julio de 1908, hallándose a unas doce millas del cabo Finisterre, perdiéndose totalmente y pereciendo el capitán D. Emilio Rúa, así como dos marineros.

Se formó aquí su asiento el 20 de septiembre de 1871, inscribiéndose como de propiedad de D. Jacinto

Bergantí "CRONÓMETRO"

Hombravella y Pujadas, segundo piloto de Masnou, el cual la adquirió por la suma de 28.5000 pesetas.

Fue vendida esta corbeta, ante el notario D. Antonio de Domenech, el 30 de marzo de 1883, por el hijo de D. Jacinto Hombravella a D. José Gras y Pérez, vecino de ésta, y a D. Pablo Sust y Carrau, vecino de S. Juan de Vilasar: la mitad a cada uno y por la suma conjunta de 15.000 pesetas. Se anotó el 9 de abril siguiente.

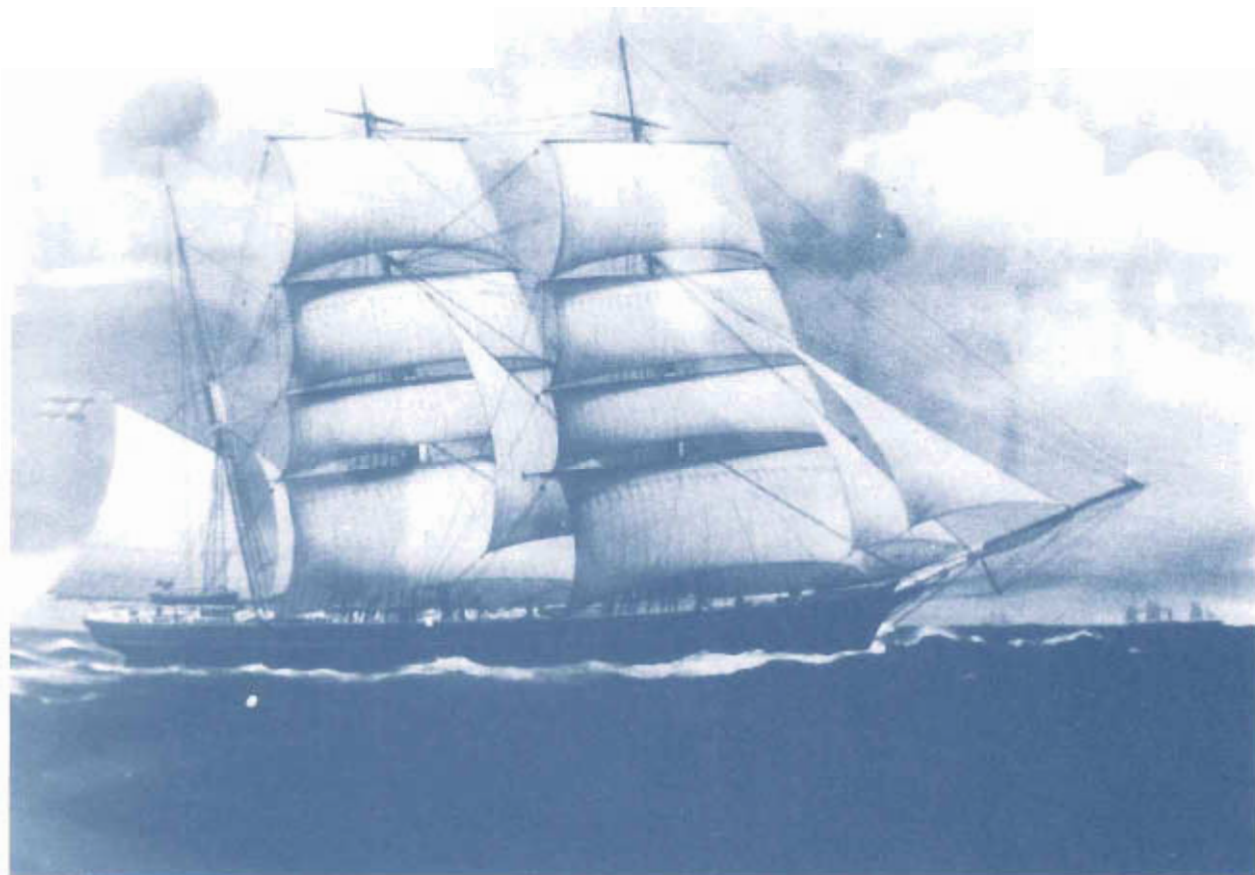
Fue vendida 1/4 parte de la propeidad de este buque por D. José Gras y Pérez a "Espinós y Martí, S. en C.", por la suma de 5.000 pesetas y ante el notario D. Agustín Muñoz y Vergés el 15 de mayo de 1893.

También D. José Gras y ante el mismo notario y en la predicha fecha vendió el 1/4 que le quedaba a D. Pablo Sust por 5.000 pesetas.

Falleció D. Pablo Sust y Carrau el 1895, bajo testamento otorgado ante el notario de Mataró D. Miguel Tuñí, en 19 de mayo 1884, el usufructo de la cual lo renunció y le otorgó la facultad de vender su participación a su hijo D. Pablo Sust Gelpí. Por escritura de 1 diciembre 1897, el antedicho señor, dueño de 3/4, y la sociedad "Espinós y Martí", propietaria del 1/4 restante, vendieron este barco por 14.500 pesetas a D. Teodoro Savariz y Pérez, vecino de La Guardia (Pontevedra). Este Sr. La vendió a la sociedad

"Candeira Hermanos", de Camposancos (Pontevedra), por 10.000 pesetas, en 2 de noviembre 1898, ante notario de Corña D. José Avila.

(Del Registro de Marina)

Brigantina "VOLADOR"

N.º 20

1869

Forma de posesion del Juzg
de paz D. Jacinto Hombravella y Pujadas
y los suplentes D. Jacinto Alvarado y Alvarado
y D. Juan de Dios Llorens y Llorens, a 15 febrero
de 1869.

M. Y. S.

Presente a V. S. la adjunta copia
de la forma de posesion del Juzg de Paz
y Suplentes de este pueblo.

Lo que participo a V. S. para su
conocimiento

Dios pague a V. S. m. D. D.

Masnou 15 de febrero 1869

El Oficial de Popular

A. J.

M. Y. S. Juzg de 1.º inst. de Masnou

Documents de l'Arxiu Històric Municipal del Masnou, on es conserva el nomenament de Jacinto Hombravella Pujadas com a jutge de pau, entre l'any 1869 i 1870

Yo Pedro Sanjuan y Casals vecino del Masnou declaro haber reci-
bido de Don Jacinto Hombravella y Pujadas la cantidad de
cinco pesos fuertes que me entrega por un ticket
mota que interesa en el viaje que emprendo con mi persona liberada nombrada
«Nicasia» con destino a Barcelona
y devez pesos que convenga obligándome a mi feliz regreso, y concluido
mi dicho viaje a darle puntual cuenta y razon de su resultado, y hacerle entrega en dinero metálico de oro
u plata y no papel amonedado, del referido Capital de 7.100 con aumento del
beneficio o deducion de la pérdida que resultare arreglado de cinco dos
todo lo que prometo cumplir sujetándome al efecto al Real Tribunal de Comercio de la presente Ciudad, y
para que conste firmo el presente en

Barcelona a 1.º de enero de 1881

Pedro Sanjuan y Casals

Libreria de la Marina.

121

Rebut de Mota de Pedro Sanjuan Casals a Jacinto Hombravella Pujadas. 1881

Diario de Navegacion

Del viaje que se hizo en el año de 1832, en el buque de la Armada Española, el vaporcito "Jacinto Hombravella" de la Armada de Maracaibo, capitaneado en la parte de la Armada de Maracaibo por el Sr. Juan Carlos de la Cruz, y en la de Maracaibo por el Sr. Juan Carlos de la Cruz, al de Penamareña, desde el día 22 de Agosto del año 1832.

Dimensiones del Buque

Calado de Popa	3 Pies 6 pulgadas	Calado de Proa	6 Pies 6 pulgadas
Gruta		Solera	13 pies 6 pulgadas
Manga	31 pies 6 pulgadas	Puntal	8 pies 6 pulgadas

Particularidades que nota el buque No.

Almuerzo 8 platos 2 frutas 1 bebida con los necesarios complementos

Cargamento de provisiones para 10 dias de viaje

Nota Cuenta de los gastos de navegación

- 1° La cuenta que se hizo en el buque de la Armada de Maracaibo.
  - 2° La cuenta que se hizo en el buque de la Armada de Maracaibo, para el viaje de Maracaibo a Maracaibo.
  - 3° La cuenta que se hizo en el buque de la Armada de Maracaibo, para el viaje de Maracaibo a Maracaibo.
  - 4° La cuenta que se hizo en el buque de la Armada de Maracaibo, para el viaje de Maracaibo a Maracaibo.
  - 5° La cuenta que se hizo en el buque de la Armada de Maracaibo, para el viaje de Maracaibo a Maracaibo.
- El Gobierno de las Yndias de España en la parte de Maracaibo y de Maracaibo, en su nombre sea sujeta por

Salida de Bruselma al de Panambuco Costa de Brasil
by dia 22 Agosto de 1837. Luis de Bruchera //

Habiendo de hacer escala en "Farragona y Malaga"
ellas a las 2 de la mañana principiaremos a elevar las anclas y a las 5as
que vamos a las 7 de las de mas Buques y el mismo tiempo alargamos
todo el aparejo principal en Cruz e viento a Barba con el viento galeano
al tercal mas llana ciclo y hacia el Sur y a las 9 de la noche el viento lat:
mosse al 60 y vamos a las 11 en esta tierra y con los terminos expresados
llegamos al medio dia que el mismo tiempo vivamos en 12to fuera sin
mas novedad

Juante Hombredella

Del 23 Martes al 24 Miércoles de Agosto de 1837

Principiamos la presente diligencia con todo el aparejo principal
dividiendo de 12to y 5to el viento el ciclo hacia y hacia en algunas cosas lat:
mosse hasta a las 6as que estamos tan abante al S con Castillo de felle
Dist: como a milla 11to de en iguales terminos expresados y hacia paramos la
Noche 11to con los terminos otros llegamos al medio dia que abre de la
Atta a las 11to de 60: al S. Juante Hombredella

Juante Hombredella

Del 24 Jueves al 25 Viernes de Agosto de 1837

Continuamos esta diligencia con todo el aparejo dividido en
12to de hora todo hante paramos el viento del N. maragabete de el Estado el
Ciclo hacia y hacia latmosse por lo que a las 6as medemos a las 11to por el 50
Dist: como a milla y el mismo tiempo vivamos en 12to fuera 11to de con
esto al medio dia y con el viento latmosse paramos la Noche sin novedad 11to
dias ciclo y hacia el Sur y a las 11to de mar y a las 11to de y a las 11to de y con el viento
llegamos al medio dia sin mas novedad

Juante Hombredella

Dibujo de fachada que se propone levantar D. Jacinto Hombravella para
las dos casas, sito en carretera gral al lado de casa Marfá.

Escala de palmos catalans.

Barcelona 17 Abril de 1855.
Neyro Miguel Garriga y Boas

INVENTARI DELS BÉNS DEIXATS PER JACINTO HOMBRAVELLA PU- JADAS

Aquesta informació fou obtinguda del protocol notarial de Francesc Sanahuja, de l'any 1883, vol. 1, pàg. 13-33. Traducció i transcripció del document original escrit en castellà.

MOBLES

"Un llit de caoba amb el seu matalàs i màrrega.

Un sofà de fusta blanca pintada amb seient de boga i sis cadires de caoba amb igual seient, tot usat.

Una taula de caoba i mitja dotzena de cadires de fusta pintada amb seients de boga, tot usat.

Un aparador, contenint un servei de taula ordinari i, a les parets del menjador, set quadres penjats i amb marc de fusta pintada.

Un altre llit de fusta blanca tenyida de negre i envernissada, amb els seus corresponents matalassos i màrregues, un sofà, tres cadires de caoba entapissades de domàs de llana.

Un altre llit més petit denominat de monja amb la seva màrrega i el seu matalàs, un secreter de caoba i tres cadires, tot també usat.

ROBES

Una dotzena de llençols de fil i cotó, sis tovallols, sis estovalles, dues dotzenes de tovallons, una dotzena de coixineres i sis flassades, tot usat.

Alguns retrats de família.

Un servei de cassoles, olles, tupís i plats de terrissa, tot usat; apreuat aquest mobiliari i aixovar en concepte dels atorgants en la quantitat de dues mil pessetes.

DINERS EN EFECTIU

La quantitat de mil cinc-cents duros en diverses monedes, iguals a set mil set-centes pessetes.

VALORS

Deu subscripcions de l'Estat de les empreses de ferrocarrils al canvi en plaça de cinquanta-cinc, números des del vuit-cents set mil sis-cents quaranta-quatre, al vuit-cents set mil sis-cents cinquanta-tres ambdós inclusivament, cinc-cents cinquanta duros iguals a dues mil set-centes cinquanta pessetes.

Un rebut de marge sobre el fons d'expedició del bergantí "Lista", de valor cent duros, o sigui cinc-centes pessetes.

Diferents mobles que apareixen esmentats a l'inventari dels seus béns i encara conservats per la família. 1999

Un altre rebut també de marge sobre el fons d'expedició de la pollacra "Nicasia", de valor cent duros iguals a cinc-centes pessetes.

Un altre rebut igualment de marge sobre el fons d'expedició de la pollacra-goleta "Nueva Elisa", de valor cent duros o sigui cinc-centes pessetes.

Cinc accions de la societat titulada "La Aseguradora", actualment en liquidació, números des del cent vint-i-quatre al cent vint-i-vuit amb-dós inclusius; sense cap valor en el dia d'avui.

La propietat del bricbarca "Volador", de valor mil quatre-centes duros, o sigui set mil pessetes.

Dues accions números divuit mil sis-centes quaranta-un i divuit mil sis-centes quaranta-dos, de la societat espanyola de crèdit comercial, amb el cupó vençut en trenta-u de març de mil vuit-centes setanta, que actualment no tenen cap valor.

Una escriptura de debitori de la quantitat de noranta-cinc duros o sigui, quatre-centes setanta-cinc pessetes que Pere Armengol i Oliveras va reconèixer deure al difunt Jacinto Hombravella, autoritzada pel notari de la vila de Granollers

Manuel Pagès de Argemir en vint-i-set de maig de mil vuit-centes setanta-quatre, inscrita en el registre de la propietat d'aquella vila, en el foli seixanta-set i setanta-dos volta, tom tercer de l'Ajuntament de Martorelles, finques números cent tres i cent quatre, inscripcions terceres; en les quals consten especialment hipotecades, primer, una casa de baixos i primer pis situada en el poble de Martorelles, en el carrer de la Neu número sis, que llinda per davant amb honors de Jaume Millà mitjançant el mencionat carrer, per l'espatlla amb Jaume Oliveras mitjançant el carrer del Ram, a la dreta amb Josep Rovira i a l'esquerra amb Salvador Roca. Segon, tota aquella peça de terra plantada de vinya, situada en el terme de Martorelles de cabuda setanta-tres àrees tretze centiàrees i vint-i vuit mil·lèsimes, llinda per orient amb honors del mas Gallemí i Pau Bertran, al migdia amb honors del Baró de Prado Hermoso, amb els hereus de Pere Taya i amb Pau Bertran, per ponent i cerç amb el mas Gallemí.

Un altre compte de debitori de la quantitat de

mil rals, o sigui dues-centes cinquanta pessetes, que Genara Soler i Rovira va reconèixer deure al finat senyor Hombravella autoritzada pel notari que fou d'aquesta vila Esteban Castellar a onze de novembre de mil vuit-centes seixanta-dos, registrada en les antigues hipoteques de Mataró en el foli cent vuitanta-nou del llibre primer de finques urbanes de Tiana; en la qual es va hipotecar, principalment, tota aquella casa d'un solar, amb un tros de terra al front, situada en el veïnat de Montgat i carrer del Masnou, que llinda a orient amb Joan Vila, a migdia amb la carretera general que va a Barcelona, per ponent i nord amb Cayetano de Pallejà.

IMMOBLES

Una casa situada en aquesta vila al carrer de Sant Antoni, sense retolar, composta d'un cos i un alt amb sortida al darrere, la superfície de la qual no poden manifestar ni tan sols aproximadament, pel difícil amidament i les despeses que portaria esbrinar-ho; que llinda a migdia davant amb la carretera Real, mitjançant dit carrer, per ponent darrere amb hereus de Rafael

Casa pairal dels Hombravella al Masnou, on es va establir Jacinto Hombravella Pujadas. 1999

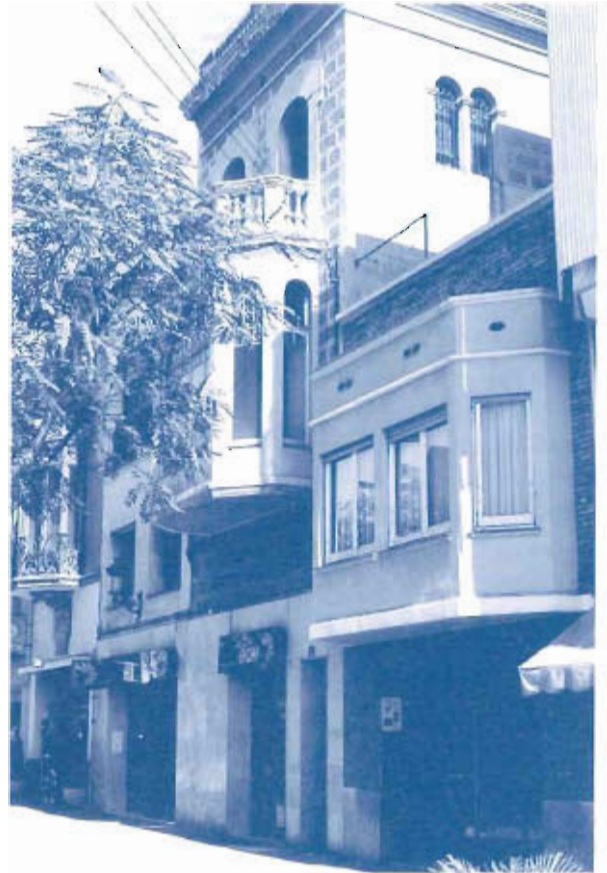

Rius, pel nord esquena amb una altra casa que es va descriure mitjançant el carrer de Sant Antoni i per orient esquerra amb Pere Millet, de valor mil sis-centes pessetes.

Una altra casa d'un cos i un alt situada al mateix carrer de Sant Antoni d'aquesta vila, senyalada amb el número vint-i-nou amb una superfície que tampoc poden manifestar ni tan sols aproximadament, per les raons anteriorment manifestades, i que llinda per migdia i davant amb la casa anteriorment desllindada mitjançant el carrer, per ponent dreta amb hereus de Rafael Rius, per orient esquerra amb Pere Millet, i al nord esquena amb Gabriel Oliver; de valor mil cent pessetes. Aquesta finca i el terreny que ocupa la descrita en primer lloc, pertanyia al recordat senyor Hombravella en qualitat d'hereu del seu difunt pare Francisco Hombravella i Millet, tal per aquest instituït amb el testament que a tres de març de l'any mil vuit-cents vint-i-vuit va ordenar en poder del notari del districte de Marina d'aquesta vila Agustín Ponsico, inscrit en el registre de la propietat d'aquest partit, tom trentè tercer, llibre tercer del Masnou, foli catorze i divuit, inscripcions primeres de les finques números cent vint-i-u. La casa en primer lloc desllindada li pertanyia per haver-la feta construir de compte propi segons així és de veure de l'escriptura de carta de pagament d'obres atorgada per Ignacio Collell el quinze de maig de mil vuit-cents setanta-dos i autoritzada per l'infrascrit notari i inscrita en el mateix registre de la propietat, tom trenta-tres, tercer de l'Ajuntament del Masnou, foli catorze volta inscripció segona de la finca número cent-vint.

Un tros de terra plantada de ceps de cabuda dues quarteres i mitja de llavor poc més o menys, sense poder-ho fixar amb més, malgrat haver-los advertit jo, el Notari de la conveniència que tenien de fer-ho, situada en el terme municipal d'aquesta vila, partida denominada *Torrent Umbert*; llinda per orient amb hereus de Francisca Sors, per migdia part amb aquests mateixos hereus i part amb Manuel Truch, per ponent amb hereus de Francisco Viladevall i part amb Rita Miralda i per nord, part amb els referits hereus Sors i part amb els de Maria Alsina; de valor mil cinc-centes pessetes. Pertanyia al referit senyor Hombravella en mèrits del testament del seu pare anteriorment inventariat.

Una altra casa d'un solar, amb sortida a la part

Els propietaris d'aquestes cases cediren el seu pati per construir-hi l'actual plaça de la Llibertat. La del bell mig era la de Jacinto Hombravella Pujadas. 1999

nord i composta de soterrani, baixos i dos pisos, situada en aquesta pròpia vila i carrer de Barcelona retolada amb el número dos, la mida superficial no poden manifestar ni aproximadament pels motius abans exposats, llinda per orient esquerra amb un carreró sense nom, a migdia davant amb la carretera general que des de Barcelona es dirigeix a Mataró, i que dintre dels seus límits passa el carrer, per ponent dreta amb una altra casa del mateix senyor Hombravella i pel nord esquena amb Pedro Millet i Coll; de valor tres mil cent seixanta pessetes. Aquesta casa gaudeix de mitja ploma d'aigua viva de la mida i pes acostumat a la ciutat de Barcelona, provinent de la mina que els hereus de Don Francisco Viladevall posseeixen en aquesta jurisdicció municipal. Pertanyia a l'esmentat senyor Hombravella l'aigua per títol de venda perpètua al seu favor firmada per Don Francisco Viladevall en escriptura que al vint-i-dos maig de mil vuit-cents quaranta-nou va passar sota fe del notari de Sant Genís de Villassar, Don Juan Vila, registrada en las antigues hipoteques de Mataró en el llibre del poble de Teià. La

casa li pertanyia per haver-la fet construir al seu càrrec i el terreny on la mateixa es troba emplaçada li pertanyia part per ser el que va comprar de la venda d'una caseta d'un cos al seu favor atorgada per Clara Targas i Pagès amb escriptura que al divuit de maig de l'any mil vuit-cents quaranta-nou va passar davant el relatat notari Castellar, protocol en poder de Don Juan Vila Notari de Sant Genis de Vilassar, registrada en la mateixa hipoteca de Mataró en el llibre del Masnou amb les corresponents notes i dia vint de l'expressat mes i any; i part per haver-la adquirit de la pròpia Clara Targas en mèrits d'escriptura d'establiment perpetu al seu favor atorgada que en vuit de gener de l'any mil vuit-cents cinquanta va autoritzar el propi notari Castellar protocol també en poder de l'esmentat notari Vila, registrada en les mateixes hipoteques de Mataró al llibre segon del Masnou i dia catorze dels expresats mesos i any.

Una altra peça de terra plantada de vinya situada en el terme municipal del poble de Teià i partida anomenada Palau i pins alts, abans Bloques, de cabuda sis quarteres un quarteró i mig de llavor poc més o menys, equivalent a cent quaranta-nou àrees noranta-quatre centiàrees, que llinda a orient amb el torrent de Bloques, a migdia, part amb hereus de Don Jaime Maristany i part amb José Botey, a ponent amb hereus de Pedro Fen i part amb Gabriel Mateu, al nord amb els successors de Felipe Liadó; de valor mil quatre-centes vuitanta pessetes. Pertanyia al citat senyor Hombravella juntament amb una casa que es descriurà més endavant per títol de venda perpètua al seu favor atorgada per Miguel Famadas amb escriptura autoritzada en vint-i-dos de desembre de mil vuit-cents seixanta-tres pel notari d'aquesta vila Don Estevan Castellar, inscrita en el memorat Registre de la Propietat foli tres-cents trenta-quatre, inscripció primera de la finca número setanta-cinc i tom dotze; en el tom novè de la mateixa secció, foli deu inscripció segona de la finca número quatre.

Una altra casa d'un solar escàs composta de baixos i un pis situada en el carrer de Barcelona d'aquesta mencionada vila, senyalada amb el número tres, la mida superficial de la qual no poden manifestar ni tan sols aproximadament pels conceptes més amunt exposats, que llinda a orient i nord o sia a esquerra i espatlla amb altres honors del senyor Hombravella mitjançant un

Una de les cases que formava part del patrimoni de Jacinto Hombravella Pujadas. 1999

carrer transversal, a migdia davant amb la carretera real, dintre dels límits de la qual passa el carrer i per ponent dreta amb honors del senyor testador mitjançant un carrer transversal; de valor mil cent trenta pessetes. Pertanyia al finat senyor Hombravella per títol de venda perpètua al seu favor atorgada per Don Jaime Maristany i altres, amb escriptura que a disset de març de mil vuit-cents seixanta-cinc va autoritzar el referit notari Castellar, inscrita en l'esmentat Registre, tom quarantè, llibre quart del Masnou, foli dos-cents trenta-u, inscripció segona de la finca número quatre. Les finques i crèdits anteriorment descrits es deuran inscriure en el Registre de la Propietat a nom de l'hereu universal don Jacinto Hombravella i Maristany per ser el que compra l'herència al seu favor deixada pel seu referit pare, excepció feta del deutor o crèdit hipotecari que es relaciona en primer lloc que s'haurà d'inscriure en el Registre de la Propietat de la vila de Granollers a nom del seu legatari del mateix, don Jacinto Armengol i Juliol.

Una altra casa d'un cos, amb una petita porció de terreny hort envoltat de parets, composta de baixos i un pis, situada en aquesta pròpia vila i

carrer, també de Barcelona, retolada amb el número quatre, la mida superficial de la qual no poden manifestar ni tan sols aproximadament pels motius abans exposats que llinda de per junt, per orient esquerre amb una altra casa de la mateixa herència corresponent al fill del testador don Francisco Hombravella i Maristany, per migdia davant amb el referit carrer, per ponent dreta amb Miguel Fernández i al nord esquena amb un camí que dirigeix cap a l'Església Parroquial. La descrita finca gaudeix d'un quart de ploma d'aigua viva de la mida i pes acostumats a la ciutat de Barcelona, procedent de la mina que els hereus de don Francisco Viladevall posseeixen en aquesta jurisdicció municipal; de valor, tot el descrit, de mil set-centes setanta pessetes. Pertanyia l'aigua al finat senyor Hombravella per títol de venda perpètua al seu favor firmada per Tomàs Maristany i Millet amb escriptura autoritzada en tretze de març de mil vuit-cents seixanta-set pel referit notari Castellar, inscrita en el mencionat Registre, tom seixanta-

Cases que formaven part del patrimoni de Jacinto Hombravella Pujadas. 1999

vuit, llibre quart de Teià, foli cent trenta-dos volta, inscripció catorzena de la finca número dotze. La casa parets de tanca de l'hort li pertanyien per haver-les fet edificar de compte propi, segons així consta de la carta de pagament d'obres firmada per Ignació Collell i altres, amb escriptura autoritzada per l'esmentat notari Castellar en 27 de març de l'any 1767, inscrita en el referit Registre de la Propietat Tom 117 de l'arxiu 10è. de l'Ajuntament del Masnou foli 15 inscripció 1a. de la finca núm. 431. Ha de saber-se que el terreny on descansa dita casa i part del de la sortida d'aquella casa antiga que, entre altres coses, el Sr. Hombravella va adquirir de Miquel

Famades i Antònia Fàbregas, amb escriptura autoritzada pel ja esmentat notari Castellar el vint-i-dos de desembre de 1773 inscrita en el repetit registre de Mataró Tom 12, foli 334, inscripció 1a. de la finca núm. 75; i el restant terreny de la sortida dimana d'un tros de terra que Jerònima Bertran i Matas va vendre al Sr. Hombravella, amb escriptura autoritzada pel mateix notari Castellar a 9 de setembre de 1864, inscrita en l'esmentat registre, Tom 40è., foli 64 inscripció primera de la finca número cent vuitanta- vuit.

Una altra casa amb sortida a la part del nord composta d'un cos amb baixos i un pis, situada en aquesta mateixa vila i carrer també de Barcelona, retolada amb el número vuit, la mida superficial de la qual tampoc poden manifestar ni tan sols aproximadament per les raons anteriorment exposades; que limita per orient esquerre amb una altra casa de la mateixa herència deixada al fill del testador En Francisco Hombravella, per migdia davant amb la carretera general que de Barcelona porta a Mataró, per ponent dreta amb En Francisco Bori i En Mariano Torrents i al nord espatlla amb el mateix carrer de Barcelona; de valor mil sis-centes cinquanta pessetes pertanyia al recordat En Jacinto Hombravella per haver-la feta construir a les seves expenses, i el terreny que la mateixa ocupa és la meitat de tot aquell tros que per edificar li va establir perpètuament Francisca Targues i Pagès, amb escriptura que a vint-i-dos de març de l'any mil vuit-cents cinquanta-cinc va passar per l'esmentat notari Castellar registrada en les antigues hipoteques de Mataró en el foli dos-cents trenta-quatre del llibre tercer de finques urbanes del Masnou. Les dues últimes descrites finques deuran inscriure's en el Registre de la Propietat a nom del fill del testador En Gerardo Hombravella Maristany, per ser les dues de les quals el nomenà hereu el seu referit pare.

Una altra casa d'un solar, amb una petita porció de terreny hort envoltat de parets, composta de baixos i un pis, situada en aquesta pròpia vila i en el mateix carrer de Barcelona, assenyalada amb el número quatre, juntament amb una cambra o cobert que serveix per dipòsit de llenya, la mida superficial de la qual tampoc poden manifestar per les raons ja descrites, que llinda per orient esquerre amb la casa habitació que era del testador, pertanyent, actualment, al seu hereu universal en Jacinto Hombravella i Maristany

i part amb hereus de Francisco Millet, per migdia i davant amb el carrer, per ponent dreta amb la casa en penúltim lloc descrita pertanyent al fill En Gerardo Hombravella, i al nord esquena amb la carretera que porta a l'Església parroquial. Dita casa guadeix d'un quart de ploma d'aigua viva de la mida i pes acostumats a Barcelona, provinent de la mina que els hereus d'En Francisco Viladevall tenen en la jurisdicció municipal d'aquesta vila, de valor tot junt mil set-centes vuitanta pessetes. L'aigua pertanyia a l'esmentat senyor Hombravella per venda perpètua al seu favor firmada per en Francisco Viladevall amb escriptura autoritzada pel mencionat notari Castellar en tretze de març de mil vuit-cents seixanta-set, inscrita en el referit Registre de la Propietat, Tom seixanta-vuit, llibre quart de Teià, foli cent trenta-tres volta, inscripció quinzena de la finca número dotze. La casa, li pertanyia per haver-la fet construir de compte pròpia segons així resulta de l'escriptura de carta de pagament firmada per Ignacio Collell i altres en poder del ja dit notari Castellar a vint-i-set de març de mil vuit-cents setanta-set, inscrita en el tantes vegades repetit Registre de la Propietat, Tom cent dotze foli cent quinze inscripció primera de la finca número quatre-cents dos; ha de saber-se que en el terreny on es troba emplaçada dita casa i part de l'hort dimana de la sortida d'aquella casa antiga que entre altres coses va adquirir el senyor testador dels consorts Miquel Famades i Antònia Fàbregas i Casals, amb escriptura autoritzada pel mateix notari Castellar a vint-i-dos de desembre de mil vuit-cents setanta-tres, inscrita en el

Tom dotze, foli tres-cents trenta-quatre, inscripció primera de la finca número setanta-cinc; i el restant terreny de la sortida prové d'aquell tros que Jerònima Bertran i Matas va vendre perpètuament al finat senyor Hombravella, amb escriptura que el nou de setembre de mil vuit-cents setanta-quatre va passar sota la fe del repetit notari Castellar, inscrita en el mencionat registre, Tom quarantè foli seixanta-quatre inscripció primera de la finca número cent vuitanta-vuit.

Una altra casa amb sortida a la part del nord, composta d'un cos amb baixos i un pis, situada en aquesta mateixa vila i carrer també de Barcelona retolada amb el número set, la mida superficial de la qual tampoc poden manifestar per les raons anteriorment expressades, que confronta per orient esquerre amb un carreró sense nom, per migdia davant amb la carretera Reial que de Barcelona porta a Mataró dintre dels límits de la qual passa el carrer, per ponent dreta amb la casa de número vuit de la pròpia herència de propietat del fill En Gerardo Hombravella i el nord espatlla amb el mateix carrer de Barcelona; de valor mil set-centes cinquanta pessetes. Pertanyia al difunt En Jacinto Hombravellas i Pujades per haver-la feta edificar de compte propi i el terreny que la mateixa ocupa és la meitat de tot aquell tros de terra que per edificar li establí perpètuament Francisca Targues i Pagès, amb escriptura que el vint-i-dos de març de l'any mil vuit-cents cinquanta-cinc va passar sota la fe del repetit notari Castellar, registrada en les antigues hipoteques

Les cinc cases que formaven part del patrimoni de Gerardo Maristany. 1999

de Mataró en el foli dos-cents trenta-quatre del llibre tercer de finques urbanes del Masnou. Les dues últimes descrites finques deuran d'inscriure's en el registre de la propietat a nom del fill del testador En Francisco Hombravella i Maristany, per ser les dues de les quals nomena hereu el seu referit pare.

Una altra casa d'un cos i dos alts amb un petit hort circumdant de parets a la part de darrere, situada amb la pròpia vila i carrer de Sant Francisco retolada amb el número vint-i-tres la mida superficial de la qual no poden manifestar ni tan sols aproximadament pels motius ja exposats anteriorment; amb un quart de ploma d'aigua de peu procedent de la mina que els hereus d'En Francisco Viladevall tenen en la jurisdicció del poble de Teià l'indant per orient esquerre amb Na Rosa Matas i Montras, per migdia davant amb la carretera general que de Barcelona va a Mataró, dintre dels límits de la qual passa el carrer, per ponent dreta amb En Francisco Bori abans amb els successors d'En Juan Ribes i el nord espatlla amb un edifici en projecte dels hereus de Gabriel Sanjuan; de valor dues mil tres-cents pessetes pertanyia al recordat En Jacinto Hombravella per haver enderrocant i tornat a reedificar la que va adquirir per títol de venda perpètua al seu favor, atorgada per En Gerardo Maristany apoderat d'En José Estapé i Galceran, amb escriptura que el vuit d'octubre de l'any mil vuit-cents setanta-sis va passar sota la fe del subscript notari, inscrita en el referit Registre de la Propietat, tom cent vuitanta-sis, divuit de l'Ajuntament del Masnou foli cent setanta volta, inscripció segona de la finca número vuit-cents quaranta-cinc.

Una altra casa d'un cos composta de baixos i dos pisos, situada en el carrer del Correu d'aquesta vila retolada amb el número sis la mida superficial de la qual tampoc poden manifestar per les raons abans exposades, que l'inda per orient espatlla amb el Torrent de Vallmora, per migdia esquerre amb Pedro Ramonet, abans José, per ponent davant amb l'esmentat carrer i pel nord dreta amb Adelaida Mirambell; de valor mil vuit-cents pessetes pertanyia al finat senyor Hombravella per títol de venda perpètua al seu favor atorgada per Eulàlia Alsina i Alsina i altres, amb escriptura autoritzada pel referit notari Castellar el vint-i-tres de març de mil vuit-cents setanta-quatre, inscrita en el mencionat registre, Tom dotzè, llibre segon del Masnou, foli setanta-

tres volta, inscripció segona de la finca número setze. Les dues últimes descrites finques han d'inscriure's en el Registre de la Propietat a nom de la filla del testador Na Ana Hombravella i Maristany, per ser de les que la va nomenar hereva el seu referit pare.

I declaren els senyors requirents que els béns descrites són els únics que saben i que han trobat de pertinença del difunt En Jacinto Hombravella i Pujades, que ignoren les càrregues que graviten sobre els immobles descrites que no n'han ocultat cap i que si en vingueren altres al seu coneixement formarien d'ells un nou inventari. Present En Domingo Sanjuan i Casals apte i capaç per aquest acte interposa en aquesta escriptura tot el seu coneixement i autoritat marital. S'adverteix que aquest inventari junt amb el testament de la seva referència, ha de presentar-se dintre de sis mesos, a comptar des del dia de la mort del senyor testador, en l'oficina de liquidació de l'impost de drets reials i transmissió de béns d'aquest partit i pagar en ella els drets corresponents a la Hisenda Nacional, dintre dels terminis de la llei així com també ha de presentar-se en el Registre de la Propietat de Mataró i en el de Granollers per a la seva inscripció, sense els quals requisits no serà admès en els jutjats i tribunals ordinaris i especials, en els consells i les oficines del Govern quan es vulgui oposar a un hereu no entenent-se, aquest, perjudicat si no haguessin transcorregut cinc anys des de la data de la seva inscripció en els registres a tenor del disposat en la següents disposicions legals hipotecàries. Del que em requereixen que formi la present escriptura, la qual firmen els senyors requirents amb els testimonis instrumentals que foren presents En Pablo Pagès i Fàbregas, En José Galbany i Lloveras, els hereus i d'aquest veïnat després d'haver-los llegit a tots, íntegrament i en veu alta aquesta escriptura, havent-los advertit que la llei els ho concedeix per llegir-la de per sí, de tot el que així com del seu contingut en dono fe amb el meu signe i firma."

HOMBRAVELLA HERMANOS

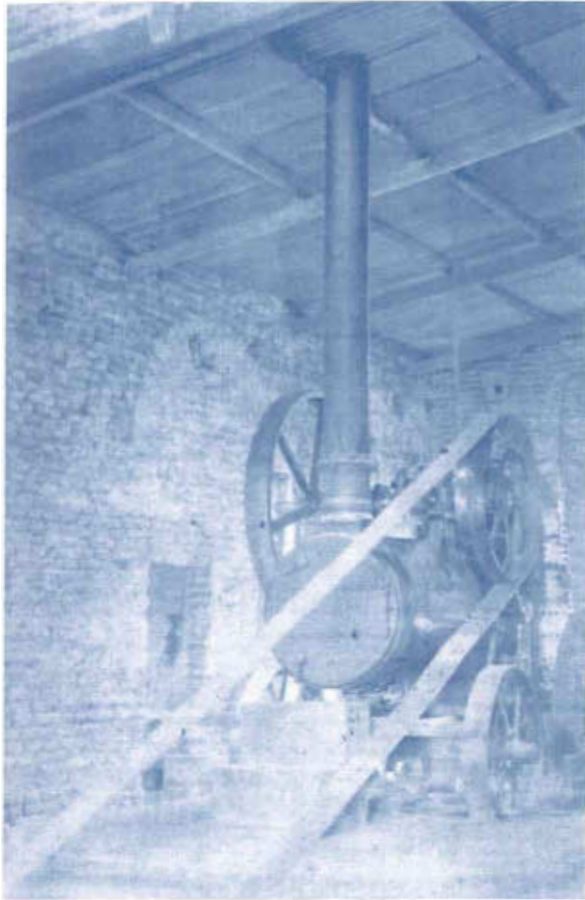
D'esquerra a dreta:
Adelina Casals, Gerardo Hombravella, Jacinto Hombravella, Francisca Martí, Francisco Hombravella, Domingo Sanjuan i Ana Hombravella.
Cap a l'any 1887

Malgrat que els testaments de Gerardo Maristany, l'avi matem, i de Jacinto Hombravella deixaven hereu a Jacinto Hombravella Maristany i només una petita part del patrimoni es repartia a parts iguals entre la resta de germans, com que hi havia un estret lligam i una gran relació afectiva entre ells, l'hereu va decidir globalitzar el llegat entre tots els germans. Aquesta voluntat de treballar plegats va portar la creació de la Sociedad Económica Hombravella Hermanos y Cia., de la qual, malauradament, es conserven pocs documents.

Si l'anterior generació de la família es caracteritzava per dedicar-se a la marina, els germans Hombravella van introduint-se en el sector industrial i comercial a finals del segle XIX. Així doncs, entre 1883 i 1884 es desprenen dels dos vaixells de la família, "Cronometro" i "Volador" i inverteixen el capital en diversos negocis entre els que cal destacar la inversió i la creació de la fàbrica de colrats Hombravella Hermanos y Cia. a la ciu-

tat de Córdoba de la República Argentina; la concessió d'unes salines, a vuit llegües de San José, a la Pampa, on varen construir una fàbrica de recollida, molinada i selecció de sal, que malgrat l'interès de l'hereu Jacint, el negoci fou desestimat per la duresa de la feina; la participació com a socis de la fàbrica de plomalls Estrada y Cia de Gràcia que passà a denominar-se Estrada Hombravella y Cia i que amb diferents noms va arribar en mans de la família fins als anys 80 d'aquest segle; i finalment, la participació en el negoci de fotografia de Pau Audouard.

Tot i que el negoci central de la família fou la fàbrica de colrats de l'Argentina mai van abandonar la resta de negocis, i per això els tres germans i els dos fills grans de l'Ana, van estar constantment realitzant viatges a Amèrica. Més endavant, l'auge d'aquest negoci va obligar la família a establir-se a viure a Córdoba, però l'estat de salut de l'hereu, Jacinto, que tingué abans

Màquina de vapor alemanya, de 70 HP, de l'estil de "la Chapelle".
Cap a l'any 1890

dels 40 anys un atac de feridura i l'enyorança de les terres catalanes del seu germà Francisco són els motius pels quals l'any 1907 Gerardo compra part de la fàbrica als seus germans i, aquests, retornen cap a Catalunya. En establir-se altra vegada al Masnou, l'hereu Jacinto i els fills de la seva germana Ana es varen dedicar, principalment, a la fàbrica de plomalls que tenien ubicada a l'actual barri de Gràcia de Barcelona, mentre que el germà petit, Francisco, s'instal·la, també a Barcelona, pel seu compte, en un negoci similar al que tenien a l'Argentina.

Per fer-nos una idea de la importància de la indústria de colrats, reproduïm a continuació la traducció del *Twentieth Century Impressions of Argentina* de la *Lloyd's Greater Britain Publishing Company, Ltd.* de 1911, en què diu:

"Hombrevella Hermanos i Cia. és una important indústria que dona feina a uns 120 treballadors, dirigida pels Srs. Hombrevella. Comercialitzen la seva producció, i manufacturen colrats i articles de pell, sabons, espelmes, llard,

sabates i accessoris per als peus. A partir d'aquesta propietat al carrer Rivadavia 346, la firma tenia una fàbrica a Sant Vicente, que ocupa un "square" de terreny. La maquinària inclou una màquina alemanya de 70 HP., i el motor de la manufactura francesa de l'estil de "La Chapelle". A més dels seus propis productes, la firma importava cuirs, colrats i articles de pell de manufactureres franceses, angleses i alemanyes i transaccions en diversos negocis representant un moviment anual de \$ 2.000.000 m/n.

Els negocis van establir-se el 1886 pels senyors Jacinto, Gerardo i Francisco Hombrevella i la Sra. Ana Hombrevella, que bastants anys abans van estar interessats en afers marítims, posseint vaixells comercials de vela dels quals es despregueren quan la màquina de vapor va estar més de moda.

El cap de la firma, actualment, és Gerardo Hombrevella, que està associat des de 1906 amb els seus fills Jacinto i Francisco. Sembla que també va participar com a soci en el negoci fotogràfic Audouard del Passeig de Gràcia de Barcelona i que posseix, a més, diverses cases i terres a la ciutat i província de Córdoba."

Pel que fa el negoci amb el fotògraf Pau Audouard, els germans Hombrevella van adherir-

Portada del llibre "Twentieth Century Impressions of Argentina". 1911

RESIDENTS OF CORDOBA.

1. R. Royan Almandos.	7. Carlos J. Alafia.	13. Ceterino Revuelta.	19. Ramon Morales.	25. Ismael Petit.	31. Ricardo Fernandez.
2. Late Francisco Palau.	8. F. Stange.	14. Federico Glet.	20. José Iñera Vives.	26. Augusto Chaminas (jun.).	32. R. M. Narvaja.
3. Antonio Silva.	9. Abelardo Prieto.	15. Francisco Aislin.	21. Pellegrino Gradassi.	27. Antonio Astrala.	33. Juan Artigola.
4. Salvador Huerta.	10. Gerardo Hombravella.	16. Antonio Iñera Vives.	22. Rufino A. Ferrera.	28. José Ignacio Díaz.	34. German La. Keleny.
5. Manuel Posada.	11. Justo U. Astrada.	17. Olando H. Gonzalez.	23. Justo Minuzzi.	29. F. Capitaine Caceres.	35. Juan Casquetat.
6. Moises J. Echenique.	12. Antonio Rivero.	18. Aparicio Astrada.	24. Arturo G. Molina.	30. Augusto Chaminas (sen.).	

Pàgina del llibre *Lloyd's Greater Britain Publishing Company, LTD.* de 1911 sobre la història, la gent, el comerç, la indústria i els recursos de l'Argentina, on apareix Gerardo Hombravella i Maristany entre la gent més important de la ciutat de Córdoba

Vista aèria de la fàbrica l'any 1928, després d'una inundació

s'hi quan l'amplia i el trasllada des del local on va néixer al 1879, a la Rambla del Centre núm. 17 fins a la nova seu, al carrer Corts núm. 273 de Barcelona, on també instal·là una galeria de retrats eqüestres. Audouard y Cia. fou una empresa fundada per Pau Audouard fotògraf barceloní especialitzat en edicions basades en la fotografia i on la família Hombravella només en fou capitalista i mai va intervenir en la seva direcció.

Pau Audouard era un fotògraf que a partir de l'any 1887 gaudia de molt prestigi, que va consolidar-se amb una feina de gran qualitat, al realitzar una notable edició d'el·liogravats quan el van nomenar fotògraf de l'Exposició Universal de Barcelona, l'any 1888. Per a aquest esdeveniment va elaborar dos dels treballs més significatius de la seva obra fotogràfica: la sèrie de

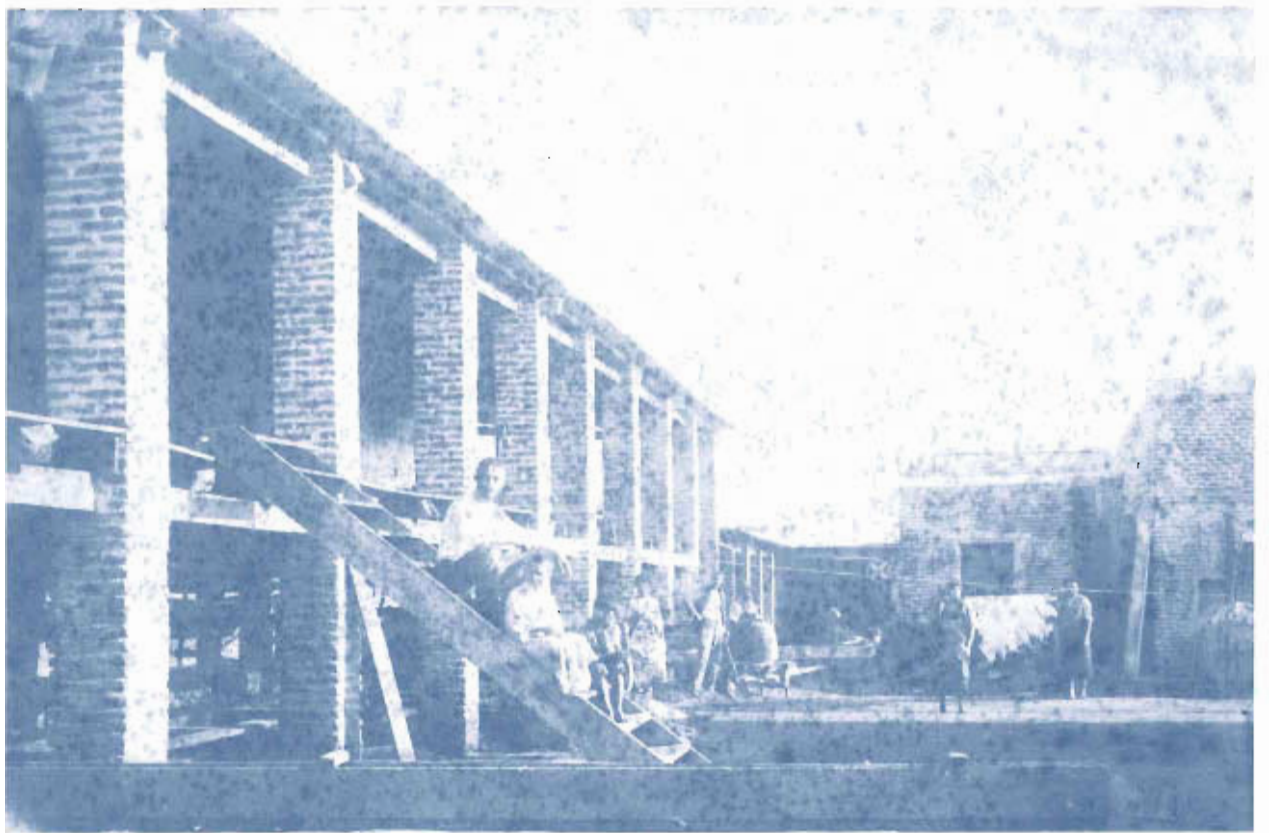
L'emplaçament antic de la fàbrica. A la foto, podem veure l'únic testimoni que en queda. 1998

fotografies sobre el port, per l'encàrrec de la seva Junta i un àlbum de fotografies sobre l'Exposició Universal, pel qual, l'organització li va concedir una medalla d'or. El 1906 es traslladà a la recent acabada casa Lleó Morera, l'extraordinari edifici modernista de l'arquitecte Lluís Domènech i Muntaner situat al núm. 35 del Passeig de Gràcia. Aquesta és l'època de màxima esplendor del retratista, però no obstant això, el negoci es dissolgué quan, per motius totalment desconeguts, va passar de tenir els estudis més luxosos i prestigiosos de la ciutat a ser un empleat als magatzems el Siglo de Barcelona, amb càrrec de director artístic. Quatre anys més tard Pau Audouard ja sense la participació de la família Hombravella, va tornar a instal·lar-se pel seu compte obrint un estudi al Passeig de Gràcia

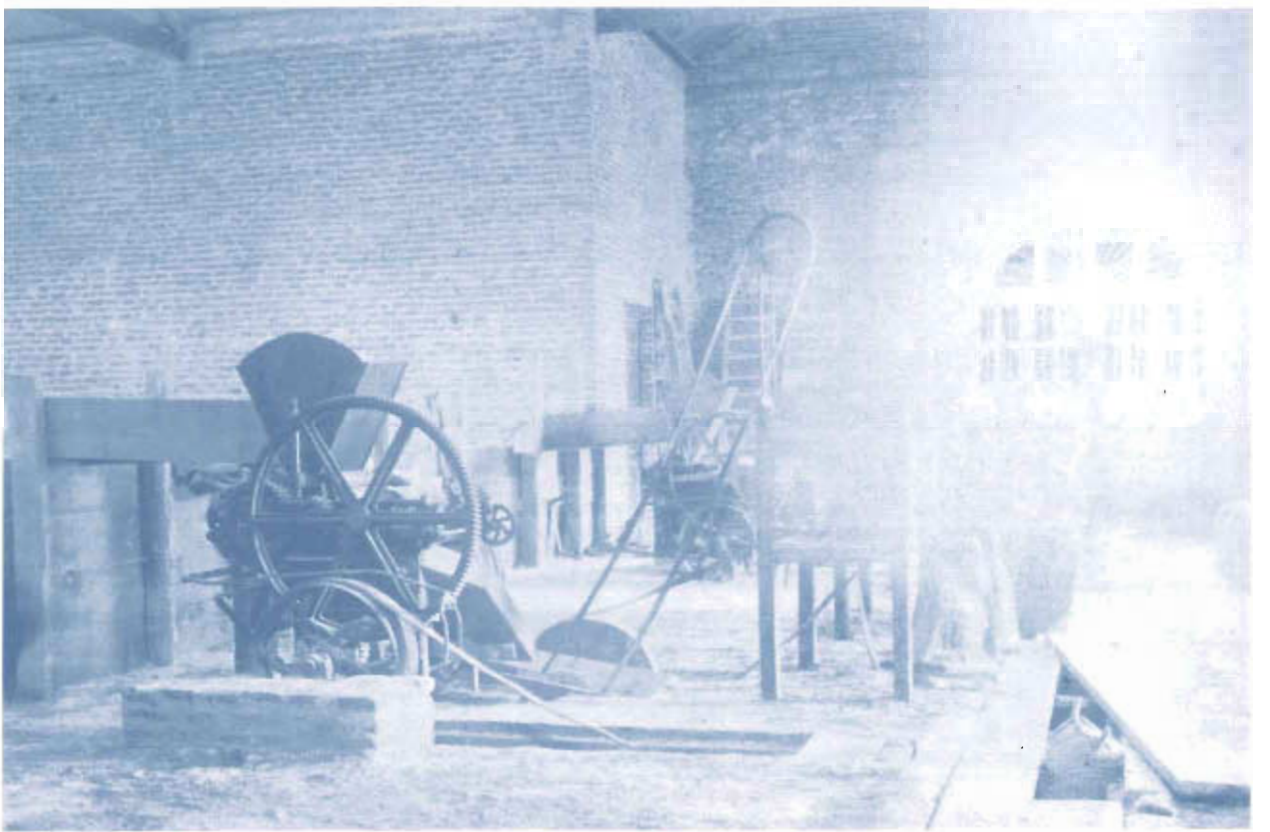

Banquet de celebració de l'obertura de la nova seu d'Audouard y Cia al carrer Corts, 273-275 de Barcelona on apareixen d'esquerra a dreta: en 4t lloc Jacinto Hombravella i Maristany, en 16è lloc Domingo Sanjaan i Casals i en 20è lloc Genardio Hombravella i Maristany.

12-2-1886

Secadero on es penjaven les pells abans del seu tractament. En primer terme: Jacinto Hombravella Maristany (problablement), amb algun dels seus nebots. Al fons, treballadors de la fàbrica. Cap a l'any 1890

Interior de la fàbrica de colrats. Cap a l'any 1890

cantonada amb el carrer Rosselló, on va ser-hi fins a la seva mort.

Al contrari del que succeí amb Audouard y Cia., a la fàbrica de plomalls, els Hombravella sí que hi van intervenir de forma activa, a través de Jacinto Hombravella Maristany que al 1876 expressà al seu pare, el desig de deixar de navegar i passà a dirigir i a viure a l'actual barri de Gràcia de Barcelona. Durant els anys de l'emergent negoci de Córdoba, Domingo Sanjuan Casals i els seus fills eren els que vetllaven pels interessos de la família en aquest negoci. Quan

al 1907 Jacinto i els seus nebots, fills de la seva germana Ana, tornen a Catalunya, aquests, sota la supervisió dels seu oncle, es fan càrrec del negoci. Uns anys després, el seu pare, Domingo Sanjuan Hombravella, es casa amb la seva cosina germana Francisca Hombravella Martí, filla de l'hereu Jacinto, i els germans de Domingo, Jacinto i Gabriel abandonen el negoci. La prosperitat d'aquesta activitat que ja s'havia ampliat amb una nova fàbrica a Alella, comptà, durant anys, amb la col·laboració de Ramon Ros, cunyat de Domingo i continuà funcionant a mans del seu fill Mario fins als nostres dies.

Capçalera que apareixia al paper de les cartes de la fàbrica de plomalls a partir de 1876

Revers de fotografies realitzades per Audouard y Cia, de l'any 1886

INICI DE LA RECOPIILACIÓ DE LA HISTÒRIA DE LA FAMÍLIA

Els cosins que es van reunir l'estiu de 1998, d'esquerra a dreta:
Marely Ferrer Hombravella, Anna Maria Hombravella Aloy, Elisa Hombravella Aloy, Anna Maria Bassegoda Hombravella, Josep Maria Pagès Sanjuan, Rosa Maria Hombravella Aloy, Ramon Ros Hombravella, Maria Eugènia Hombravella Aloy, Jordi Pagès Sanjuan.
Falta, a la fotografia, Montserrat Millet Hombravella

Des dels començaments de 1998 els cosins descendents dels quatre fills d'en Jacinto Hombravella Pujades, ens vàrem començar a reunir per tal de recopilar les dades i els documents que teníem sobre la família. Com a conseqüència d'aquesta iniciativa va sorgir la idea de preparar el material resultant en un quadern d'història com *La Roca de Xeix*. Així va ser com ens vam posar a treballar plegats, un component de cada una de les quatre branques dels fills de Jacinto Hombravella Pujades, amb Rosa Almuzara, que ens va anar indicant les possibilitats d'aconseguir informació en diversos arxius.

Els documents que conservàvem de la família eren molt escassos si bé tots havíem sentit explicar els mateixos relats en els nostres respectius avis, i per aquest motiu ens va caldre fer un treball de recerca.

Tot i que no era la primera vegada que havíem intentat buscar els orígens de la nostra família, gràcies a un esquema familiar que ens havia proporcionat una professora d'història, i unes notes on s'apuntava la possibilitat que els nostres orígens fossin italians, vàrem decidir començar, primer, a recopilar les dades que teníem sobre la

branca que s'establí al Masnou, per després investigar sobre els orígens dels nostres avantpassats, abans d'arribar a aquesta vila.

Vàrem descobrir amb aquesta investigació que a la família Hombravella no tots eren del gremi de *Mareantes*, ja que com hem pogut comprovar, Jacinto Hombravella Comademont era sastre i que el seu origen és d'una família pagesa d'un poble de la Garrotxa, Mieres.

Els Hombravella com la majoria de famílies de marins del Masnou, es casaven entre parents, que era una manera de no dispersar i així augmentar el patrimoni familiar, a la vegada que també era una manera de protegir-se de les adversitats, ja que els perills que passaven els membres de l'anomenat gremi de *Mareantes* eren molt variats.

A part havien de conèixer el comerç de vendre i comprar amb profit i no equivocar-se en les diverses unitats de mesura que s'utilitzaven, ni amb les documentacions ni amb els contractes, ser capità o pilot de vaixell era de gran mèrit pels temps que corrien. Havien de conèixer la trigonometria i la geografia de posició, tota la tecnologia de la navegació de vela, la fixació del rumb, només amb un equipament de brúixola, corredora sextant o a vegades octant. També havien d'establir els aparells segons els vents i en cas de tempestes col·locar i esllibar les càrregues. Altres tasques que estaven sota responsabilitat del capità eren el maneig de la tripulació i la conservació de l'autoritat. Calia, també, tenir bones nocions de medicina, ja que les malalties a bord eren molt freqüents i havien de mantenir el tracte amb les autoritats portuàries i conèixer idiomes.

Altres perills, com podien ser els naufragis, eren els atacs de corsaris i de pirates que fins i tot, a més de quedar-se la càrrega, convertien amb esclaus la tripulació, que segons les èpoques eren molt freqüents. Cal esmentar que a causa de la gran quantitat de lladres que hi havia en els ports, obligava que haguéssin de fer constant guàrdia, fortament armats.

Hem de fer notar que, al Masnou, com a molts altres llocs, tots els homes i dones de la marina parlaven un català amb influències americanes i marineres, com era el cas de posar-se el *sobreto-*

do en lloc de l'abric, o utilitzar la paraula *embarcar-se* quan es tractava d'iniciar un negoci, i utilitzaven la versió castellanitzada dels seus noms de pila i només entre els amics i familiars usaven el diminutiu català, com per exemple: en Francisco li deien Francisquet, en Jacinto Cintet i en Gerardo Grauet. És per això que hem respectat els mots castellans segons els hem trobat en els documents o segons sabem per tradició oral.

Els autors no varen voler renunciar a explicar el que generació rere generació s'havia tramès de forma oral, i és per això que cada un va decidir fer una remembrança dels nostres avantpassats.

ANA HOMBRAVELLA MARISTANY

Retrat d'Ana Hombravella Maristany.
Aproximadament als 33 anys. 1886

Ana Hombravella Maristany, la meua besàvia, era la gran dels germans i amb la prematura mort de la seva mare i al cap d'un any de la seva àvia, va passar a ser la *dona* de la família. Això va succeir quan ella només tenia 20 anys i acabava de casar-se amb el capità d'un dels vaixells de la família, en Domingo Sanjuan i Casals, de *Can Calçetes*, oncle, de Gabriel Pla i Sanjuan Vilonet, que fou el que va fer construir la *torre Xina*, aquí al Masnou. Des d'aleshores ençà va haver de tirar endavant les dues cases, la del seu pare que llavors tenia 60 anys i on també hi vivia el seu avi matern de 74 i els seus germans de 18, 17 i 5 anys, respectivament, i la seva pròpia en la qual, en el transcurs dels anys, hi varen arribar tres fills.

Això unit al seu caràcter d'una gran dolcesa i el fet que el seu marit Domingo Sanjuan era, de sempre, el capità d'un dels vaixells de la família,

va crear una interrelació familiar que va durar fins a la seva mort.

Quan al 1882, després de la mort del seu pare, Jacinto Hombravella Pujades es crea Hombravella Hermanos y Cia., la família consta de set membres i d'un camí. Tres homes: el seu marit Domingo de 42 anys, i els seus germans Jacinto i Gerardo de 29 i 28 anys respectivament; tres nois: el seu germà Francisco de 15 i els seus fills Jacinto i Domingo de 10 i de 9, i ella.

En el futur, per tal de formar-los, els germans grans sempre s'emportaven a un dels petits, tant en els seus negocis marítims com en els terrestres a l'Argentina o bé els enviaven a Nimes i a Montpelier a estudiar, però per fer això sempre hi ha un referent, un pal de paller al Masnou: l'Anita.

Aquest és el motiu pel qual els germans li tenien una gran predilecció, sobretot el petit que l'estimava com si fos una mare.

Per la Pasqua de 1903, el jovent de l'Ateneu del Masnou amb el nom del seu marit, Domingo Sanjuan, els va dedicar la següent caramella que transcrita literalment diu així:

*Puig qu'és nit de fer gatzara
venir a cantar ens plau
Sos fills i al Senyor Palau.
La simpàtica Rosita,
Com tots, ha contribuït
A que sigui aquesta casa
Un encantat Paradís.*

*Ditxosos tan dignes pares
i ditxosos també els fills
Que per ses virtuts alcancen
Un viure dolç i tranquil.
Cada any, com les aurenets,
Un dels joves passa a mar,
Retornant ple de carinyo
Prop dels pares estimats.*

*Exemple de lo que es canta,
Ho tenim amb en Cintet,
I ja seguint iguals passos
Fa el mateix en Dominguet.
En Gabrielet, no hi ha dubte,
També un dia el seguirà
I quan en casar-se pensi
Cap al Masnou a triar.*

*Així ho fan els bons patricis
Quan el món han rodat prou
Guanyant instrucció i riquesa
Van a casar-se al Masnou.
Aquí les noies esperen
Que d'Amèrica al tornar,
Els joves que s'expatrien
Las vinguin a demanar.*

*Respecte al pròxim viatge
del nostre amic Dominguet
Podeu estar tranquils pares
I germans, tot nirà bé.
Va de casa, a casa els oncles
Pons, honorats, rics i lleials
l'ls protegeix i acompanya
L'amich fidel Doctor Palau*

*Déu faci que en las boradas
Del Plata tinga tal sort
Que allà on posi ses petjades
Brollin tonelades d'or
I ple d'amor i entusiasme
Pugui tornar prontament,
Que sos pares, germans, noies
I els amics tots l'esperem.*

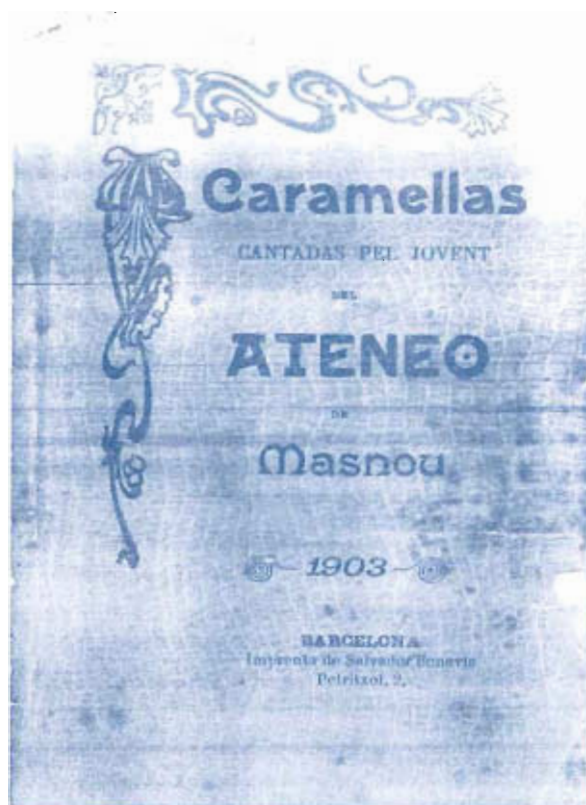
RESPONEMENT

*Sent nit de goig i alegria
El jovent entusiasmat
Demana a Déu os envii
Riqueses i felicitat.*

L'Ana va morir quan ningú s'ho podia esperar. Sòbtadament, mentre estenia roba, es va trobar malament i va caure morta.

El seu marit tot i que era un home fort i sa, a l'any d'enviudar va morir d'enyorament.

El 1907 Hombravella Hermanos y Cia. es dissolt. Gerardo, fent associació amb els seus fills grans compra les parts del negoci dels seus germans que per motius d'enyorança i inadaptació a les terres argentines tornen cap a Catalunya. Un cop aquí, s'instal·len a Barcelona; en Francisco funda un negoci propi similar al que tenien a Amèrica i en Jacinto juntament amb els seus nebots es concentren a la fàbrica de plomalls de Gràcia. En Domingo, segon fill de l'Anita, que era un home a qui li agradava molt la cacera i muntar a cavall, inverteix part dels beneficis obtinguts

Reproducció de la portada d'un llibret de caramelles de l'Ateneu del Masnou. 1903

per la venda de la part que li corresponia per la liquidació de la fàbrica de l'Argentina, en la compra d'una torre i de les terres que l'envolten a la

Fotografia d'un viatge a París. D'esquerra a dreta: Francisco Hombravella, doctor Palau (un amic de la família) i els fills de l'Ana, Domingo i Jacinto. Cap al 1902

La família d'Ana Hombravella. D'esquerra a dreta:
El seu fill mitjà Domingo, l'Ana, el fill petit Gabriel, el marit Domingo Sanjuan, i l'hereu Jacinto

partida de *La Colomina*, al Masnou, torre que en homenatge a la seva mare va batejar amb el nom de villa Anita, que, actualment es coneix com La Torreta, encara ara, en mans de la família.

Si bé en aquella època el valor del sòl era infinitament més barat que en l'actualitat, a tall de curiositat voldria fer constar que una casa tradicional del Masnou, en aquells anys valia 6000 ptes. i que de la venda del negoci, els germans en varen treure, aproximadament, 237.000 ptes. i els nebots, com que eren tres, 79.000 ptes. cada un.

Ni la meva mare ni jo vàrem conèixer l'àvia Anita, però durant la meva infantesa i joventut, les seves referències a la meva família han estat una constant; sempre es treia el seu record quan es parlava d'amor, de bondat i de respecte.

Com a exemple d'això, s'explicava que el seu pare li va deixar una gerra amb monedes d'or però que ella les va repartir entre els germans. Aquesta versió no és unànime però jo me la crec, perquè el compartir sembla que era una constant dels germans, ja que en Jacinto, a la mort del seu pare,

també va tractar els seus germans d'iguals en els negocis, quan ell havia estat nomenat hereu.

Des de la mort de la meva mare el 1985, l'àvia Anita m'havia caigut a l'oblit però quan amb els cosins ens hem reunit per fer la revista *La Roca de Xeix*, el record va tornar i vaig poder comprovar que el respecte i l'admiració cap a ella era general, i això em va fer sentir molt orgullós de ser el seu besnét.

Jordi Pagès Sanjuan

Finca actualment denominada *La Torreta* que va comprar el 1907 Domingo Sanjuan Hombravella

24.

Debe Hombrevella Buenos - Córdoba Haber

1905	Sept 30	Capital que dejaron mis estimados para S.P.S. en esta sociedad según balance del 28 Febrero del año 1905 repartido entre los 3 hermanos me tocan á mi $\$24114.31$ c. 295	$\$63962$	92					
1905	Octubre 30	Por el concepto expresado fecha anterior	63962	92	1906	Junio 30	Dif. entre 20 y 25 c. = $\$124114.31$	3607	05
1905	Junio 30	Beneficio de este año según balance del 31 Mayo de 1905 $\$27636.27$ la $\frac{1}{3}$ p. $\$9212.09$	9212	87					
			75274	79					75274
1906	Junio 30	Por el concepto expresado	91632	64					
1907	Enero 10	Formada la sociedad de la misma en 17 de Enero de este año según balance de $\$76488.16$ la $\frac{1}{3}$ p. $\$25496.05$							

25.

Debe Caja de Capital Haber

1906	Junio 10	A. Domingo Sanjuan Mamou 3250 --			1906	Del f. 10	$\$187110$	62
	"	" Gabriel " " 3750 --			1906	Junio 30	De Caja Mamou	5803
	"	De saldo á ser mi Cap. apror. 40338	21		"	"	Córdoba	547
					"	"	Solar Mamou	700 --
					"	"	Caja Particular Córdoba	376
			75328	21				95328
1906	Junio 30	En esta fecha mi Capital Abonado es de <u>noventa mil trescientos treinta y ocho pesos con Veinticuatro centimos</u> D.M.A.V.S.						
1907	Enero 10	A. Domingo Sanjuan 1350 --			1907	Enero 10	De B. Alemán Córdoba	4886
	"	" Gabriel Sanjuan 3750 --			"	"	" Rafael Estrada	1666
					"	"	" Gerardo Hombrevella	7791
					"	"	" Francisco Hombrevella	38
					"	"	" Caja	5551
					"	"	" " "	192
					"	"	" Solar	700 --
					"	"	" " "	90246

Llibreta de comptes de Jacinto Sanjuan Hombrevella, on es pot observar el capital cobrat per la dissolució d'Hombrevella Hermanos de Córdoba, República Argentina. 1903

JACINTO HOMBRAVELLA MARISTANY

Retrat de Jacinto Hombravella i Maristany.
Tenia 37 anys. 1892

L'avi Cintet va ser l'únic avi amb qui vaig con- viure, ja que l'altre, en Ramon Ros Estapé, quan jo vaig néixer ell ja havia mort. L'avi Cintet havia patit repetits atacs de feridura i quan jo el vaig conèixer tenia paràlitzat part del cantó dret del cos i tenia dificultats en la parla, però el seu ànim era valent, per això s'havia fet instal·lar sobre la banyera un mecanisme per poder, tot sol, entrar i sortir del bany.

Recordo amb molta tendresa quan, al capvespre, l'àvia i l'avi, quasi a les fosques es recollien al sofà de la sala de baix, passant l'estona, sense parlar gaire, i jo seia al mig d'ells abraçat per l'avi, i encara que el meu cos infantil em demanava moviment, m'hi quedava quiet i arraulit com un gatet. L'estimava molt.

L'avi va estudiar d'intern als Escolapis de Mataró on, deia, que hi va passar molt de fred, especialment quan a l'hivern els feien rentar al pati, de matinada i sense roba de cintura amunt i

amb l'aigua gelada.

Va estudiar comerç i nàutica i el 1874 va aconseguir el nomenament de segon pilot i després el de capità. Va fer tres viatges a l'Argentina i a l'Uruguai amb el "Cronometro" i es va creuar alguna vegada amb el "Volador" que portava el seu cunyat Domingo Sanjuan.

Sembla que els seus viatges van ser profitosos pels temps que corrien, però va convèncer el seu pare, per deixar de navegar i dedicar-se a altres negocis, com van ser el de les plomes i plomalls especialment d'estruç o nyandú, que era un producte colonial amb el qual havien comerciat, ja que la Pampa Argentina era plena d'aquests animals.

A l'avi el devia ajudar a prendre la decisió de deixar els vaixells quan va conèixer la que més tard seria la seva esposa, Francisca Martí i Montserrat, del carrer de la Ginesta, avui carrer del Doctor Curell, carrer ben familiar dels Hombravella, ja que hi vivien familiars de la branca de l'oncle i ties de l'avi. A la meua àvia que era molt formosa, alta i enravanada i d'un aire solemne que conservà tota la vida, li deien la *Verge de la Caterra*, ja que Caterra era el nom d'aquell barri. Però l'avi sempre explicava que el que més li va cridar l'atenció de l'àvia eren uns acolorits mitjons que portava.

Un cop promesos, l'àvia havia d'anar cada dijous a la tarda a fer la visita als seus futurs sogres. I aquí ve una anècdota que potser té a veure amb la tassa que encara conservo, en la qual figura la fotografia del besavi, que surt a la portada d'aquesta revista.

A mitja tarda, al besavi i només per a ell, li feien una tassa de xocolata. Hi sucava un melindro i l'oferia a la seva futura jove, cosa que la distingia molt i que ella explicava al veïnat amb orgull.

Els avis es van casar a Montserrat, el primer d'abril de 1881. Van tenir un fill i quatre filles però el fill i una filla van morir de petits. Era padri i marmessor del seu germà petit Francisco, a qui una vegada, quan estava estudiant a França el va haver d'anar a buscar amb una tartana i portar-lo al Masnou, ja que havia agafat unes febres. Francisco, que quan tenia 5 anys va perdre la

seva mare i als 15 va quedar orfe, considerava que s'havia guarit, gràcies a les atencions del seu germà.

Així com la seva germana Ana li feia de mare, l'avi a qui anomenava *Petri* li feia de pare i especialment a l'Argentina, tots dos van treballar molt units.

A finals de 1882 quan va morir el besavi Jacinto Hombravella i Pujades, l'avi com a hereu, va ser el cap del clan familiar, cosa que en aquells temps era molt important i operatiu, ja que tots els germans i fins i tot els parents, solien actuar junts i procuraven molt, un per l'altre.

El maig de 1889 es va assabentar, a Córdoba, que al Masnou havia mort una de les seves filles, la Jacinta. A finals d'aquest any, el seu germà Gerardo va a l'Argentina, a Rosario, segurament en el marc dels negocis que el besavi havia tingut amb els germans Gubern, ja que allà hi havia en Jeronimo Gubern amb qui en Francisco va formar societat, si bé no es devien entendre ja que

en pocs mesos es va dissoldre la Societat Gubern Hombravella.

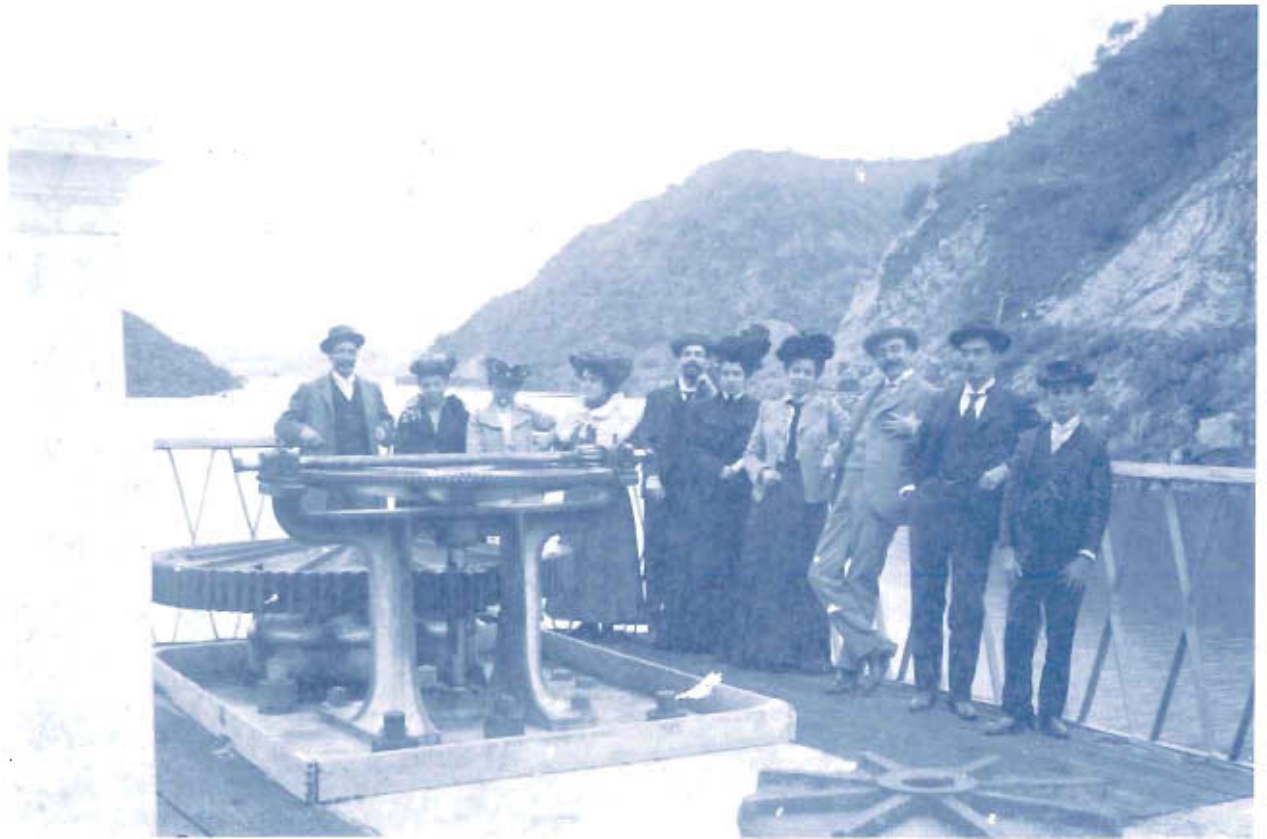
Després, en Gerardo i en Francisco tornen a Córdoba, on el juliol de 1891 l'avi té el primer atac de feridura que no devia ser gaire fort, però que el va fer tornar cap al Masnou acompanyat del seu germà petit i fillol, mentre en Gerardo s'ocupava dels negocis de l'Argentina.

Des del Masnou, l'avi va formar Hombravella Hermanos i es va desfer de la participació en societat de les mines Roviralta i Ripoll que tenia encara amb en Joan Gubern. També es va formalitzar la majoria d'edat d'en Francisco i se li van lliurar el seus diners. En Francisco va agrair als seus marmessors el bon ús del seu capital i de seguida es va casar.

De la fàbrica de Córdoba encara queden restes de les parets que comprenen diverses quadres al costat del riu Primero, al barri de San Vicente de Córdoba, on hi ha un carrer amb el nom Hombravella (equivocadament Hombradella).

Retrat de la família de Jacinto Hombravella i Martí. D'esquerra a dreta: la seva filla Alicia, la seva esposa Francisca Martí, les seves filles Agreda i Francisca, i ell mateix. Cap a l'any 1904

Una excursió familiar a un pantà a prop de Córdoba. D'esquerra a dreta:
Doctor Palau, Adelina Casals, Ana Hombravella Casals, jove no identificada, Jacinto Hombravella, Francisca Martí, Rosa Millet,
Francisco Hombravella, Domingo Sanjuan i Jacinto Hombravella Casals. Cap a l'any 1904

Era un escorxador i s'hi feia llard, carns seques i salades, sabons, cuirs, talabards i, a Buenos Aires, sabates i articles de pell.

A primer de novembre de 1882, quan l'avi tenia 37 anys va tornar a Córdoba, aquesta vegada acompanyat de la seva família, i un cop allà, el primer de maig de 1893, va néixer la meva mare Adeia Hombravella Martí, l'Adelita.

Es dóna el cas que les tres filles de l'avi varen néixer en lloc diferents. La tieta Àgueda, la gran, nascuda a Barcelona, a Gràcia, a la fàbrica de plomalls; la tia Francisca, que es va casar amb el seu cosí germà Domingo Sanjuan, segon fill d'Ana Hombravella, al Masnou; i com ja s'ha dit més amunt, la meva mare Adela a Córdoba (República Argentina).

L'avi va gaudir força dels seus néts grans, en Mário, l'Aguedita i en Domingo, fills de la seva filla Francisca, especialment perquè el seu pare, en Domingo, bon caçador, tenia un caràcter molt donat als tecs i a les festes i constantment estava organitzant sortides, arrossos, graellades i

viatges, especialment a Sant Hilari, a la Torreta o a un terreny que tenia a dalt de Vallromanés, el Bon Esbarjo.

La tercera filla dels meus avis, l'Adela, la meva mare, es va casar amb en Ramon Ros i Pla i van tenir una filla l'Adelita que morí als sis anys. Va deixar els pares en un inconsolable buit, ja que era molt falaguera i bonica. Després d'haver mort aquesta primera filla ens van tenir al meu germà Jacint i a mi.

Però tornem a l'Argentina, en el 1904. Suposo que l'àvia i potser més, la seva cunyada Rosita, no s'hi trobaven prou bé allà, ja que enyoraven Catalunya, i van influir als seus marits per a tornar-hi. Primer va tornar el petit, en Francisco, amb la seva dona i fills, tots a excepció del menut nascut allà. Després ho va fer l'avi, que va tornar de l'Argentina cap a mitjans de 1905 i amb la meva mare i les seves germanes van anar a viure al Masnou.

Aviat es van traslladar a Barcelona, que era més "elegant", primer a la Ronda Sant Pere,

núm. 66 i tot seguit al carrer Bruc núm. 48, ja que a finals del 1909 es van tornar a traslladar. Convidat pel seu germà Francisco, l'avi va associar-se amb un fabricant de corretges de cuir, però aviat ho va deixar, perquè no volia més problemes i podia viure bé de renda, ja que els negocis argentins van ser molt bons.

Va muntar un pis molt gran i luxós al carrer Corts núm. 690, 1r. Va ser en aquesta època quan les ties Àgueda i Francisca rebien classes particulars de piano del famós compositor Enrique Granados. A la meua mare li anava a donar classes de pintura l'Adrià Gual, artista pintor i comediògraf. En aquest pis s'hi devien estar fins que es va casar la meua mare al 1923 en què els avis, varen tornar al Masnou.

En el Masnou, l'avi tenia fama de ser molt aficionat als esports; va ser un dels fundadors, a l'any 1920, del Club Esportiu Masnou i al voltant de l'any 1913 dirigia els primers partits de futbol al costat d'on avui hi ha la plaça dels Cavallets, en uns terrenys que pertanyien a la família. Era un bon català, liberal i republicà.

Entre 1931 i 1932 l'avi va tenir un greu i sever atac de feridura que el va deixar impossibilitat, dedicant a partir d'aleshores el seu temps al galliner, que s'havia fet fer en el jardí de la casa del carrer de Barcelona, núm. 24 i també al celler, avui en ruïnes que tenien al pati de la casa de l'actual plaça Catalunya núm. 11.

Per adquirir aviram nou, anava unes quantes vegades a l'any, amb tartana, a la fira de Granollers. En el celler arranjava algun tap, cremava, de tant en tant, alguna esca de sofre, vigilava les bótes i s'entretenia; alguna vegada jo també l'havia acompanyat.

Amb el temps, arribar-se fins al celler li va resultar molt feixuc i per això se'n va fer construir un al soterrani de la casa on vivia; però quan s'hi va fer la premsada, la casa es va omplir de tantes mosques que l'avia ho va prohibir per sempre més.

L'avi va morir el 22 d'agost de 1938 a causa d'una broncopneumònia, que li va sorgir després de la inundació de la casa, provocada pel vessament de la mina d'aigua. Ell s'hi va enfrontar ficant-se dins dels dos pams d'aigua que omplien

Estat actual del celler situat a la plaça Catalunya, núm. 11. 1999

la casa de banda a banda.

Els últims anys de l'avi, van ser tristos enmig de la guerra *incivil*, passant gana i amb la vida pendent de qualsevol contratemps. Aquests esdeveniments varen amargar força els últims dies de l'avi.

Jo anava a dinar a uns menjadors populars que estaven en un local de la Calàndria. Un dia vaig descobrir la manera de com podia obtenir més pa del que em corresponia per portar-lo a l'avi, de manera que, molts dies, jo reclamava i n'aconseguia una segona llesca. L'avi m'esperava amb delit des del portal de casa quan jo tornava de dinar. Un dia que el truc no va funcionar i no vaig poder portar-li el pa, al veure la seva desil·lusió vaig decidir que mai més no li faltaria la seva llesca de pa, ja que si no n'aconseguia per a ell, l'hi donaria la meua.

L'enterrament em va impressionar molt, sobretot al treure la caixa al Camí Real per carregar-la al cotxe de cavalls mortuori, que anava sense creus ni capellans, a causa de l'època que vivíem, i em va sobtar el brillant soí d'agost que trencava el nostre dol.

Ramon Ros Hombravella

Resumen

de las enfermedades á que pueden aplicarse los medicamentos contenidos en el botiquin de la

Solacia Goleta Esp.^a Cronometro

á cargo del capitán y segundo piloto

D. Jacinto Hombravella
y
Maristany.

Barcelona.
1874.

-11-

Finalmente son buenas p.^o la curacion de la enf.^a, y contra el dolor de cabeza, las mostasas y los banos de pies bien calientes. Para igual objeto y p.^o calmar la fiebre tomense 12 a 15 gotas de tintura de acónito al dia.

Pulmonia. Suele empezar por fiebre, abatimiento, ^{encomparadas} escasez de pulso, malestar, dolor de cabeza y alguna vez vomitos. Sigue luego dolor profundo en el pecho, aumentando por la compresion y durante las inspiraciones; la respiracion es frecuente, penosa y acompañada de opresion; la tos frecuente tambien y por medio de ella se arrojan flemas adherentes, semitransparentes, y cuyo color varia segun contengan muy pequena o algo mayor cantidad de sangre. Hay fiebre intensa con pulso frecuente y duro, piel caliente, falta de apetito, falta de sueño, agitacion y hasta delirio si la enf.^a es de las mas graves.

Para la curacion de esta enf.^a insistase en la administracion de los endorificos indicados p.^o la angina, aumentando la dosis de nitro hasta 12 o 15 granos al dia. Se usarán los banos de pies muy calientes y mostasas en las pantorrillas, y tambien en los brazos si se cree conveniente. Mantengase el enfermo a dieta absoluta y con suficiente abrigo. Si el enfermo es robusto y tiene bastante fiebre pueden administrarse diariamente 15 a 20 gotas de tintura de acónito repartidas en la bebida del mismo enfermo. Se le calmara algun tanto administrando de igual modo 15 a 20 gotas de lándano cada dia.

El muerudo aparece con esta enf.^a un fuerte do-

GERARDO HOMBRAVELLA MARISTANY

Retrat de Gerardo Hombravella Maristany.
Aproximadament als 29 anys. 1887

Quan jo vaig néixer, el meu avi Gerardo feia ja molts anys que havia mort. Va morir en terra argentina a la culta i bella ciutat de Córdoba, segona en importància de la nació. No puc tenir records personals del meu avi, però fent certa aquella dita que diu: "per les seves obres els coneixereu"; en un recent viatge a la República Argentina he pogut comprovar que, a més a més d'una gran persona, va ser un gran home.

Tots sabem que va néixer al Masnou, fill de Jacinto Hombravella i Pujades i d'Ana Maristany i Maristany. Seguint la tradició familiar i masnovina d'aquell temps, va estudiar nàutica i amb els vaixells familiars, el "Cronometro" i el "Volador", salpà moltes vegades els mars.

Als 22 anys, quan encara navegava i previ un permís especial del Vaticà, per consanguinitat en tercer grau, va contraure, a Montserrat, matrimoni amb la seva cosina Adelina Casals i Martí, filla d'Antonio Casals i Hombravella i de la seva muller Josefa Martí i néta de Joan Casals i Maria Hombravella, tutors que varen ser del seu pare Jacinto Hombravella i Pujades, i que com ja

sabem, també eren de la nissaga dels capitans de vaixell i que van ser propietaris dels "Timoteo I", "Timoteo II" i "Timoteo III".

Després de més de 10 anys de dura dedicació a la marina, l'avi, ja mort el seu pare, juntament amb els seus germans, va buscar inversions per a conservar i augmentar el capital que havien heretat fundant amb ells, la societat Hombravella Hermanos y Cia.

Treballen intensament com saben fer-ho els catalans. Amb els seus germans va aixecar una gran fàbrica de colrats a l'Argentina d'on s'explica que s'aprofitava, íntegrament, totes les parts del bestiar. Per una porta entraven grans ramats i per l'altra sortien els manufacturats, tal com articles de pell, talabarderia, cuirs, soles, etc. o sabons, greixos, espelmes, carns seques i salades i també articles de banya.

Amb el pas dels anys els seus germans van tornar a Catalunya ja que les seves respectives famílies no s'adaptaven al país, i llavors ell, fent societat amb els seus fills va quedar-se la totalitat del negoci i ja en plena llibertat per expressar la seva creativa personalitat, va donar un fort impuls a l'empresa.

Els avis van formar una gran família, la més nombrosa de tots els germans, que sense renunciar mai dels seus orígens catalans, es van integrar total i plenament en aquella societat argentina, prenent part en moltes activitats culturals i fins i tot polítiques, que varen fer de Córdoba un bastió del refinament d'una molt avançada societat, que no tenia res d'envejar a l'europea més desenvolupada.

Estat actual de la casa de la família Hombravella a Córdoba,
República Argentina. 1998

Família de Gerardo Hombravella Maristany. D'esquerra a dreta:
Adelina Casals, el fill gran Jacinto, Gerardo Hombravella, i en primer terme, Ana i Francisco anomenat familiarment *Pancho*. Cap al 1890

Això va fer, que encara avui, el cognom Hombravella estigui allà molt ben representat pels descendents que hi viuen, una privilegiada i distingida fama que com hem pogut comprovar l'obre a zones reservades de museus i d'altres llocs i l'acceptació entusiasta a qualsevol cercle social. La fotografia i el nom de l'avi figura encara entre els vint prohoms de la ciutat i encara avui existeix un carrer anomenat Passatge Hombravella.

Com a bon fill del Masnou, Gerardo estimava la música. Totes les seves filles van estudiar piano a excepció de Pipina que va estudiar violí. Quan Gerardo va morir víctima d'una embòlia, la seva vídua i els seus fills solters varen venir a Barcelona on s'hi varen quedar dos anys. La seva filla Adelina va assistir a les classes del gran músic Enrique Granados i va arribar a ser, no sols una alumna avantatjada, sinó també una virtuosa del piano. Anys després, Manuel de Falla es va instal·lar a Alta Gràcia, República Argentina, i Adelina i el seu marit el varen visitar. Entre ells va sorgir una autèntica i sòlida amistat. En el museu de la música de Córdoba, a la República Argentina, poden admirar-se diverses

vitrines dedicades a la nostra tia Adelina.

Tres de les seves filles van casar-se amb joves que pertanyien a famílies del Masnou. La Isolina es va casar amb José Ferrer Rosés de Can *Peratonetes*, resident també a Córdoba, on després de casats hi varen estar més de 15 anys. (Al final d'aquestes línies es transcriu la notícia que va sortir al diari sobre el seu enllaç). La Pipina que es va casar amb Jaime Millet i Sensat de *Can Fita* i la Piru amb el Sr. Pere Maristany (Pere Grau). Aquestes dues germanes, un cop casades, es van instal·lar amb els seus marits a Barcelona.

L'Ana es va casar amb Nicanor Ancochea i va morir de postpart del seu primer fill. El nen va ser criat com un fill més, primer a l'Argentina pels seus avis Gerardo i Adelina i després a Barcelona, pels seus oncles Pipina i Jaime. A l'Argentina varen quedar en Pancho que va contraure matrimoni amb la catalana Carmen Matas, una filla dels quals, María Rosa, es va casar amb l'ingeniero Pedro Gordillo més tard ministre d'indústria del Govern del General Lanusse, i l'Adelina que ho va fer amb l'enginyer i catedràtic

de la Universitat de Córdoba, Alfredo Garcia-Voglino. Els descendents de Jacinto viuen actualment a Madrid.

Després de 15 anys de feliç residència a Córdoba, José Ferrer, el nostre pare, no podent superar la nostàlgia que sentia per Catalunya i el Masnou, va preparar els seus assumptes per traslladar-se definitivament a Catalunya. L'1 de juny de 1928 es van embarcar, camí de Barcelona, en el vapor "Infanta Isabel de Borbón", la seva esposa Isolina Hombravella i els seus fills Coco, Chola, Carlos i Jaime. Anys més tard, va néixer a Palma de Mallorca la seva filla petita Marely.

L'acomiadament de la gent d'aquella terra tan volguda va ser molt emotiu. Les proves d'amistat que varen rebre van ser sinceres i nombroses. Segons paraules del nostre pare: "aquí deixem una etapa de la nostra vida, molts afectes i inoblidables records".

Els descendents d'uns i altres, han estès un pont d'afecte i estimació sobre l'oceà, mantenint

entre ells un tracte familiar i d'amistat que es manifesta amb les freqüents visites de tots a ambdós països. Guiat pels meus cosins argentins, vaig recórrer, no fa gaire, aquells llocs: el que quedava de la fàbrica, avui travessada per una autopista, el carrer Hombravella abans mencionat, la casa on van viure i hi va néixer la meua mare Isolina, i el cementiri on reposen els avis Gerardo i Adelina, marit i muller i alhora cosins germans, els dos són Hombravella per sang i per matrimoni, tots dos del Masnou...

I tot d'un cop, vaig sentir un gran esclat d'afecte per aquells avis que no vaig conèixer.

Escrit per: Àngela Lisnier, basat en els relats del seu marit i de la seva cunyada José i Marely Ferrer Hombravella

Llista de noces d'Isolina apareguda en un diari de l'època a Córdoba:

Se verificó ayer tarde el enlace de la señorita Isolina Hombravella con el señor José Ferrer presenciando la ceremonia el vasto círculo

Els cosins jugant al pati. A cavall els fills de Gerardo, Jacinto i Pancho. A la tanca Jacinto Hombravella Maristany. A primer pla d'esquerra a dreta: Pipina, Adelina, i Isolina (filles de Gerardo), i Adela (filla de Jacinto). Cap a l'any 1902

Adelina Hombravella Casals a la galería de la residencia que tenía la familia a Córdoba, República Argentina, 1924

emparentado y relacionado con la gentil pareja.

He aquí la lista de obsequios:

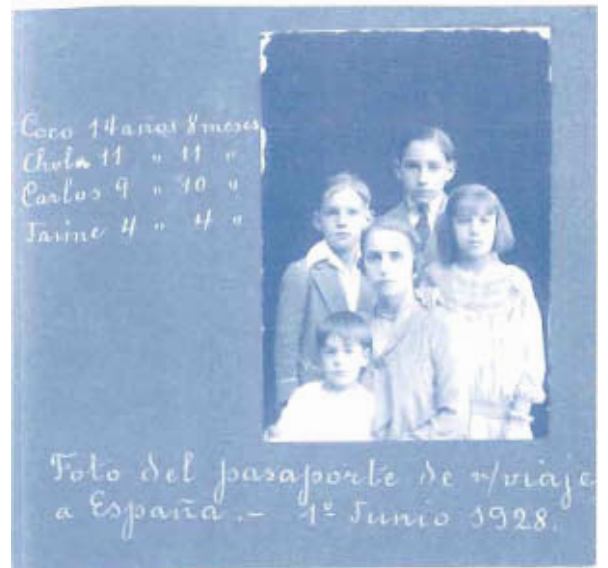
José Ferrer, pendiente, anillo perlas y brillantes y pulsera con reloj oro; Isolina Hombravella, par gemelos filigrana platino y ópalo y alfiler corbata brillantes y perlas; José Ferrer i señora, cheque; Gerardo Hombravella, cheque; Adelina O. de Hombravella, reloj oro con brillantes; Josefina Hombravella, rico juego de pieles; Francisco Hombravella, rica consola dorada; Jacinto Hombravella, juego toilet; Adelina Hombravella, rosario oro; Juan Casals, juego sala; Emilio D'Ayala y señora, rica vitrina incrustaciones de bronce; Arturo Pagliari, pulsera con relojera; Jacinto Sanjuan, antiguo medallón oro; Dora i Celia Larrazábal, cartera malla oro; José Iseru, gemelos nácar incrustaciones oro y plata; Tomás Caballé, rosario oro con amatistas; Juan Guzman y señora, reloj oro; José Maristany, rico juego escritorio; Juan Agustín Torrent, precioso juego cubiertos plata y monograma; Julio Ceballos Garcia, rico necesaire de viaje con monograma; Agustín Lazcano y familia, estatua biscuit; Pedro Saqués y señora, rica estatua con espejo fantasía; J. Sarret, bastón oro; Rafael Pujal, par estatuas; Salustiano Huertas, juego bols plata; Felipe Sagués, tintero plata; doctor Gabriel Céspedes, rico centro mesa, plata; Lolita y Angélica Mayano

López, rico espejo fantasía; Juan Pujal Barraqué y señora, estuche juego pescado de plata; Vicenta Aiday, necesaire; Orencio Correas y familia, mantequera plata labrada; Facundo Escalera y señora, rica bombonera cristal y plata; Antonio Fernández, necesaire viaje; Pedro J. Maristany y señora, juego pescado y plata; Clara Vico de Allende, bizcochera porcelana y palata; Gerardo Maristany, vajilla cristal y loza; Jorge Moroni y familia, juego de porcelana chinesca plata; Francisco de la Peña, hermoso gobelino Flamenco; Fernandez Sust i Cia., rico necesaire de viaje; Eulalia de Riera e hija necesaire de viaje; C. Morgall, juego de cristal para helados; Julio Agües, rico cofre madera incrustaciones oro; Graciela Allende, florero cristal y plata; Antonia T. de Castellanos, rica bombonera oro y cristal; Feliciano Raspall, bizcochera plata; Guillermo Eitel, juego ensalada marfil y plata; Victor Florentino, rica cartera cuero Rusia filete oro; José M. Pagés y familia, juego té plata; Jaime Felip Juliá, rica cartera piel monograma oro; Nieves Vagés de Torres, alhajero cristal oro; Zulema Castellano, florero cristal y plata; Nicanor Ancochea, rico reloj vestibulo nogal; German y Pedro Ancochea, estatua biscuit; Demetrio Brusco y Sra., ricos jarrones porcelana; Josefina Curell, ricos encajes Inglaterra; Benicia Olmedo, juegos bizcochera porcelana; José Guzman, juego mesa luz; Teresa Gasch, mantequera

Pasaje Hombravella a la ciutat de Córdoba. A la foto de la dreta apareix l'error de la lletra "d" en lloc de la "v"

crystal y plata y rico pañuelo encaje Bruselas; Antonio Montiel y señora, juego jarrones terracota; Rosario V. de Navarro, jarrones biscuit; Graciela Cristofolletti, centro mesa porcelana Sevres; G. Ordoñez, canasta porcelana; Ernesto Aliaga Tejerina, estatua terracota; Antonio Riera Vives, estatua bronce; Miguel Marchese, jarrón plata; Esteban Salas, juego trinchante plata; Josefina Torrent, par floreros plata; José Riera Vives, par estatuas bronce; Gabriel Mayor y familia, rica sombrilla seda y abanico encajes Bruselas; Feliciano Raspall (hijo), lámpara eléctrica tejido mimbre; Filomena Riera de Palau, juego helados de cristal; José Plana y señora, juego helados; Celso del Río, reloj de escritorio; Tuyo Bigi y familia, cuadros al óleo; doctor Rugero Massi, cuadros al óleo; Francisca Sala, rica ensaladera cristal y plata; Antonio Rivero, juego bols plata.

Fotografía del passaport familiar. 1928

Vista del Pasaje Hombravella. 1998

Se recibieron también gran cantidad de felicitaciones y telegramas. He aquí algunos: José Ferrer (padre), Ernesto Campos y señora, Teodora de Colombres, Francisco Maristany y señora, Mauricio Weilwe, Vicente Stanetto y señora, Juan Piñero Drauld, Martín Crens, Juan B. Quintana y familia etc.

Carretera que travessa l'antic terreny de la fàbrica. Córdoba, 1998

FRANCISCO HOMBRAVELLA MARISTANY

Francisco Hombravella Maristany.
Aproximadament als 25 anys. 1892

Nasqué al Masnou el 1867.

Fou el darrer fill viu del matrimoni Jacinto Hombravella Pujadas i d'Àgueda Maristany Maristany.

Només tenia cinc anys quan perdé la seva mare, i aleshores la seva germana Anita fou qui tingué cura d'ell. Per això en Francisco se l'estimà com si veritablement es tractés de la seva mare. Quan va morir va tenir un disgust tan gran, que va informar als seus fills, infants encara, que aquell any els Reis de l'Orient, en senyal de dol, passarien de llarg per la seva llar. I així fou, amb el consegüent desencant i desolació dels petits.

Al començar l'adolescència, el pare i els germans Jacinto i Gerardo s'ocuparen de la seva educació i aviat l'embarcaren al vaixell "Volador" per realitzar la tasca de grumet, on Gerardo era el capità.

Aquesta primera experiència no va ser gens positiva. No li plaïa la vida a bord ja que se li feia

pesada i monòtona, i el menjar poc variat, gairebé sempre el mateix, va fer que avorís el brou de gallina i les galetes que substituïen el pa de fleca, ja que pocs menjars més variats podia presentar el cuiner del vaixell. Francisco era un bon grumet i ho va demostrar al llarg de la seva vida. Era una persona que tot el deprimia, fins al punt que Gerardo, el germà capità, va haver fer possible el trasllat del grumet a bord d'un altre vaixell masnoví que feia el viatge de retorn a la terra nadiua.

Alfredo de Fortys en el seu llibre *Vocación rota*, publicat l'any 1945, parla del bricarca Volador. Diu així: "A bord del Volador s'hi trobava un germà del capità Hombravella, de nom Francisco, que tenia dos anys menys que jo, que en tenia 15. No vàrem trigar gaire a fer-nos amics i quan estàvem lliures de guàrdia, ens entreteníem amb jocs. El seu germà volgué que Francisco aprofités millor el seu temps a bord i em proposà que jo li impartís classes de matemàtiques, perquè Francisco anava un xic endarrerit i a mi em vingué com anell al dit, ja que em serviria de repàs per a presentar-me als exàmens de pilot un cop finalitzat el viatge. El capità Hombravella era un home de talent. Era molt jove, tant, que més d'una vegada ens posarem a jugar per coberta els tres."

Uns anys després d'aquesta primera experiència, als 18 anys, va efectuar un nou viatge, amb rumb a Nord Amèrica, com a passatger. Acostumava a explicar d'aquests viatges a Nova York, que l'Estàtua de la Llibertat encara no existia i afegia que el va impressionar molt veure com els novaiorquesos anaven pel carrer tan ràpids com si els perseguís el diable, amb una idea fixa, com si talment es tractés de veure qui arribaria primer a la seva meta.

Com ja s'ha vist, no va voler seguir la carrera de la família, la de marí. Per això el varen orientar per uns altres camins i l'enviaren, per dos anys a París, perquè estudiés comerç i aprenqués bé la llengua francesa. Solia dir que a París s'ho havia passat molt bé.

Més tard va completar els seus estudis a la ciutat de Nimes, però va posar-se malalt i hagué de retornar a Masnou.

La idea d'anar a l'Argentina a fer negocis amb els seus germans, l'atreïa força, fins al punt que

Família de Francisco Hombravella Maristany. D'esquerra a dreta:
Ja seva esposa Rosa Millet i ell mateix. En primer terme els seus fills: Anita, els bessons Eugenio i Rosita, i l'hereu Jacinto. 1900

Masia de cal Vell, d'Alella que durant molts anys fou propietat de Francisco Hombravella Maristany. Cap al 1945

quan va rebre el seu patrimoni, ja en la seva majoria d'edat, i a l'enamorar-se de la Rosa Millet Estapé, filla del capità del vaixell "Acancia", l'Eugeni Millet Maristany, va demanar-li la mà de la seva filla Rosita, i ell li concedí de bon grat. El capità Millet tenia quatre fills més joves, Eugeni, Tomàs, Grau i Francisco, que per aquell temps

encara eren uns nens.

Finalment es varen casar un capvespre, com era habitual a l'època, a la Parròquia de Sant Pere del Masnou i a l'endemà s'embarcaven cap a l'Argentina, a començar una nova vida i amb la incògnita de si tot marxaria bé. La travessia i l'arribada a una terra estranya per a la núvia, ja es podia considerar una aventura. No obstant això, els germans Jacinto i Gerardo ja hi eren instal·lats, amb les seves respectives famílies.

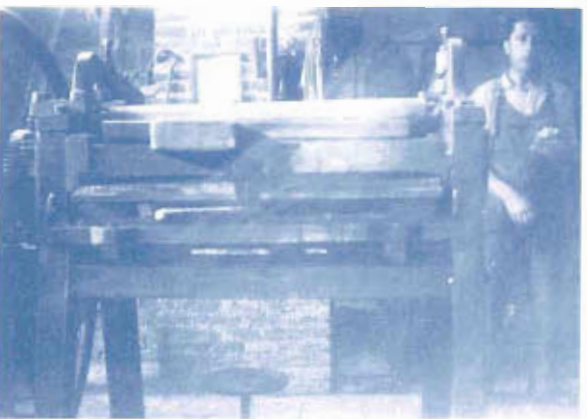
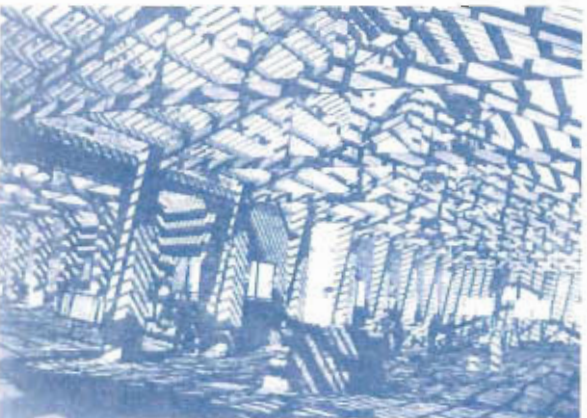
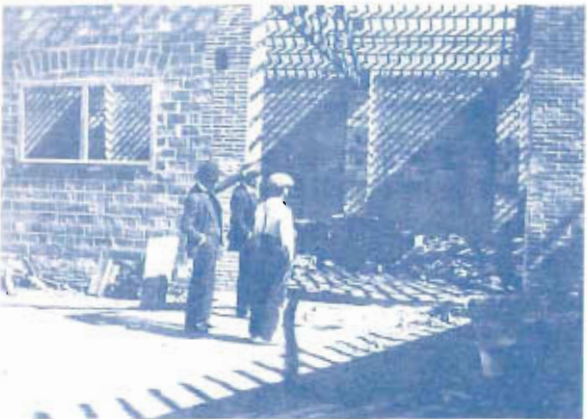
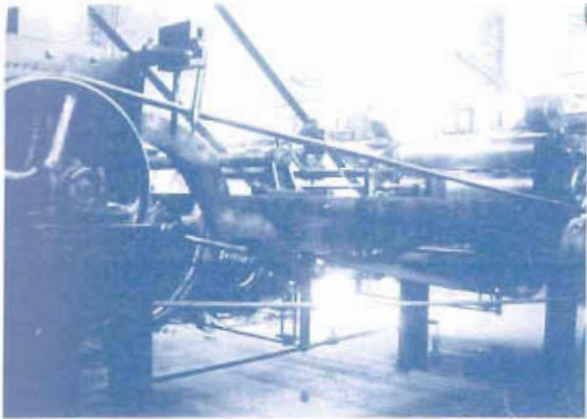
A la nit, després del casament, s'acomiadaren dels pares de la núvia, i tant el pare com la mare, amb llàgrimes als ulls li recomanaren que tingués molta cura de la seva filla, ja que es podia assegurar que no havia sortit mai del Masnou ni de Barcelona.

A Córdoba hi nasqueren els seus fills, Jacinto, Anita, Rosita i Eugeni, ambdós bessons.

D'esquerra a dreta: Jacinto Sanjuan Hombravella, Jacinto Hombravella Millet, el seu pare Francisco Hombravella Maristany, el doctor Palau i Domingo Sanjuan Hombravella. Cap al 1903

Diverses fotos de la fàbrica cuirindustrial Hombravella, S.A. 1942

Tot seguit, Francisco entra en el negoci de la Sociedad Colectiva Hombravella Hermanos i era conegut per a tothom per en Panxo. Aquesta Societat l'havia fundada el germà gran, en Jacinto.

Era molt dinàmic i féu un parell de viatges de Barcelona al Masnou.

L'últim viatge va anar-hi amb el seu fill gran, Jacinto, que tindria uns vuit o nou anys, i el deixà a casa dels seus sogres (segurament perquè rebés una educació diferent).

Francisco també havia projectat treballar en unes salines, però no hi va tenir continuació. En un viatge de retorn a l'Argentina, tenia un enyor tan fort de la seva terra natal que si no hi posava remei creia que es moriria, ja que en coneixia un precedent, i no s'hi pensà més i amb l'alegria de l'esposa de veure la seva terra, feren el viatge de retorn amb els fills que havien quedat amb ells, després de la dissolució de la societat familiar.

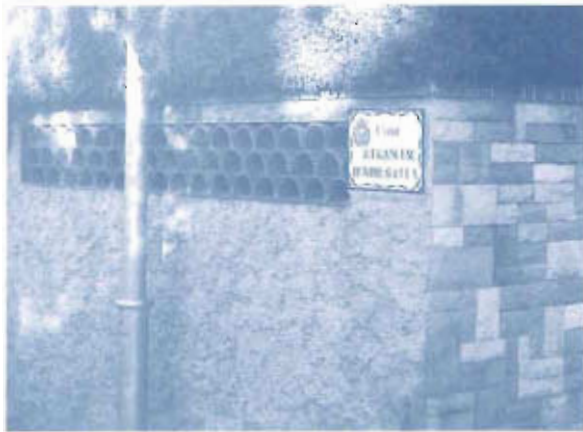
S'instal·laren a Barcelona i llogaren un pis a la Rondà de Sant Pere, un lloc, en aquell temps molt cèntric.

Tenien un despatx proper al domicili familiar amb el germà Jacinto que més tard va deixar.

Més endavant tingueren un altre fill, en Francisco (1907). Posteriorment instal·lava la fàbrica d'adobs de pell, de tacs i tiratacs i corretges per a la indústria tèxtil, al sector de Santa Eulàlia de Vilapiscina, al barri d'Horta. Feren productes de qualitat i la seva serietat i honradesa va ser ben acollida pels clients de Catalunya, d'Espanya i fins i tot de l'estranger. També procurava pels treballadors, que mai varen tenir-ne cap queixa.

L'estiu anaven a passar-lo al Masnou amb l'esposa i els cinc fills, al carrer de Barcelona núm. 4, costat per costat, les parets, amb l'eixida i el jardí del seu germà Jacinto. Era una casa molt gran, la porta principal de la qual s'obria al Camí Raf.

Tots els matins, fes bo o fes mal temps, no deixava d'anar a ciutat, a la fàbrica i al despatx *embarcant-se* com solia dir, amb el tren. Només descansava el diumenge ja que la setmana anglesa, no havia existit mai per a ell.

Carrer que l'Ajuntament del Masnou va dedicar a Francisco Hombravella Maristany

Ben aviat l'acompanyaren els fills Jacinto i Eugeni, perquè s'espavilessin en el negoci, ja que no volgueren estudiar una carrera.

Quan li tocà el torn al fill petit, en Francisco, de primer el va col·locar a la casa Uriach una temporada. L'amo era un bon amic i company d'escola del seu pare.

Al casar-se la seva filla gran Anita, li cedí la casa del Camí Ral, del mateix carrer de Barcelona, al núm. 7. Al costat, al núm. 8, de la qual n'era propietari, s'hi trobava l'habitatge-farmàcia del Sr. Víctor Tuneu i de la seva esposa Dolorettes. Quan morí el farmacèutic, va convertir les dues casetes en una de sola, per a la família Bassegoda-Hombravella.

Francisco o *Panxo*, com també el solien anomenar, els vespres anava a prendre la fresca al Camí Ral a la vorera de la casa de la filla gran; tots hi feien una bona tertúlia asseguts amb cadires de braços, de vímet; i els que hi passaven per davant s'hi aturaven i hi deien la seva, i ell, el que més, ja que hi tenia bons amics i coneguts. Els veïns del costat hi portaven les seves cadires i la rotllana, de vegades era ben gran. Fins i tot l'Anton carboner, quan hi passava, aturava el carro i canviava amb ell, les seves impressions. Algunes vegades també hi venia a treure el cap el seu germà Jacinto.

Amb els anys, desaparegueren aquestes tertúlies de carrer, així com els carros parsimoniosos que anaven camí del Born, amb la papequina i l'espelma que servia de llum reglamentari.

En el curs de la Guerra Civil, si bé ho perdé tot, fora de tenir el negoci *socializado*, ningú li va fer cap mala jugada i continuà, com sempre, respectat pels seus extreballadors.

De primer, el comitè li va oferir la tasca de caixer de la seva pròpia fabrica i poc més tard es va jubilar, ja que havia complert els setanta anys. Ell, amb la seva esposa i la seva filla Rosita, passaren la segona meitat de la Guerra al Masnou, i quan fou acabada, i ja de nou instal·lats a Barcelona, ja amb 73 anys, es va posar a treballar tot seguit, començant de zero, fent arranjar les màquines que podien servir novament i tre-

Francisco Hombravella Maristany cap als 75 anys. 1942

ballant de valent. Els seus fills Jacinto, Eugeni i Francisco també treballaven en el negoci. Més endavant va poder adquirir nova maquinària moderna, sense demanar cap crèdit. Mai no n'havia demanat.

Amb la Segona Guerra Mundial tot li va tornar a rutllar com mai. Va comprar diversos immobles a Barcelona i una masia al poble d'Alella, situada a la *Coma Clara*, a mig camí dels Pares Escolapis.

Abans, però, ja havia creat la Cuerindustrial Hombravella S.A. Més tard cregué oportú crear

Títol d'accions de l'empresa de Francisco Hombravella

Immobilària Hombravella, que es dissolgué després de la seva mort.

Fou un home d'un gran dinamisme, supervisant despatx i fàbrica amb mà ferma, o dura quan calia. Tenia amistats de renom de les quals sabia mantenir el caliu i els antics i nous treballadors no varen tenir-ne mai cap queixa. S'interessava per la seva salut quan estaven

malalts i els visitava si calia. Els més antics, en més d'una ocasió, havien compartit taula a casa seva.

Francisco Hombravella Maristany, morí el capvespre del 26 de juliol del 1952, diada de Santa Anna.

Anna Maria Bassegoda Hombravella

EL DOCTOR PALAU

Qui era aquest personatge que tan sovint trobem vinculat a aquesta família?

La veritat és que en sabem ben poc. Era un amic de la família que viatjava i feia vida amb ells, com es pot comprovar per les moltes fotografies on apareix. Probablement era un home adinerat que, al separar-se o enviduar, va dedicar-se a acompanyar, sobretot, els fills de l'Ana en els seus viatges lúdics i a compartir-hi la vida familiar. Explicava Rosa Pla, l'esposa de Jacinto Sanjuan Hombravella, els molts sopars que havia hagut de preparar quan el tenia a casa, que era força sovint, a base de colomins rostits acompanyats d'un bon Mœt Chandon.

L'ORIGEN DELS OMBRAVELLA A LA VALL DE MIERES

Com ja s'ha esmentat al principi de l'obra, els Ombravella són originaris de Mieres, un poble de la Garrotxa, situat a l'actual carretera de Banyoles a Olot, passant per Santa Pau i la zona volcànica. Són una família molt antiga que estan documentats des del 1322, però en el transcurs del segle XIV trobem dades suficients com per pensar que ja era, a l'època, una família nombrosa i arrelada a la zona.

Probablement el seu origen es remunti al segle IX, quan el cenobi benedictí de Sant Esteve de Banyoles emprengué la colonització de diversos indrets de la zona sud-est de la Garrotxa que li pertanyien, tal com s'anomena en dos preceptes que foren atorgats al Monestir de Banyoles, els anys 878 i 916, pels monarques carolingis, Lluís II el Tartamut i Carles III el Simple, en els quals es reconeix, al Monestir, la propietat, entre d'altres, de la vall i l'església de Mieres.

Al llarg del segle XVIII surten, a Mieres, 8 branques amb un total de 36 membres, tots ells dedicats a la pagesia, al clergat i a la menestralia. Aquests últims, formaven part de gremis complementaris com són els dels sastres, un dels gremis més influents de l'època, paraires i teixidors, els tres oficis bàsics del tèxtil català des del segle XIII fins a les acaballes del XVIII i principis del XIX. Quan el procés d'industrialització va acabar amb aquests gremis artesanals (el gremi de teixidors va desaparèixer com a tal l'any 1800) va afectar fortament la família Ombravella, inciant-se una decadència a nivell econòmic i social que fa que, avui en dia, l'únic vestigi que es conserva a Mieres sigui l'antic mas Ombravella, encara en mans de descendents directes de la família malgrat haver-se perdut el cognom.

Els membres eclesiàstics de la família són els més documentats. Així podem saber que durant

cinc segles, van ostentar els beneficis de diverses esglésies, parròquies, confraries i personats, d'entre les quals cal destacar el Santuari de Santa Maria del Collell, d'on Salvi i Patllari Ombravella van ser capellans majors, entre els anys 1661 i 1723, i Miquel, Salvi i Josep, administradors entre 1594 i 1670.

Santuari de Sta. Maria del Collell. 1999

Segons la tradició, el 1483 hi va haver al Santuari, que aleshores estava en un fort estat d'abandó, la miraculosa aparició de Maria a Miquel Noguer, que en el seu testament menciona com a oncle seu a un tal Joan d'Ombravella. Aquest fet comportà la visita de nombrosos pelegrins, que provocaren el ressorgiment del Santuari i que durà fins a les lleis desamortitzadores del 1806.

A part de Patllari Ombravella autor d'un *Dietari* i unes *Cròniques*, esmentades a l'inici de l'obra, també cal destacar a Salvi Ombravella, que el 1627 era sotsveguer de Besalú.

L'Ombravella que interessa per la nostra història, es deia Joan i era el senyor del mas Ombravella i del mas Falgàs. Es va casar amb Anna Maria Comademont, del mas Comademont del poble de Batet de la Serra actualment agregat al Municipi d'Olot, mas que encara es conserva i que ha estat convertit en casa de colònies. Varen tenir, com a mínim, tres fills: Francisco, Josep i Jacinto.

Francisco, que era l'hereu, es va casar amb Teresa Pinsach i varen tenir tres fills, Rosa que es va casar amb Pere Vilar de Cabanyelles, Baldiri que morí solter als 33 anys i Josep, l'hereu, que es va casar, en segones núpcies,

Mas Falgàs, 1999

amb Isabel Quintana i varen tenir dos fills, Pere que morí als 16 anys i Joan que seria l'hereu i que en morir sense descendència deixaria els masos al seu cosí germà Joan Vilar fill de la seva tia Rosa. D'aquesta línia ve l'actual propietari del mas Ombravella i el mas Falgàs, en Damià Curós Vilar.

Josep es va dedicar a l'ofici de paraire, amb la

Damià Curós, actual propietari, moments abans d'obrir-nos la porta del mas on ell va néixer i hi va viure fins a finals dels anys 40, 17-12-1998

crisi i desaparició del seu gremi, es va posar a fer de pagès en un tros de terra del mas Falgàs que li cedí el seu germà Francisco.

Jacinto, del gremi dels sastres, davant la crisi, decideix emigrar cap a la, en aquells moments emergent, comarca del Maresme i a l'any 1765 s'instal·là al veïnat del Masnou del poble de Sant Martí de Teià.

De les branques de Mieres sols queda viu a Girona, Clara Ombravella Geli i a Barcelona Maurici Ombravella, amb una filla, de manera que si els cognoms no s'alternen, el cognom d'aquesta branca quedarà totalment extingit.

EL MAS OMBRAVELLA

A la nostra primera visita a Mieres, després de consultar l'arxiu parroquial ens vàrem dirigir a l'Ajuntament a ampliar la informació obtinguda. Tot i no trobar res al fons de l'Ajuntament, gràcies a la informació que ens va trametre l'administrativa, vàrem descobrir, amb sorpresa, que al poble hi havia un mas conegut per mas Borvella, però que el nom registral que tenien a l'Ajuntament era mas Ombravella. Aquesta confusió en la denominació del mas ens va permetre trobar, definitivament, els orígens de la família.

Amb impaciència volíem localitzar el mas, però com que ja era tard, fosc negra nit, vàrem decidir tornar un altre dia. Va arribar el dia assenyalat de la visita i plens d'il·lusió vàrem anar a Santa Pau, on el propietari del mas ens esperava ja que li havíem anunciat la nostra visita telefònicament. Va ser molt amable. Ens va ensenyar el mas i ens va donar les dades per poder, a través del registre de la propietat, remuntar-nos en la nostra investigació. Finalment, pel que vàrem descobrir més tard a l'Arxiu Històric de Girona va resultar que de forma irrefutable i perfectament documentada, el primer Hombravella del Masnou havia nascut en aquest mas.

El mas Ombravella té una extensió total de 100 hectàrees, les quals estaven distribuïdes entre l'explotació forestal i ramadera, principalment, i alguns terrenys dedicats al cultiu d'oliveres. A part de la casa pairal, la família també disposava d'un mas agregat, anomenat mas Falgàs, on normalment, hi vivia un masover o un cabaler i que comptava amb un total de 50 hec-

Mas Ombrella, 1999

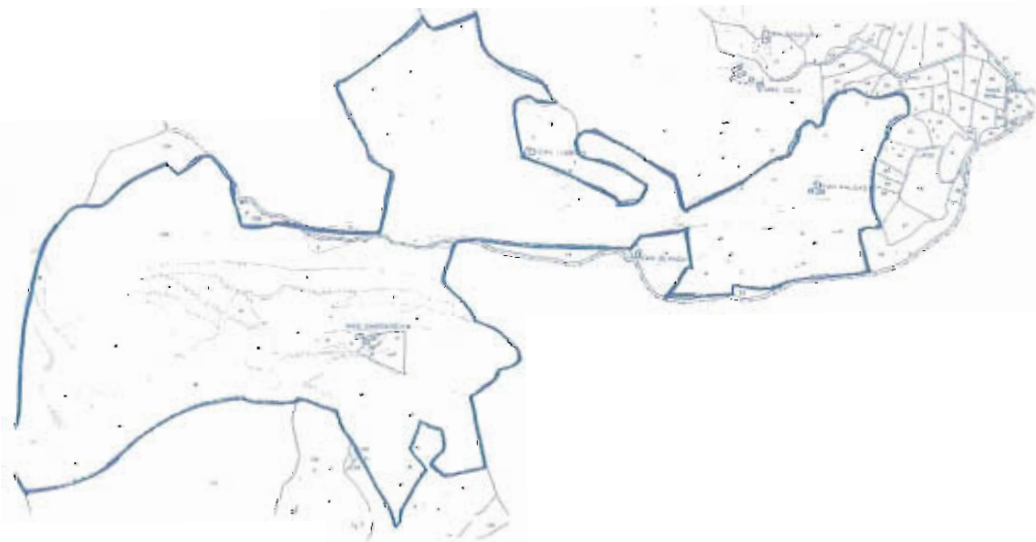
tàrees de terra conreable, segons un plànol topogràfic de 1885.

Independentment del treball que s'estava fent per a la publicació de *La Roca de Xeix*, tots els Hombravella vàrem organitzar una visita al mas. Ens hi desplaçàrem 40 membres de les quatre branques de la família Hombravella, per celebrar la nostra descoberta. Finalment, els Hombravella del Masnou varen trobar els seus vertaders orígens: el mas Ombrella, de la vall de Mieres.

ESPLICACION.

Numeros del plano	Nombres de las propiedades	Nombres de las fincas	Clases de cultivos	Cubiertas en		
				Metros	Visanas	Centimos
67.	Hacienda Fulgas	Hacienda Fulgas num ^o 50	Casa, colania y cin.	1920	..	22
		Finca de adorno	Sembradura con cepas y patatas	194,57	38	22
		Boquech y turretes	Terreno - bosque	115,55	19	20
		Finca con legumbres	Terreno - matorral	275,90	12	18
		Caminos y locantes adorno	la finca - Solar	111	..	19
		La rajolosa	Solar	111	..	19
		Finca palada	Terreno - matorral	240,60	111	11
		Hacienda Ombrevella num ^o 165	y 66 Casas y dependencias	2618	1	47
		Finca de adorno y de la finca	Sembradura con cepas y patatas	117,12	33	32
		67.	Hacienda Ombrevella	Finca de adorno y de la finca	Casa - terreno	11,50
La barriada	Casa - terreno con cepas			3420	1	36
Caminos y locantes adorno	Ciudad			10,585	4	13
Boque con legumbres	Sembradura			32,10	15	16
Finca de adorno y de la finca	la propiedad - Finca			17,700	8	19
Boque con legumbres	Bosque y yunque			179,14	356	34
Finca de adorno y de la finca	Finca parcial			181,05	677	14
Finca de adorno y de la finca	Terreno - bosque			11,50	6	13
Finca de adorno y de la finca	Terreno - matorral			401,98	18	22
Finca de adorno y de la finca	Sembradura			374	..	17
69. 67; 68. 315.	Erpines con Calle. " de casallebras	Finca de adorno y de la finca	Casa	84	..	16
		Finca de adorno y de la finca	Finca total	1,556,16	702	41

Llegenda del Plano geométrico-topográfico de la propiedad que D. Joaquín Vilar y Casademont que posee en el término de Mieras. Figueras, 31 - octubre - 1885.

Plano en es representa els límits de la propietat del mas Ombrevella

Descendents d'Ana Hombravella Maristany. El nen és en Nil Torres i Pagès, el descendent més petit que va retornar als orígens.
1 de maig de 1999

Descendents de Jacinto Hombravella Maristany. A l'esquerra, l'esposa de l'actual propietari, Enriqueta Planella

Descendents de Gerardo Hombravella Maristany. 1 de maig de 1999

Descendents de Francisco Hombravella Maristany. 1 de maig de 1999

ARXIU HISTÒRIC
DE GIRONA

BANYOLES 2

VOL. NÚM. 11

Jacinto Hombravella Comademont és originari de Mieres tal com es reflecteix en el document de l'any 1780 del notari Esteve Plana de Banyoles (Arxiu Històric de Girona). Fons notarial de Banyoles

Veinte maravedis.

SELLO QVARTO, VEINTE MARAVEDIS, AÑO DE MIL SETECIENTOS V OCHENTA Y VNO.

Yo Carlos por la Gracia de Dios Rey de Castilla de Leon de Aragon etc Rey de Sicilia de Jerusalem de Navarra de Granada de Toledo de Valencia de Galicia de Mallorca de Cevilla de Cadeniza de Cordova de Segorvia de Murcia de Jaen de los Algarves de Algeziras de las Indias Orientales y Occidentales de las ytierras firmes del Mar Oceano Archiduque de Austria Duque de Borgoña de Brabante y Milan conde de Alburquerque de Flandes Tiro y Cerdeña de Biscaya y de Molina &c.

Don Juan Gonzalez de Barrisuat conde del Realto Marqués de Soria y del Duchado de Braganza conde de Castella de Aragon de Sicilia con entrada y comendabi de mirabel conde de Santago theute conde de Salas conde de su may. casa conde de mayor. conde de comendante del Rego de Cast. conde de S. Antonia y conde de S. Pedro y comend. conde de S. Pedro y S. Pedro de Calahunya y presidente de la R. Audiencia de V. D. Joseph Ombrevilla labrador del lugar de Mieras de laud y Gracia sabed que en el Reyto y causa que en la nuestra corte y Audiencia que reside en la ciudad de Baena y en la sala que reside en la villa de Fernan san seguido y apueu Joseph Ombrevilla Labrador y Jacinto Ombrevilla sus hijos los dos hermanos y naturales de dicho lugar de Mieras contra the. rera carneros y S. Ant. y ante Ombrevilla Viuda en segundas y terti. de Jaime carneros labrador que fue de dicho lugar que en primeras fue conorte de Franco Ombrevilla labrador que fue del Indicado lugar y conorte de

pedimento de diez, y ocho mil setecientos ²⁷⁸
venta, y siete reales de moneda, si bien por los
mismos capitulos se veise, y tres libras del
mismo año; y por la pretension de mis Padres
contra sea nulla por sea legítima Ultra limi:
taron pero Sanola U. C. por el dicho libro que
me hallaba sea declarada, y no en alimentos:
El segundo motivo de esta negativa fue en
duda por haber la Abadesa llamado conzato
de las cosas producidas en el pedimento de primicias
cubre mil, y setenta y ocho que di mi:
nucion el valor de los bienes, de que debían
reducirse las legítimas: Pero eran dos motivos
de libere, contra Jacinto Ombravella
que se usase solo, o al menos no pueda alpa:
ra de dejar se considerase al alguna por:
cion de alimentos: El numero no milita
contra Jacinto Ombravella, por que la mis:
ma Abadesa en el dicho pedimento, y en espe:
cial en el dicho de primicias cubre en forma
que este acredita la legítima, quando dice
alli: No se cree mi parte en pagar al ultimo
de error, y dicho Jacinto Ombravella la
cosa que le corresponde por razon de su que:
rendida legítima: Mas legitimacion sea
debe el interes de la legítima, y este, y el acon:
tumbrado sea por alimentos, luego Jacinto
Ombravella es requerido confesion de la Ab:
adesa Abadesa de dicho alimento, toda la
dificultad esta en averiguar qual es este
interes, que es el segundo punto que voy a de:
monstrar. Por la informacion que he de
nuestros testigos contra aquellos mancebos Ombrava:
vella, y Salgas, de los quales sea de satisfacer
la legitimacion de valor en el dia de diez, y
ocho mil libras, y lo declaran dichos test:
tigos por practica, y noticias de el dicho man:
se, y haverlos pagado, y por otras razones de
ciencia que son de voz de dichas deposiciones,
que se hallan en el folio sinquenta, y nueve
al reverso, y como se ha de notar que no
contesta, y de mera informacion pues han

Veinte maravedis.

**SELLO CUARTO, VEINTE
MARAVEDIS, AÑO DE MIL
SETECIENTOS Y OCHENTA
Y VNO.**

se reputare como recibidos en un juicio con-
tradictorio, por lo qual como tengo dicho fue citado
dicho suador ad lites, para ver si en los testi-
gos: los males a que estan sujetos dichos
manios Ombravella y Falgás segun no lo
ha pretendido justificar la otra parte en su
diferencia producta de autos del citado petimto
de primero octubre asistenden, a mil ochocien-
tas noventa y tres libras quince sueldos
y once dineros lo que digo sin error de
aprobax los instrumentos, antes con expreso
de oponer contra ellos en su caso y lugar, de
cuyo suqueto queda el valor de dichos bienes
reducido, a diez y seis mil ciento y seis libras y
quatro sueldos, y un dinero y la parte correspon-
diente de la legítima que es la quarta, a quatro
mil veinte y seis libras, once sueldos, y tres
legítimas como lo tengo manifestado, delu-
cido, y justificado en mi capítulo quinto de los
citados de veinte y tres de mayo, y así pertenece
a cada uno por razon de su legítima la canti-
dad de mil trescientas quarenta y dos libras,
tres sueldos, y ocho dineros, cuyo interese al pro-
ducto regular es censal asistende a quarenta
libras, y algo mas todo el qual exa las que parece
deben señalarse, a Jacinto Ombravella por
razon de alimentos. En la cita de alimentos, en mi
de parecer segun lo vobredicho de justicia en auto
a Jacinto Ombravella, solamente es necesario
para cumplir con el citado R. auto de diez y siete
octubre mil setecientos ochenta ochos, en que manda
V.E. que substancien las partes el Rey y el Abogado
Principal: Para esta substanciacion del Proce-

alguna cantidad por la legitima, á Jacinto 280.
Ombravella, siempre seben abonar se le y quatro
alimentos en can^d de las que renta libras pedida,
que en todo caso que excedan del interez de la
legitima, se oia lo recibido de may para la
propiedad de esta. Esta misma razon de trabajo
lo ponderado por la otra en mi primer pedim^{to} de
dinte, y quatro dinte proprio que consiste
en disminuir la legitima de Jacinto
Ombravella, y en que no se oia neces:
saria la can^d pedida porque dice que
pueda aliunde alimentarse, pues en quando
alo primero consta por la informacion re:
cibida, con citacion de la otra parte el valor
de las fincas que han de satisfacer la legitima
que si bien ha procurado disminuir la otra
parte en sus capitulos, no dexaron estos de
quedar contraxetados con lo que se allega
por mi parte, que no se ha hecho por esta
pendiente la pretencion de estos alimentos,
y por ultimo, que Jacinto Ombravella
pueda aliunde alimentarse sin dichos
alimentos, es dicho por la otra parte
sin justificacion, que no es atendible,
y por consiguiente queda en vigor
lo por mi ponderado, en mi anterior
pedimento por la via reservada, de no
podera dar cumplimiento por mi parte
al R. auto de diez y siete, Octubre del
año mil setecientos y ocho, no provi:
denciando V.E. á favor de Jacinto Om:
bravella la referida can^d de Alimentos
en cantidad de quaranta libras y la otra
por que V.E. para el seguim^{to} del Rejto.
Solo que sido, y sig^{to} sea providenciado
como lo pedi en mi citado anterior pedim^{to}
que es con clausula de Incontinenti, y que
despues de la execucion se no se figure en
el mejor modo que endto haia lugar
off^o = Altiñimes = De Huguet = De Cavellan =
Al Lie de cujos pedim^{to} se proveyo que

Veinte maravedis.

SELLO QVARTO, VEINTE
MARAVEDIS, AÑO DE MIL
SETECIENTOS Y OCHENTA
Y VNO.

Yo el Rey al Relator = Yo el Rey por dha. R. M. de
y sala referida alos veinte de noviembre
del corriente año se hizo el R. auto si-
guiente = Mandar a Joseph Ombravella
labrador del lugar de Mieras que por
ahora, y hasta que otra cosa se proveya
se, y pague a Jacinto Ombravella casado
domiciliado en el vecindado del Marrou
la cantidad annual de veinte y cinco
libras por todas anticipadas; Al cuyo
efecto Despacharse en continente las
correspondientes Letras Mandatorias, y
despues de la execucion nosy. Tenegades
supplicacion = Estrella y Domenech. =
y fue acordado por el Regente, y Jueces
de dha. R. M. de expedir esta nuestra
carta por la qual os mandamos que
en su vista, pena de la nuestra merced
y de quinientos florines de oro para
la nuestra Camara guardéis cumplido,
y executéis en todo, y por todo lo prove-
nido, y mandado, con el arriba incerto
R. Auto sin faltar en cosa alguna
de su contenido; Y así mismo manda-
mos, a qualquier Es. no baxo la referida
pena os nosy. y haga saber esta nuestra
carta, y de ello detestimonio. Dado en
la ciudad de Borna alos veinte y ocho
dias del mes de Noviembre del año de
mil setecientos ochenta. = Dr. Man. de Tor-
rente Regte. = Dr. Antonio de Vilalba =
Dr. Miguel de Magarola. = Yo Damian

Veinte maravedis.

SELLO QVARTO, VEINTE
MARAVEDIS, AÑO DE MIL
EPTECIENTOS Y CUARENTA
Y VNO.

Mas y sola dno de am: del Rey nro sea
ia fize cixibia por su mand: con acud:
de los de su M: M: = Provision i carta
mandatoria de su magd i pedimento de
Ignacio de Castellon Poder habiente de
Sacinto Ombraavella = C: no Pat = son
Fexan = tres libras seis sueldos = corda =
Son el Admor del sello Real Baudilio
cardona = Regda om: Ciento quarenta
y seis = Folio trescientos quarenta y seis
Mas y sola = D: no del sello diez sueldos =
De Regto tres libras diez sueldos y seis
Dineros = lugar del S: Hillo i de S: Hillo
D: no de la Realoria, i al pto F: quatro Dado.

con d: no como arriba
señas.

Sea notorio a todos como oij que cona
mor a los treinta i un dias del mes de Enero año
de M: no se venieron ochenta y uno a los Campos
Palacio i al M: no iudice en la Villa de Ba
nolay Obispado i Corregimiento de Gerona
residente. En fuerza del juramento por el en el
empexa de su officio prestado ha echo relaci:
on con Estevan Parra i Aranga Nov: i de no
Real i publico caja firmado: de como imitado
y requerido por parte de la instancia de lo
señor Ombraavella Pelayre i Juembo om:
braavella Castro los dos Hermanos Ma:
cupales de la parroquia del lugar de
Nieray de su Obispado i Corregim:
en el dia veynete y dos de los convenientes y

ADDENDA

RELACIÓ DELS OMBRAVELLA DOCUMENTATS

Ramon Ombrella	(1322)
Ramon Ombrella	(1334)
Bertomeu Ombrella (Clergue)	(1336/48/62)
Joan d'Ombrella	(1458-1493)
Salvi Ombrella	(1535)
Miquel Ombrella (Administrador del Col·lell)	(1594/1606)
Salvi Ombrella (Sotsveguer de Besalú)	(1627)
Salvi Ombrella (Pagès)	(1628/54/61/69/70)
Jerònima Ombrella	(1640)
Salvi Ombrella (Clergue) (Administrador del Col·lell)	(1654/57/61/64/70/72/75/76/79/82/83/85/86/91/ 98/1700/03/08+)
Josep Ombrella (Admin. Col·lell)	(1655/59/63/66/70)
Pal·ladi Ombrella (Clergue de Banyoles)	(1667)
Pal·ladi Ombrella (Clergue de Mieres)	(1669/1708/15/23)
Pal·ladi Ombrella i Monell (Prevere)	(1745/50/52/65/67+)
Teresa Plana Ombrella (es casa el 1772)	
Pere Boix Casadevall	

Salvi Ombravella (pagès)

- Patllari Ombravella Monell (pagès) (+1767)
- Maria Anna Rigall (+1799)
  - Salvi Ombravella Rigall (1750-1836)
  - Baldiri Ombravella Rigall (prevere) 1760-1827)
- Josep Ombravella Monell (paraire) (1735-1809) (*)
- Maria Sitjà (1748-1809)
  - Francisco Ombravella Sitjà (teixidor/jornaler) (1768-1843)
  - Maria Frigola
    - Maria Anna (1810- ?)
    - Francisca (1810- ?)
    - Paula (1815-1879)
    - Miquel (1817-1818)
    - Josefa (1819-1820)
    - Maria (1821-1822)
    - Caterina (1824- ?)
    - Francisca (1826-1826)
  - Maria Ombravella Sitjà (es casa el 1759)
  - Joan Vila Camps
  - Maria Anna Ombravella Sitjà (es casa el 1758)
  - Josep Martí Fàbrega

Josep Ombravella (sastre)

Anna Maria Sitjà

- Salvi Ombravella (sastre) (1748- ?) (es casa el 1782)
- Silvina Codina Palmada
  - Joan Ombravella Codina (teixidor)
  - Llúcia Costa
    - Antonio Ombravella Costa (prevere) (1808-1832)

Reverend Jacinto Ombravella Cassasa (sagristà)

Joan Ombravella (sastre)

Maria Vilallonga

- Joan Ombravella Vilallonga (sastre) (es casa el 1759)
- Maria Anna Casadevall Teixidó

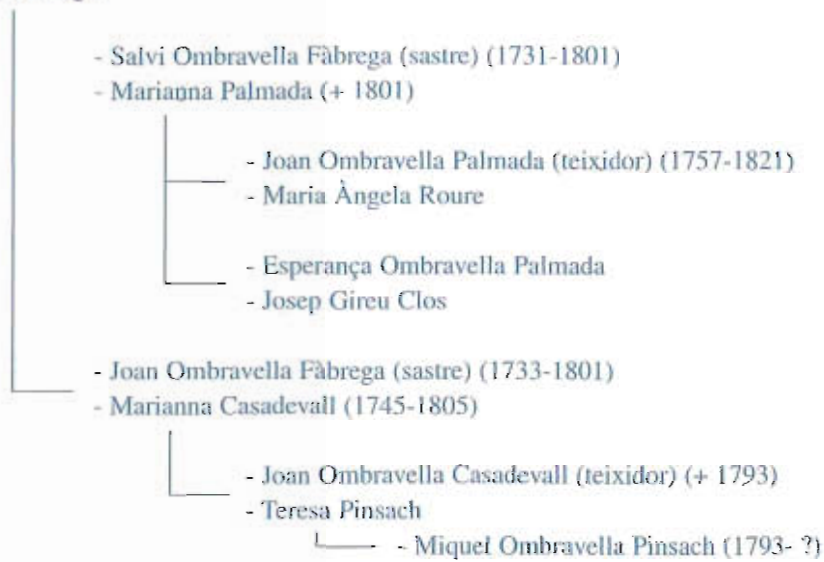
Francisco Ombravella (sastre)

Maria Gilada

- Teresa Ombravella Gilada (es casa el 1778)
- Andreu Targas

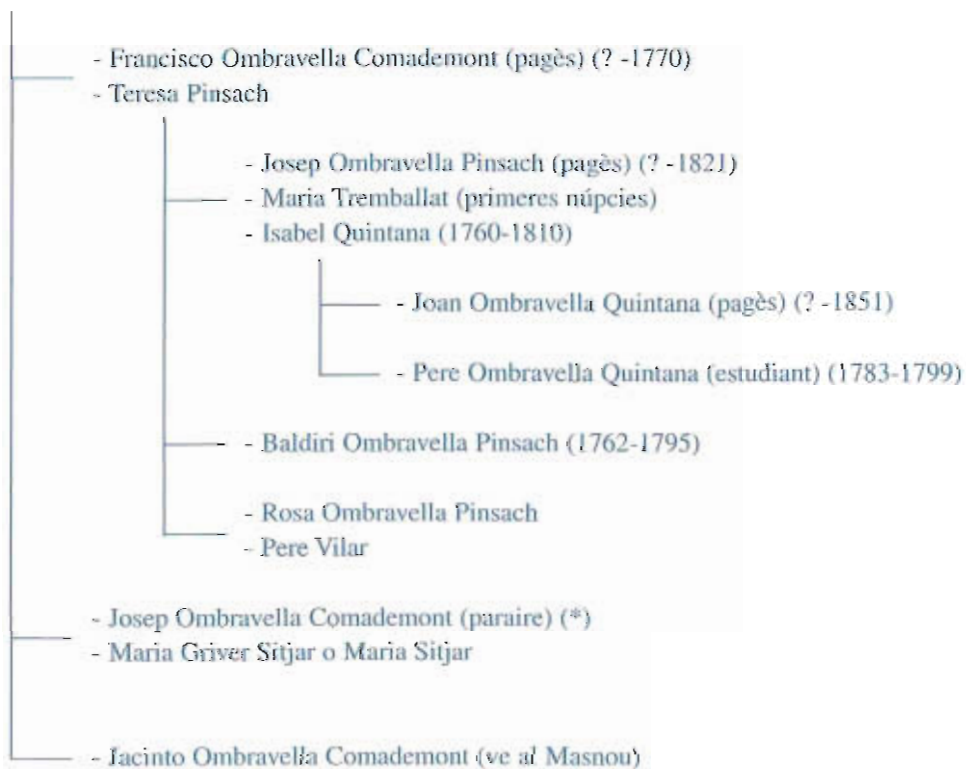
Pere-Joan Ombravella (sastre)

Maria Fàbrega

Joan Ombravella (pagès) (1710- ?)

Anna Maria Comademont

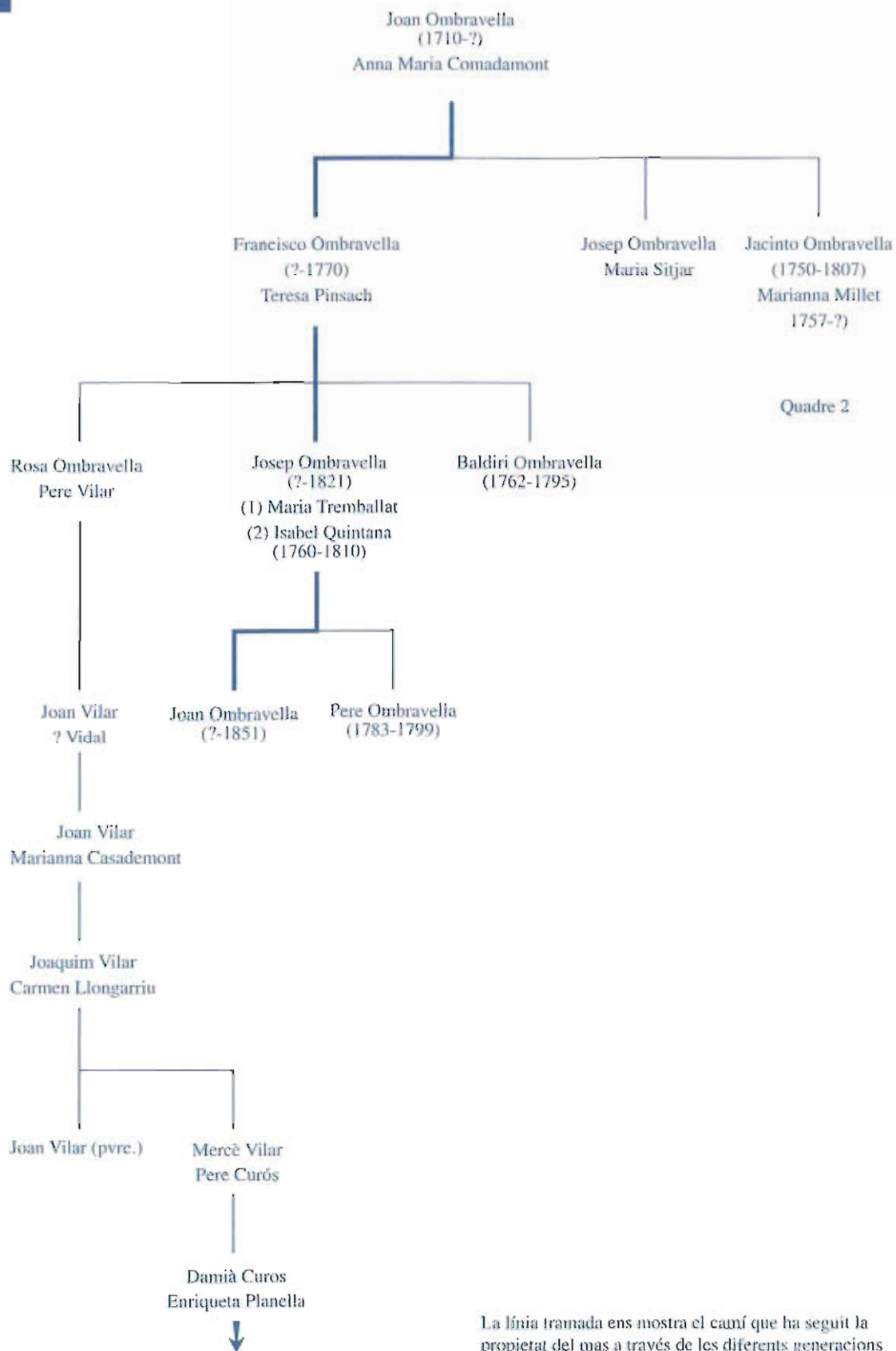

(*).- podria ser el mateix ?

Pal.ladi i Patllari, és el mateix nom.

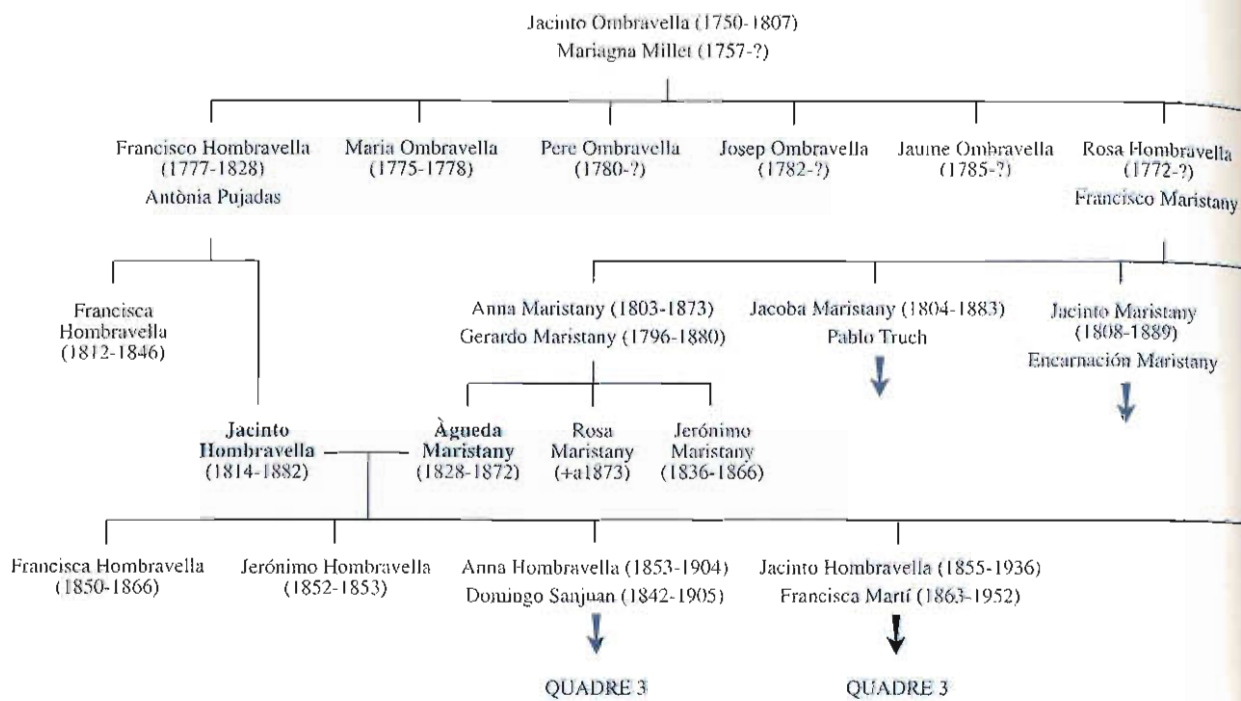
ARBRES GENEALÒGICS DE LA FAMÍLIA HOMBRAVELLA

1

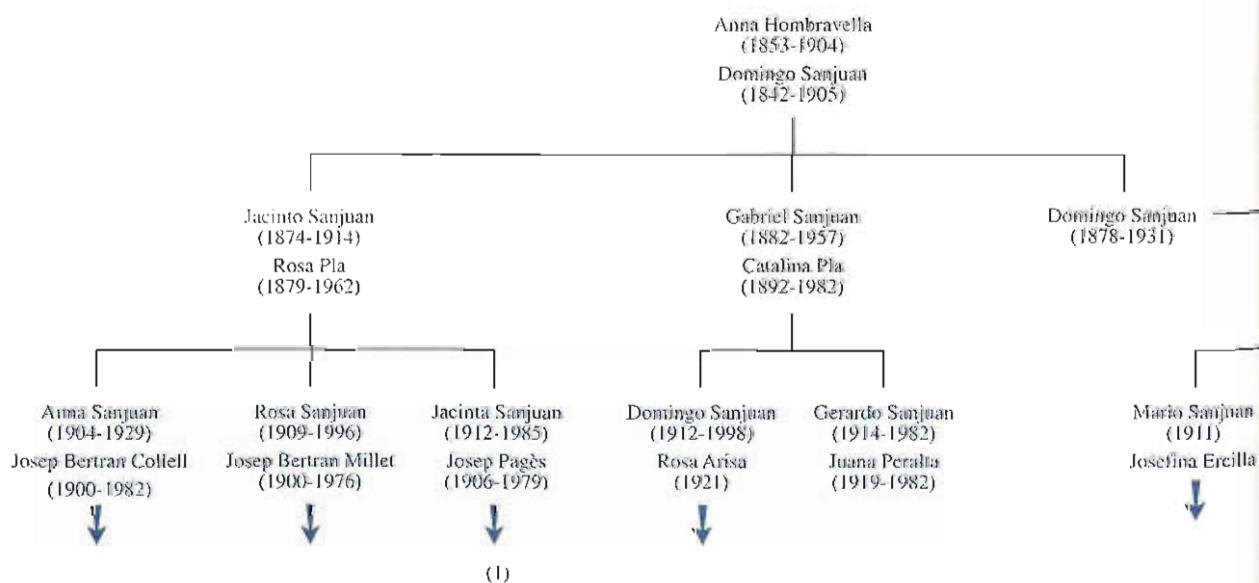

2

* Adelina Casals, filla d'Antonio Casals i Josefa Martí

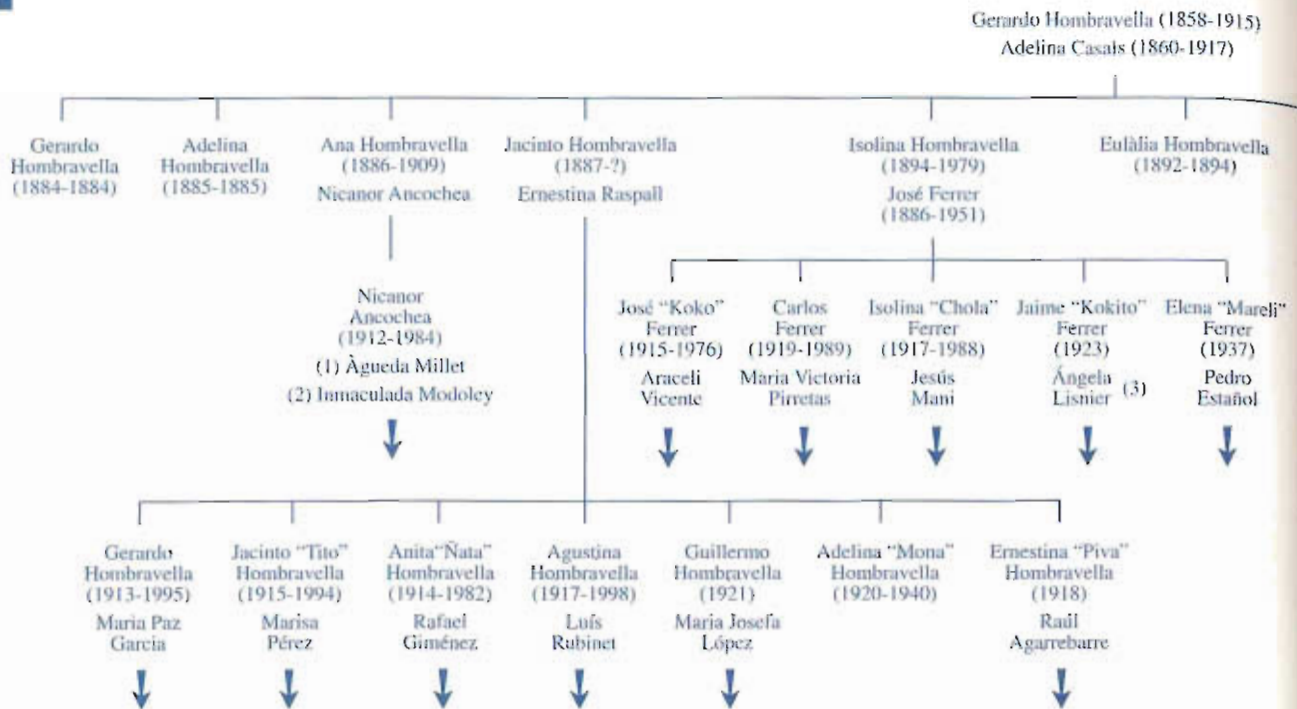
3

(1) El seu fill, Jordi Pagès, ha estat co-autor d'aquesta obra.
(2) Ramon Ros, també coautor de l'obra.

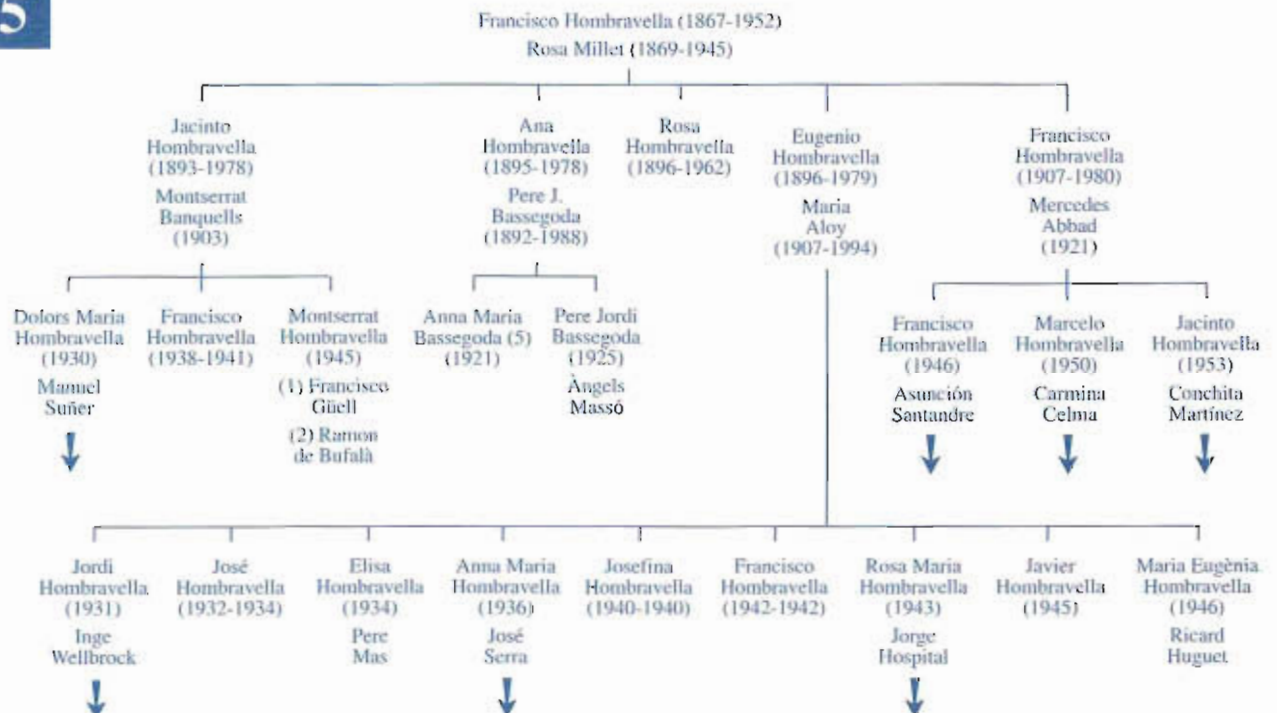

4

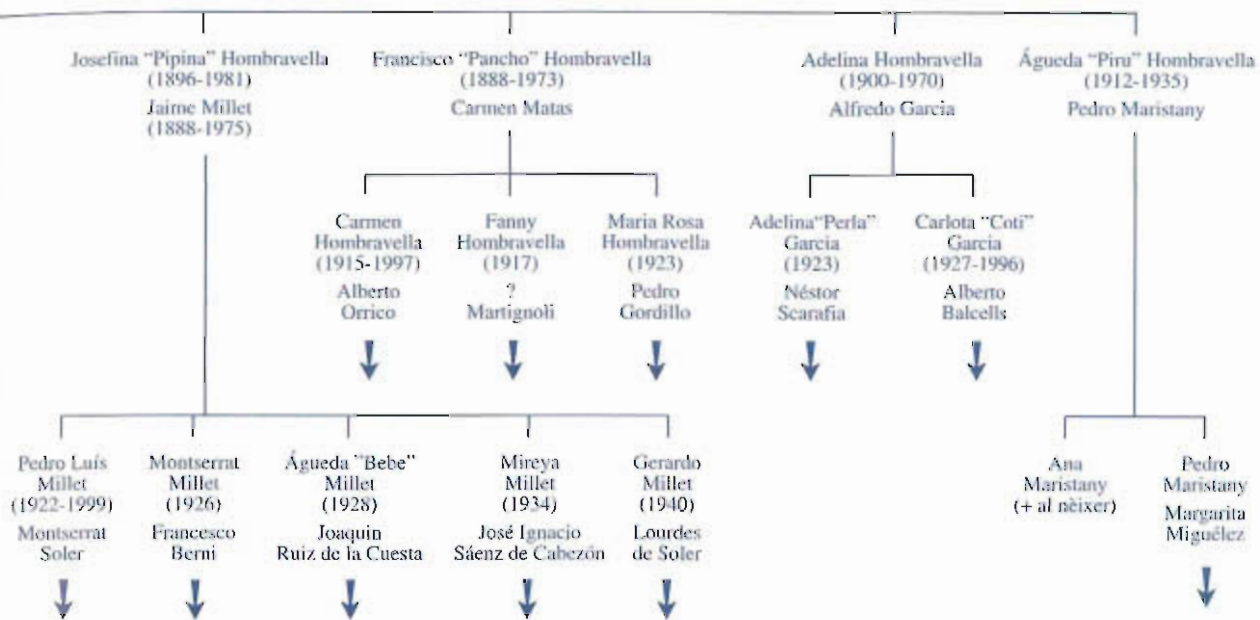

(3) Angeles Lisnier, co-autora de l'obra.

5

(5) Anna Maria Bassegoda, co-autora de l'obra.

CRONOLOGIA DELS OMBRAVELLA

La cronologia que tot seguit es presenta recull totes les dades obtingudes de la família Hombravella a partir de la investigació en diverses fonts documentals, des dels seus orígens a Mieres fins a la defunció dels fills de Jacinto Hombravella Pujadas. Hem desestimat la informació sobre les generacions següents per diversos motius: principalment per la proximitat en el temps de les persones implicades en aquesta família, per l'excessiu volum d'informació i per la dificultat que ens suposava obtenir-la d'una forma fefaent.

1322.- 14 de setembre. Ramon Ombravella promet fer el servei de Ramon de Corbs, diaca de Mieres.

1336.- (1335) 27 de febrer. Bartomeu Ombravella, clergue de Banyoles, promet estudiar cant i gramàtica durant tres anys.

1346.- 20 d'abril. Ramon Ombravella, rep dispensa d'edat per obtenir diaconil de Mieres, quant tenia 12 anys.

1348.- 25 d'octubre. Jaume Nuell obté els beneficis de Sant Bartomeu de Torres i procurador de la confraria de Terri. Presenten Bartomeu d'Ombravella al benefici de la dita confraria de Sant Bartomeu ja que va quedar vacant per la mort d'En Cervià.

1362.- 3 de març. A Bartomeu Ombravella se li confereix el benefici de la confraria de Sant Bartomeu de Torres.

1467.- Escripura entre Joan d'Ombravella (1458-1493) i Pere Carreres ambdós de Mieres.

1483.- Miraculosa aparició de Maria, segons la tradició, a Miquel Noguera, en el Santuari del Collell. Aquest fet provoca el ressorgiment del Santuari, que estava en un fort estat d'abandó.

1487.- (1493) Testament de Miquel Noger en què cita: "Johan Ombravella, oncle meu, de la Parròquia de Sant Pere de Mieres..."

1535.- Salvi Ombravella confessa tenir per al Santuari, l'alqueria "Monell" amb les seves terres.

1594.- Miquel Ombravella és administrador de Santa Maria del Collell.

1606.- Es torna a citar a Miquel Ombravella com a administrador de Santa Maria del Collell.

1627.- Procés. El Fiscal i Bartomeu Arnau, pagès de Vilert, contra Salvi Ombravella, sotsveguer de Besalú, per atemptat a la immunitat personal eclesiàstica.

1628.- Procés. El sagristà de Mieres contra Salvi Ombravella, pagès d'aquest lloc, sobre satisfacció de primícia.

1640.- Procés. Jerònima Ombravella, de Mieres, contra Joan Mata, rector de les Preses, sobre restitució de dot.

1654.- Salvi Ombravella és administrador de Santa Maria del Collell.

1654.- Salvi Ombravella, clergue de Mieres, insta la col·lació del benefici de Sant Bartomeu de Bordils. Estava vacant per òbit de Nicolau Des, el qual ha estat presentat per Salvi Ombravella, pagès de Mieres.

1655.- Josep Ombravella és administrador de Santa Maria del Collell.

1657.- Salvi Ombravella, clergue, insta la col·lació del benefici de Sant Genís de l'Aimoia de Cornellà, vacant per òbit de Josep Creuet, al qual ha estat presentat per Salvi Tassi, pagès de Banyoles.

1659.- Josep Ombravella torna a ser mencionat com a administrador de Santa Maria del Collell.

1661.- Salvi Ombravella, prevere de Santa Maria del Collell, renuncia al benefici de Sant Bartomeu de Bordils.

1661.- Salvi Ombravella, pagès de Mieres, presenta a Narcís Costa, clergue de Girona, per al benefici de Sant Bartomeu de Bordils vacant per renuncia de Salvi Ombravella, prevere.

1661.- Salvi Ombravella és nomenat Capellà Major del Collell, càrrec que ostenta fins a 1664.

1663.- Es torna a mencionar a Josep Ombravella com a administrador de Santa Maria del Collell.

1666.- Segueix mencionant-se a Josep Ombravella com a administrador de Santa Maria del Collell.

1667.- Palladi Ombravella, clergue de Banyoles, insta la col·lació del benefici de Sant

Nicolau de Perelada, vacant per òbit d'Isidre Nogué, al qual ha estat presentat per Joan Lloriguer, botiguer de Banyoles.

1669.- Pal.ladi Ombravella, clergue de Mieres, insta la col·lació del benefici de Sant Bartomeu de Bordils, vacant per òbit de Narcís Costa, al qual ha estat presentat per Salvi Ombravella, pagès de Mieres.

1670.- Josep Ombravella és mencionat, per última vegada, com a administrador de Santa Maria del Collell.

1670.- Salvi Ombravella, vicari de Fontcuberta, insta la col·lació de Sant Bartomeu de Bordils, vacant per òbit de Pal.ladi Ombravella, al qual ha estat presentat per Salvi Ombravella, pagès de Mieres.

1670.- Els examinadors sinodals examinen Salvi Ombravella, rector de Vilademí, i el declaren hàbil.

1670.- El bisbe confereix la rectoria de Vilademí, vacant per la promoció de Josep Prats a la de Sant Daniel, a Salvi Ombravella.

1672.- Salvi Ombravella permuta la rectoria de Vilademí amb Eduard Sant Martí, clergue de Cardona, obtentor d'un personat fundat per ell mateix.

1675.- Procés. Salvi Ombravella, beneficiat de Sant Bartomeu de Bordils, contra Joan Corney, pagès de Corçà, per DPC.

1676.- Salvi Ombravella és citat com a administrador de Santa Maria del Collell.

1679.- Isidre Çanou, canonge col·lector del subsidi de la quarta, firma rebut, a Salvi Ombravella, de quatre lliures.

1679.- Salvi Ombravella és nomenat, per segona vegada, Capellà Major del Collell, càrrec que ostenta fins a 1683.

1682.- Salvi Ombravella permuta el benefici de Sant Quintí de Bas amb Jacint Fontanills, obtentor d'un personat fundat per ell mateix.

1683.- Salvi Ombravella torna a ser mencionat com a administrador de Santa Maria del Collell.

1683.- Procés. Salvi Ombravella, beneficiat de Sant Genís a Cornellà, contra Jacint Calderó i

Llauger CHB de Pujais dels Pagesos, sobre possessió de certes terres.

1685.- Salvi Ombravella és nomenat per tercera vegada Capellà Major del Collell, càrrec que ostenta fins al 1691.

1686.- El vicari general aprova una fundació d'aniversaris a Santa Maria del Collell feta per Salvi Ombravella amb el personat fundat per Jacint Fontanills. Aprova, també, la compra del dret de lluir el mas Mahic del Torn feta pels administradors del Santuari.

1686.- Jeroni Talavera, clergue de Barcelona, que ha obtingut del Papa, el priorat del Collell, fa procura a Salvi Ombravella.

1691.- Procés. Jaume Solà, pagès de Cornellà, contra Salvi Ombravella, beneficiat de Sant Genís de Cornellà, sobre lliurament de rebuts de censos pagats.

1698.- Salvi Ombravella és nomenat, per quarta vegada, Capellà Major del Collell, càrrec que ostenta fins al 1700.

1703.- Salvi Ombravella, clergue de Mieres, funda un personat dotat amb 95 lliures.

1703.- Salvi Ombravella, clergue de Mieres, augmenta amb 362 lliures un personat que ha fundat.

1703.- Salvi Ombravella permuta l'anterior personat amb Jaume Climent, obtentor del benefici de Santa Maria d'Amer.

1708.- Joan B. Albertí, clergue de Banyoles, insta la col·lació del benefici de Sant Genís de Cornellà, vacant per òbit de Salvi Ombravella, al qual ha estat presentat per Joan Tassi de Vall, pagès de Puigpalper de Banyoles.

1708.- Pal.ladi Ombravella, clergue de Mieres, insta la col·lació del benefici de Sant Bartomeu de Bordils, vacant per òbit de Salvi Ombravella, al qual ha estat presentat per Salvi Ombravella, pagès de Mieres.

1710.- Neix a Mieres, Joan Ombravella

1715.- Pal.ladi Ombravella és nomenat Capellà Major del Collell, càrrec que ostenta fins a 1723.

1718.- El Vicari General confirma la col·lació

del benefici de Santa Maria d'Amer, vacant per òbit de Salvi Ombravella, feta per Francesc de Guanter, abat, a favor de Ramon Pagès, clergue de Moll.

1745.- Jeroni Sans presenta un personat, fundat per ell mateix, amb Pal.ladi Ombravella i Monell, obtentor del benefici de la capellania simple de Maia.

1750.- Pal.ladi Ombravella, prevere resident del Collell, insta la col·lació del benefici de Santa Àgueda, de Sant Miquel de Campmajor, vacant per òbit de Francesc Coromina al qual ha estat presentat per Francesc Planaferrana, pagès de Sant Miquel.

1750.- Pal.ladi Ombravella, esmentat, insta la col·lació del benefici de la Puríssima Sang de Sant Vicenç de Besalú, vacant per òbit de Francesc Coromina, al qual ha estat presentat per Francesc Planaferrana.

1750.- Neix Jacinto Ombravella Comademont.

1752.- Manuscrit del "Llibre de Notes" (1732-1752) en folis i "Llibre de Notes" (1752) en quarts de mossèn Patllari Ombravella que junt a d'altres quaderns manuscrits i cròniques, inèdits, es conserva a la Biblioteca i arxiu del Collell.

1758.- 5 de novembre. Matrimoni de Josep Martí, jove, teixidor, fill de Joan Martí, difunt, i Teresa Fàbrega, vídua, amb Mara Anna, filla de Joseph Ombravella i Maria Sitjà. Actuen de testimonis Francisco Sitjà i Joan Ombravella.

1759.- 15 d'agost. Matrimoni de Joan Vilà, jove, fill de Gaspar Vilà, treballador, i de Victòria Camps, amb Maria, donzella, filla de Joseph Ombravella, sastre, i d'Anna Maria Sitjà, cònjuges vius.

1759.- 23 d'octubre. Matrimoni de Joan Ombravella, sastre, fill legítim i natural de Joan Ombravella, sastre, i de Maria Vilallonga, amb Maria Anna, filla de Joan Casadevall i Rosa Teixidó.

1765.- Pal.ladi Ombravella i Monell, prevere resident al Collell, augmenta amb 250 lliures, el benefici del Roser de Mieres, que ha fundat.

1767.- Testament de Pal.ladi Ombravella i Monell, beneficiat de Bordils, resident a Santa Maria del Collell, que fundà misses al Collell i Mieres.

1767.- Francisco Ombravella, pagès, fill de Joan Ombravella, pagès de Mieres i d'Anna Maria Comademont, cedeix un tros de terra del Mas Falgàs al seu germà Josep, paraire de la Cellera de Mieres.

1768.- Francesc Rovira, clergue d'Olot, insta la col·lació del benefici de la Puríssima Sang de Besalú, vacant per òbit de Pal.ladi Ombravella i Monell, al qual ha estat presentat per Francesc Planaferrana, pagès de Sant Miquel de Santmajor.

1768.- Miquel Jonqueres, escolar de Maià, insta la col·lació del benefici reduït en pius llegat de Santa Àgata de Campmajor, vacant per òbit de Pal.ladi Ombravella i Monell, al qual ha estat presentat per Francesc Planaferrana, pagès de Sant Miquel de Sant.

1768.- Pal.ladi Monell, pagès de Mieres, presenta a Antoni Monell i Rigall, escolà, fill seu d'onze anys pel benefici del Roser de Mieres, vacant per òbit de Pal.ladi Ombravella i Monell.

1768.- Pal.ladi Monell presenta a Antoni Monell, dit, pel benefici de Sant Bartomeu de Bordils, vacant per òbit de Pal.ladi Ombravella i Monell.

1771.- Capítols matrimonials entre Josep Ombravella i Maria Griver Sitjar (Maria Sitjar en un altre document).

1771.- 26 de setembre. Casament de Jacinto Hombravella Comademont amb Maria Anna Millet.

1772.- Matrimoni entre Pere Boix i Casadevall i Teresa Plana i Ombravella.

1776.- Teresa Pinsach ja es vídua de Francisco Ombravella.

1776.- Document que diu, que Josep Ombravella, jove, pagès, és fill de Francisco Ombravella i de Teresa Carrera Pinsach, vídua en primeres núpcies de Francisco Ombravella.

1776.- 23 d'agost. Matrimoni entre Joseph Ombravella, jove, pagès, fill de Francisco Ombravella, pagès, difunt i de Teresa Pinsach, i Maria, donzella, natural de Campmajor, filla de Joseph Tremballat i Xifra, pagès de Sant Miquel de Campmajor i Maria Albert.

1777.- Neix Francisco Hombravella Millet, fill

de Jacinto Ombravella Comademont i Maria Anna Millet.

1778.- 18 de gener. Matrimoni entre Andreu Targas, jove, fill de Gabriel Targas, pagès, i Francisca, amb Teresa Ombravella filla de Francisco Ombravella, sastre, i Maria Gilada.

1779.- 20 d'octubre. Matrimoni entre Joseph Gireu, teixidor, fill de Saltró Gireu, pagès, i de Maria Clos; amb Esperança Ombravella, filla de Salvi Ombravella, sastre, i de Maria Palmada.

1780.- 28 de novembre. Sentència de l'Audiència de Barcelona a favor de Josep Ombravella, pagès de Mieres, en el plet de Josep Ombravella, pallaire i Jacinto Ombravella, sastre, tots dos germans, naturals de Mieres, l'últim, Jacinto, resident al Masnou; contra Teresa Carreras i Pinsach, abans Ombravella. Vidua en segones núpcies de Jaume Carrera, pagès, que en primeres va ser consort de Francisco Ombravella, pagès, i contra Josep Ombravella, mare i fill.

1782.- 14 de gener. Matrimoni entre Salvi Ombravella, jove, sastre, fill de Joseph Ombravella, sastre, i Anna Maria Sitjà, cònjuges vius, i Sabrina, donzella, filla de Gaspar Codina, doctor en medicina de Sant Privat i Francisca Palmada, difunts.

1793.- 7 de maig. Neix Miquel Ombravella i Pinsach, fill de Joan Ombravella, teixidor, difunt, i Theresa Pinsach, vídua, i nét de Joan Ombravella, sastre, i Marianna Casadevall.

1795.- 7 de maig. Defunció de Baldiri Ombravella i Pinsach, als 33 anys; fill de Francisco Ombravella, pagès, difunt, i de Theresa Pinsach.

1799.- 15 de setembre. Defunció de Marianna Rigall, natural de Cogolles, filla de Joan Rigall i dona d'un Ombravella i Monell.

1799.- 30 d'octubre. Defunció de Pere Ombravella i Quintana, estudiant, de 16 anys; fill de Joseph Ombravella, pagès de Mieres, i d'Isabel Quintana, de Sant Esteve d'Olot.

1801.- 17 de gener. Defunció de Salvi Ombravella, sastre, de 70 anys, vidu de Marianna Palmada; fill de Pere Joan Ombravella, sastre, i de Maria Fàbrega.

1801.- 12 de novembre. Defunció de Joan

Ombravella i Fàbrega, de 68 anys, sastre de Mieres; fill de Pere Joan Ombravella, sastre, i Maria Fàbrega.

1805.- 26 de gener. Defunció de Maria Anna Casadevall, de 60 anys, vídua de Joan Ombravella, sastre, i filla de Joan Casadevall, treballador.

1807.- Mor Jacinto Ombravella Comademont.

1808.- 7 d'agost. Neix Antoni Ombravella i Costa, fill de Joan Ombravella, teixidor, fill de Mieres i habitant de Banyoles, i de Llúcia Costa, nét de Salvi Ombravella, sastre de Mieres, i de Silvina Codina de Sant Privat de Bas.

1809.- 3 de setembre. Defunció de Maria Sitjà, de 60 anys, muller de Joseph Ombravella, paraire de Mieres.

1809.- 11 d'octubre. Defunció de Joseph Ombravella, paraire de Mieres, de 74 anys, vidu de Maria Sitjà, i fill de Salvi Ombravella, pagès de Mieres.

1810.- 27 de juliol. Defunció d'Isabel Quintana, d'Olot, de 50 anys, muller de Joseph Ombravella, pagès de Mieres, i filla de Joseph Quintana.

1810.- 10 de desembre. Neixen Maria Anna, que nasqué primer que la següent, i Francisca Ombravella i Frigola, filles de Francisco Ombravella, traginer de Mieres, i de Maria Frigola, natural de Banyoles, i nètes de Josep Ombravella, paraire, i Maria Sitjà, difunts.

1814.- 14 de novembre. Neix Jacinto Ombravella Pujadas, fill de Francisco Ombravella Millet i Antònia Pujadas Amadas.

1815.- 3 d'abril. Neix Paula Ombravella i Frigola, filla de Francisco Ombravella, jornaler, i Maria Frigola, de Banyoles, néta de Josep Ombravella, paraire, i de Maria Sitjà, actuant com a padrins en el bateig, Joan Ombravella, pagès, i Paula Sitjà, pagesa.

1817.- 26 d'octubre.- Neix Miquel Ombravella i Frigola, fill de Francisco Ombravella, teixidor, i de Maria Frigola i nét de Joseph Ombravella, paraire, i Maria Sitjà.

1819.- 14 d'agost.- Defunció de Miquel Ombravella i Frigola, de 9 mesos, fill de Francisco Ombravella, teixidor, i de Maria Frigola.

1819.- 19 de juny. Neix Josepha Ombravella i Frigola (mateix historial que Miquel Ombravella i Frigola).

1820.- 21 de març. Defunció de Josepha Ombravella i Frigola, d'un any i vuit mesos, filla de Francisco Ombravella, teixidor, i Maria Frigola.

1821.- 29 de juliol. Defunció de Joan Ombravella i Palmada, teixidor de Mieres, de 64 anys, marit de Maria Àngela Roure, fill de Salvi Ombravella, sastre, i de Maria Anna Palmada.

1821.- 6 d'agost. Defunció de Joseph Ombravella Pinsach, deixat vidu en últimes núpries d'Isabel Quintana, fill de Francisco Ombravella, pagès, i de Teresa Pinsach, difunts.

1821.- 2 de desembre. Neix Maria Ombravella i Frigola (mateix historial que Miquel).

1822.- 28 de juny. Defunció de Maria Ombravella i Frigola, de 7 mesos, filla de Francisco Ombravella, teixidor, i de Maria Frigola.

1824.- 5 d'octubre. Neix Catarina Ombravella i Frigola (mateix historial que Miquel).

1825.- 16 de maig. El corsari colombià captura el llaüt Sant Antonio propietat de Jacinto Hombravella Millet.

1825.- 28 d'octubre. Queda constituït el primer Ajuntament del Masnou, Francisco Hombravella Millet és escollit primer Síndic Procurador General.

1826.- 23 de maig. Neix Francisca Ombravella i Frigola (mateix historial que Miquel).

1826.- 27 de setembre. Jacinto Hombravella Millet compra la goleta "Irene" a José Dalmases.

1826.- 23 de novembre. Defunció de Francisca Ombravella, de 6 mesos, filla de Francisco Ombravella, teixidor, i de Maria Frigola.

1827.- 6 d'octubre. Jacinto Ombravella Rigall, de 67 anys i prevere de Mieres, fa testament.

1827.- 6 d'octubre. Defunció de Baldiri Ombravella i Rigall, prevere, de 67 anys, fill de Patllari Ombravella, pagès de Mieres, i d'Anna Maria Rigall.

1828.- Mort Francisco Hombravella Millet.

1832.- 11 de novembre. Testament d'Antonio Ombravella, prevere, de Mieres.

1832.- 11 de novembre. Defunció del Reverend Antonio Ombravella, prevere. Li fan els funerals 9 sacerdots i el Reverend Jacinto Ombravella, sagristà i mestre de nens de la referida parròquia.

1833.- (1834) Testament de Jacinto Ombravella i Casassa, sagristà de Crespia.

1836.- 9 de desembre. Defunció de Salvi Ombravella i Rigall, natural de Mieres, de 86 anys, fill de Pal.ladi Ombravella i Anna Maria Rigall, deixa fills.

1838.- 3 d'octubre. Jacint Hombravella Millet ven la goleta "Irene" a Pablo Oliver.

1839.- Avarada del místic "Nuevo Irene" al Masnou, propietat de Jacinto Hombravella Millet.

1840.- 20 octubre. Inscripció per part de Jacinto Hombravella Pujadas de la pollacra "Cronómetro" construïda a Vilassar de Mar.

1843.- 11 de març. Defunció de Francisco Ombravella i Sitjà, de 75 anys, marit de Maria Frigola i fill de Josep Ombravella i Maria Sitjà.

1850.- Jacinto Hombravella Pujadas es casa amb Àgueda Maristany Maristany.

1850.- Neix Francisca Hombravella Maristany, filla de Jacinto Hombravella i Àgueda Maristany.

1852.- 23 d'abril. Mor, al port de Vigo Francisco Hombravella Oliver, fill de Jacinto Hombravella Millet i d'Eulàlia Oliver.

1852.- Neix Jerónimo Hombravella Maristany, fill de Jacinto Hombravella Pujadas i Àgueda Maristany Maristany.

1853.- 29 de març. Neix Ana Hombravella Maristany, filla de Jacinto Hombravella Pujadas i Àgueda Maristany Maristany.

1853.- 23 de maig. La goleta "Nuevo Irene", és comprada per Joan Rosés.

1853.- Mor Jerónimo Hombravella Maristany.

1855.- 6 de maig. Neix Jacinto Hombravella

Maristany, fill de Jacinto Hombravella Pujadas i Àgueda Maristany Maristany.

1857.- Jacinto Hombravella Pujadas fa construir la casa, considerada pairal, en el Masnou, al carrer de Barcelona, núm. 2.

1858.- Neix Gerardo Hombravella Maristany, fill de Jacinto Hombravella Pujadas i Àgueda Maristany Maristany.

1862.- Es construeix a Sestri Ponente, Itàlia, la corbeta "Volador".

1863.- Neix Antonio Hombravella Maristany, fill de Jacinto Hombravella Pujadas i Àgueda Maristany Maristany. Morí al cap d'un mes d'haver nascut.

1864.- 15 de desembre. Ricardo O'Shee i Cia. nomena apoderat a Jacinto Hombravella Pujadas.

1866.- Probablement es va fundar la Fàbrica de Plomalls Estrada y Cia.

1866.- Mor al 15 anys Francisca Hombravella Maristany.

1867.- Neix Francisco Hombravella Maristany, fill de Jacinto Hombravella Pujadas i Àgueda Maristany Maristany.

1869.- 9 d'abril. Jacinto Hombravella Pujadas forma societat amb Jerónimo i Santiago Gubern.

1869.- És nomenat Jutge de Pau Jacinto Hombravella Pujadas, durant un any.

1872.- Mor Àgueda Maristany i Maristany.

1872.- 1 de gener. Jacinto Hombravella Pujadas ven un terç de la corbeta "Volador" a Pedro Maristany Font.

1873.- Mort Anna Maristany Hombravella, sogra de Jacinto Hombravella Pujadas

1874.- 13 de juliol. Jacinto Hombravella Pujadas, ven una tercera part del "Volador", a Jerónimo Gubern Garriga.

1874.- 31 d'agost. Nomenament, com a segon pilot, de Jacinto Hombravella Maristany.

1876.- 28 de novembre. Jacinto Hombravella Maristany, deixa de navegar.

1877.- Jacinto Hombravella Pujadas forma societat amb José Estrada Petit, per la fàbrica de plomalls i es concedeixen poders a Jacinto Hombravella Maristany.

1879.- Defunció de Paula Ombravella, vidua, de 62 anys, domiciliada al carrer Can Caló, 5 de Mieres. Deixa un fill que es diu Pere.

1879.- 22 de juliol. Jacinto Hombravella Pujadas i Jerónimo i Santiago Gubern dissolen la seva societat.

1880.- 29 d'agost. Mor als 84 anys, Gerardo Maristany Millet, sogre de Jacinto Hombravella Pujadas.

1882.- 18 de desembre. Mor als 68 anys, Jacinto Hombravella Pujadas.

1883.- 25 de juny. La corbeta "Volador" es ven a José Gras Perez, i passa a anomenar-se "Maria".

1886.- 12 de febrer. Inauguració de la nova seu d'Audouard y Cia. al carrer de les Corts núm. 273-275.

1886.- S'estableix, a l'Argentina, la fàbrica de colrats.

1889.- 25 d'abril Jacinto Hombravella Maristany comunica que les salines que estan a 8 llegües de Sant José ja funcionen.

1890.- 3 de juny. Gerardo Hombravella Maristany es trasllada a Córdoba amb la família, per establir-s'hi definitivament.

1904.- Mor, al Masnou, Anna Hombravella Maristany.

1906.- Es dissolt "Audouard y Cia."

1907.- Gerardo Hombravella Maristany, associat als seus dos fills grans compra la participació dels seus germans en el negoci de colrats de l'Argentina, ja que aquests, tornen a Catalunya.

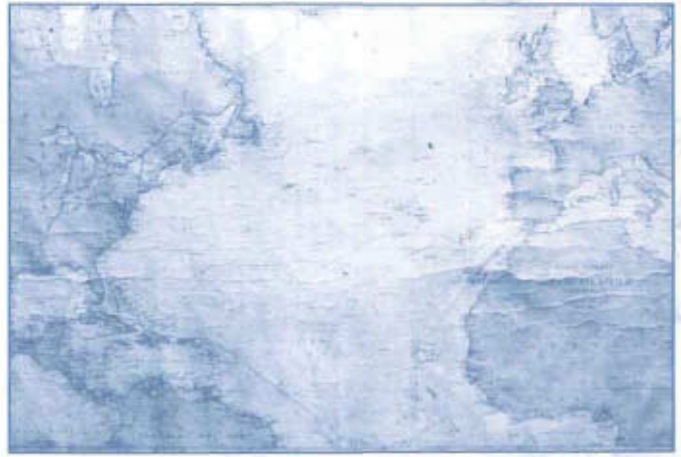
1915.- Mor a Córdoba (República Argentina), Gerardo Hombravella Maristany.

1936.- Mor Jacinto Hombravella Maristany.

1952.- Mor Francisco Hombravella Maristany.

MAPA DEL TERME MUNICIPAL DEL MASNOU, AMB INDICACIONS SOBRE
LES PROPIETATS URBANES QUE TENIA LA FAMÍLIA L'ANY 1907

FITXA TÈCNICA

OCEANO ATL.
Septentrional

CARTA GENERAL DEL OCEANO ATLANTICO SEPTENTRIONAL

Dirección de Hidrografía. Madrid, 1864

NOTAS

*La sonda está expresada en brazas
Variación de la aguja en 1861*

Núm. d'inventari: 1.536

Objecte: Carta nàutica

Descripció física: Imprès sobre paper a una sola tinta, emmarcat 1,08 cm. x 75 cm.

Forma d'ingrés: Donació familiar

Aquesta carta nàutica ha estat bastant navegada, segons es pot veure en els rumbos que s'han senyalitzat. Va ésser utilitzada per un capità masnoví, Bonaventura Rosés i Sunyol que comandava el berganti-goleta "Vencedor".

Es va deixar al Museu d'Història de Catalunya per ser exposada amb motiu de l'exposició *Escolta Espanya. Catalunya i la crisi de 1898*, que va ser inaugurada el dia 19 de març i es perllongà fins a l'11 de setembre de 1998.

PALEMÓ ANGLÈS I SALA
DIRECTOR DEL MUSEU MUNICIPAL
DE NÀUTICA DEL MASNOU

AJUNTAMENT DEL MASNOU

MUSEU MUNICIPAL DE NÀUTICA DEL MASNOU

Amb la col·laboració:

CAIXA
LAIETANA